

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

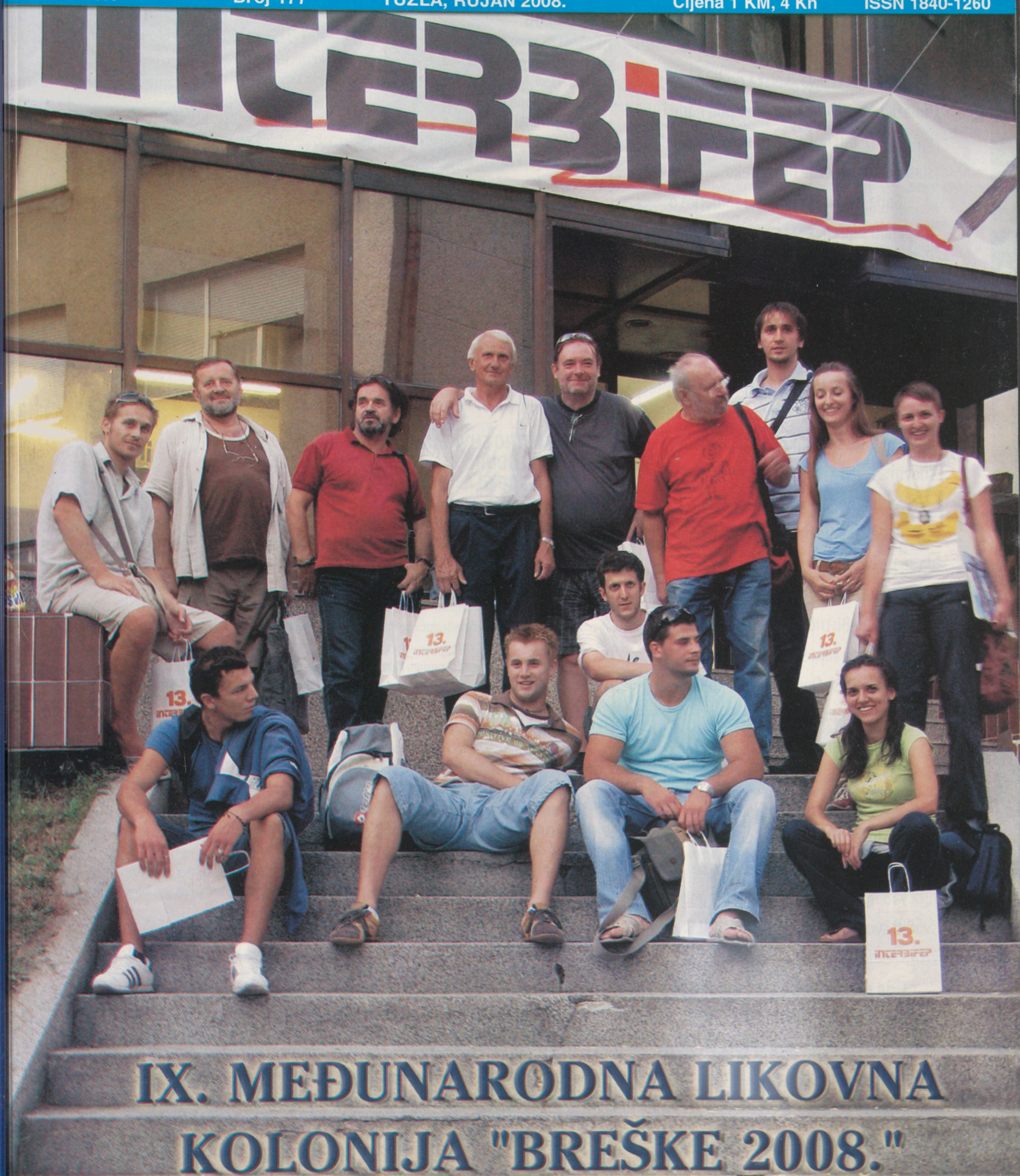
GODINA XVI

Broj 177

TUZLA, RUJAN 2008.

Cijena 1 KM, 4 Kn

ISSN 1840-1260

**IX. MEĐUNARODNA LIKOVNA
KOLONIJA "BREŠKE 2008."**

MIRIS LIPA

Pišem upravo sada jer još malo i počet će cvati lipe, a miris lipe me uvijek podsjeća kako godine idu i kako se ništa ne vraća. Radovao sam se tim danima, iako su me podsjećali na godine koje su prošle. U lipnju se završava školska godina i dolazi odmor. Uvijek sam bio pun nade i vjere da će biti bolje, da će sunce ljepše sjati i da će zvijezde biti daleko...

Sada, noću, ležim sam i sanjaram o pređenim sunčanim stazama, o preboljenim ljubavima i nadama, o godinama koje su iza mene i o tome da su mi zvijezde sve bliže. Trgnem se i shvatim da se uvijek uz srušena stabla vedro dižu stabljike mlade, te da ne treba plakati za onim što je prošlo. Starimo, bolujemo i odlazimo, dolaze mladi sa istim željama, nadama i snovima...

Molim Boga i obraćam se Majci Božjoj da me preporuči svome Sinu, da se na ovom svijetu sve dobro završi. Mnogo puta sam dobio milosna uslišanja Majke Božje Bistričke, kad mi je bilo najteže i kada sam se Njoj obratio za pomoć. Sjetih se Domjanićevih stihova (Spomen na Mariju Bistricu):

Al mi dva smo zdavna poznati
Čez leta i žalosti vse.
I će Ti i kesno dohajam,
poslušat buš štela, kaj ne?

Sve ovo pišem zato, jer ubrzo će procvati lipe i doći će dan kada ću ponovo svoditi svoje račune. DOKLE? JEDINI BOG ZNA.

Gda me buju spuščali vu debeli
večni hlad, ja bi štel, stiha reći ...
dragi Jurek, lehka ti bila zemlica
koju si navek imel rad.

Juraj Novosel

HRVATSKI GLASNIK

SLIKA GLODURA JURJA NOVOSELA

PROLOG

Sada već samo dio ex-YU prostora, znamo, u kojoj mjeri su Bosna i Hercegovina i njezini narodi bili izloženi medijskim pogromima s najrazličitijim namjerama i ciljevima. Ustvari, riječ je o neodovojivom, pogromaški i ideološki usmjerenom medijskom djelovanju kao specijalnom ratu, a potom sastavnom dijelu vojnog pohoda i oružane agresije.

Prvo je medijski ubijena istina, a onda je progovorilo oružje. Potom, opet u svezi, rat je nastavljen neprincipijelnom politikom uz svesrdnu i prljavu podršku medija i medijskih djelatnika – pojedinaca. I cijela priča tako traje dok nam u njoj prolaze životi, svakako i nikako kraće od /20/ i slovima: dvadeset godina. Dakle, dijelom još uvijek.

Sve iznimke u tom i takvom vremenu radile su same protiv sebe. Posebno nepopularna bila je objektivnost i odanost etičkim načelima profesije, što je unutarstranački i etnički izjednačavano s izdajom i *stajanjem na stranu neprijatelja* i grubo, neprincipijelno osuđivano.

Tako se pokazalo i da većina, doista, ima demokratsku, ali, nerijetko i vrlo nečasnu ulogu u vremenima i događajima koje bitno generiraju nacionalne politike i kojima, prateći ih, novinarska profesija i mediji dobrim dijelom bivaju slugama, izvršiteljima i svjedocima.

Utoliko je veće čudo, kad netko iz pozicije svog života već stiješnjenog ratnim uvjetima, postupi sasvim drukčije. Baš kao u primjeru *Hrvatskog Glasnika* – glasila Hrvatskog kulturnog društva *Napredak* Župa Soli, tj. istinoljubivo, pametno, pošteno.

KONKRETNO SHVATANJE ULOGE MEDIJA PEČAT GLODURA HRVATSKOG GLASNIKA

Hrvatski Glasnik, glasilo Hrvatskog kulturnog društva *Napredak* Župe Soli, mjesečnik je koji je do sada izašao /176/ i slovima: jedinstotinasedamdesetšest puta, a počeo je izlaziti u teškim, mučnim i nesigurnim vremenima i ostvario se kao kontinuirana kulturna i informativna aktivnost koja stabilizira prilike i život u najznačajnijim aspektima duhovnosti i kulture, pa i politike.

Kažemo i politike, jer *Hrvatski Glasnik* nije izbjegavao politiku, već joj je odgovarajućom procjenom davao odgovarajuće mjesto i prostor koji je određivan kulturnom i profesionalnom mjerom. Istodobno je duhovnosti i kulturi davao odgovarajuću prednost, kao postojanijim i trajnijim vidovima ljudske djelatnosti, života i prisustva.

U početku, svakako, treba razumjeti kako su ljudi okupljeni u Hrvatskom kulturnom društvu *Napredak* Župe Soli, osjetili svoju visoku odgovornost za opstanak hrvatskog etničkog korpusa u mučnim vremenima i kako su, odlučujući se da izdaju svoje glasilo – *Hrvatski Glasnik* – dominantno, naumili svjedočiti o onome što im se događa i što je imalo vrlo različite forme, a ponekad neizvjestan, pa i prijeteći ishod.

Trebalo je u svakom koraku raditi organizirano i zajedno, čuvati ljudsku mjeru, ljudsku uspravnost i karakter, dostojanstvo i ponos. Trebalo je puno ljudske mudrosti i stvarne duhovno-kulturne mjere za prve korake i profiliranje glasila, a potom i iskustvom izgrađenog smisla za kvalitetno uspostavljanje kontinuiteta.

Prve korake u izdavanju *Hrvatskog Glasnika* bitno su označili i svojim znanjem profilirali fra Petar Matanović, Ljubomir Aždajić i Juraj Novosel. To je bila prvoklasna ekipa koja može zadovoljiti sve kriterije i odgovoriti svim potrebama u iznimno složenim uvjetima života, svakoj situaciji.

Riječ je o ljudima koji osim visokog obrazovanja duboko u sebi nose moćno i neponovljivo duhovno i kulturno iskustvo *Franjevačkog reda* koji je, radi podsjećanja samo, znao kako riješiti najsloženija pitanja života i odnosa *lijepom riječju koja i gvozdena vrata otvara*.

Naime, u za današnju mogućnost uvida neshvatljivim vremenima, tijekom pedesetak godina rada /1292. – 1340. godine/ Franjevci su stvorili *franjevačku redodržavu Bosnu Srebrnu* koja se protezala od Jadranskog do Crnoga mora! *Redodržavu* koja je podržavala duhovnost, prosvječanje, kulturu, umjetnost, koja je uvijek bila na strani čovjeka, a čiji su status i uglednike priznavali i uvažavali i silni i najsilniji. Riječ je o nenadiđenom iskustvu i mudrosti življenja.

Neslučajno, jer slučaja zapravo i nema, u poslu oko *Hrvatskog Glasnika*, a potom i u pročelju cijeloga posla kao glavni i odgovorni urednik pojavio se profesor Juraj Novosel. On je bio čovjek izvanredne humanističke i radne energije, neusporedivog ljudskog i prosvjetarskog iskustva, izvanredne osobne kulture i vičan komuniciranju s ljudima u svim nivoima uspostavljanja odnosa.

Juraj Novosel je bio čovjek visoko kvalitetnih potencijala za procjenu i okupljanje suradnika, ali, nadasve i uvijek, on je čovjek izvanredne ljudske mjere kojom će u listu – glasilu ovoga tipa, izbalansirati sadržaje

prema potrebama i vrijednostima, prema osjetljivosti sredine u kojoj glasilu izlazi i kojoj se obraća i koji je, osim svega, glasilu otvoriti za suradnju u vrlo širokom rasponu s posebnom otvorenosti prema kulturnom životu, što je u kranjem ishodu *Hrvatski Glasnik* učinilo prvorazrednim svjedokom kulturnog života.

MJERA GLODURA JURJA NOVOSELA UVJET USPJEHA HRVATSKOG GLASNIKA

U apostrofiranim prilikama pokretanja, a potom i izlaženja lista, *Hrvatski Glasnik* sjajno funkcionira kao ljudska i uređivačka mjera ljudi koji su glasilu profilirali svojim znanjem, iskustvom, odgovornom procjenom i jasnom namjerom, svojim pisanjem i uređivanjem, u čemu možemo vidjeti i istinsku posebnost pojave i rada Jurja Novosela.

Podrijetlom Zagorac, a mjestima življenja i rada Đakovčanin, Dobojlija, Tuzlak, Juraj Novosel je poznao i poštivao ljude u njihovim najrazličitijim potrebama i izdajama i nikad, ne zanemarujući svoje iskustvo u radu s njima. U krajnjoj liniji, dosljedno je prakticirao svoj dugogodišnji humanistički nauk i široku kulturu, prema kojima: *nitko se ne može ponositi nečim što bi drugoga vrijedalo*.

Juraj Novosel je čovjek koji je u osobnom iskustvu imao i nosio i stradanje na pravdi Boga – u prethodnom sistemu, baš, kao što se ponosio poslovima – koje je obavljao na opću dobrobit radeći kao profesor latinskoga jezika ili na poslovima organiziranja Univerziteta u Tuzli.

Juraj Novosel nije bio čovjek koji bi pristao raditi mimo svoga ljudskog uvjerenja i prosvjetarskog iskustva. Obavljati posao i ponositi se time što radi, za profesora Juraja Novosela je *sine qua non* opstajanja. Nije to ni najmanje jednostavno, jer, mediji su, posebno u ratnim uvjetima drukčiji prostor i nešto sasvim drugo u odnosu na tradicionalno i etično, koje je Juraj Novosel duboko poštovao i slijedio u svome životu.

Vremena ratna, zlo i neizvjesnost se nadvili odsvakuda, mediji uglavnom nedobronamjerni, visoko narasle osjetljivosti i tenzije, rane otvorene, zloba u ekspanziji. Veliki je izazov, najveći možda i u životu profesora Jurja Novosela bio svladati sve to i ostati čovjek koji s *Hrvatskim Glasnikom* dignute glave ide među ljude.

Dobri i dragi profesor latinskoga jezika, čovjek izuzetne načitanosti i ogromne, nesagledive opće kulture i ljudske dobrote, čovjek spreman procijeniti, ocijeniti, reći, napisati, prirediti, urediti i stati iza svoga posla, Juraj Novosel, pokazao se izvanred-

nim, sjajnim, najboljim mogućim glavnim i odgovornim urednikom *Hrvatskog Glasnika* – glasila Hrvatskog kulturnog društva *Napredak* Župe Soli.

HRVATSKI GLASNIK INSTITUCIJA DUHOVNOSTI I KULTURE HRVATSKE PROVENIJENCIJE

Odmjeren prema biću hrvatskoga naroda u Župi Soli, ali i hrvatskom etnicitetu općenito, i inače brižljiv, odgovoran i odmjeren prema svima s kojima Hrvati žive, *Hrvatski Glasnik* je iz broja u broj sustavno i u svim aspektima mjesečnog glasila napredovao, povećavao broj strana, tema, priloga, sadržaja, suradnika, popravljao kvalitete pripreme, dizajna, tiska i iz broja u broj – bivao sve značajnijim akterom duhovnog i kulturnog života, ali i općenito.

U petnaestogodišnjem vremenskom razdoblju koje svojim izlaženjem i recepcijom prati *Hrvatski Glasnik*, u Tuzli su izlazila i pojavljivala se i druga glasila, listovi i periodika: *Front slobode*, *Tuzla list*, *Zmaj od Bosne*, *Bosnae est*, *Armija ljljana*, *Gradovrh*, *Pogledi*, *Acta medica Saliniana*, *Stav*, *Ostrvo*, *Diferance*, *Tuzlanski list*, ali, pouzdano, samo je kvalitet i ugled *Hrvatskog Glasnika* bio ogledalo stvarnog kontinuiteta iz broja u broj.

Hrvatski Glasnik dogodio se kao čudo ljudskog razuma, odgovornosti i dobrote. Kao čudo toleriranja u zemlji tolerancije – *jednoj jedinici na kugli zemaljskoj* – što reče pjesnik. Pojavljivanje i djelovanje *Hrvatskog Glasnika* pridonosi objektivnom informiranju građana na širem prostoru, smirivanju uzburkanih osjećanja i strasti, uspravljanju razuma, snaženju etičkih načela. *Hrvatski Glasnik* kontinuirano unaprjeđuje suradnju, objavljuje kvalitetne priloge, snaži svoju koncepciju i ističe uređivačko izdavačke namjere da čitateljstvu ponudi ono najbolje i najpotrebnije u opskurnim prilikama i teškim vremenima, jednako za suvremenost i povijest.

Zaustavljanjem ratnih djelovanja i dolaskom mira *Hrvatski Glasnik* će se u još značajnijoj mjeri razbuktati okrećući se duhovnosti i kulturi, životnim pitanjima. Stalno sadržajno, uređivački i tehnički unaprjeđivan, *Hrvatski Glasnik* je postao glasilo koje se iščekuje i prima s radošću, u kojem se nalazi ono što čitatelji žele saznati i vidjeti, što Juraj Novosel kao glavni i odgovorni urednik *unaprijed vidi i osjeća* svojim istančanim smislom za ljudski problem.

EPILOG

U 176. /i slovima: jedinstotinasedamdesetšestom/ broju glasila *Hrvatski Glasnik* Hrvatskog kulturnog društva *Napredak* Župe Soli, razgovjetnije nego li ikad ranije uočavamo kako i koliko je sve bilo jasno umnim ljudima koji su pokrenuli, priređivali, uređivali i izdavali ovaj list. Prije svega, primjećujemo kako su to činili kao najbolju stvar u svome vremenu i bez nedoumica. Potom, kako je njihov projekt rastao i dobivao na značaju, kako je u teškim vremenima smutnje i pometnje bio stabilizatorom dobrote, prilika i odnosa.

Hrvatski Glasnik je opstao kao dobar i jači od svakog zla, a neporecivo na strani dobra. Takav predznak i tu vrstu dosljednosti istrajno su generirali ljudi koji duže od desetljeće i pol brinu o njegovom izlaženju. Shvatili su to kao svoju veliku priliku i stvarnu mogućnost aktiviteta i opstojanja. Uspjeli su u svojoj namjeri u vremenima *kada su i prsti iste ruke bili posvađani*. Zato nisu morali mijenjati svoj odnos u miru, samo su nastavili svoj dobro obavljani posao. Uvijek su znali čuvati i sebe i druge, jer imaju i cijene svoje, kao i dostojanstvo drugog.

Tijekom više od /15/ petnaest godina *Hrvatski Glasnik* je najbolji /i jedini kontinuirani/ kroničar duhovnog i kulturnog života na prostoru Tuzlanskog kantona, a kao takav nezaobilazan svjedok, akter i izvor dragocjenih podataka za svaki uvid, procjenu i pogovor. O tome je dosljedno brinuo glodur – Juraj Novosel.

Uzdajmo se kako će *Hrvatski glasnik* kao takav još dugo trajati na opću dobrobit.

Atif Kujundžić

JURAJ NOVOSSEL

DOBAR JE BOJ BIO, TRKU ZAVRŠIO, VJERU SAČUVAO

Kratak životopis.

Rođen je 1930. u Banšćici, Gornja Stubica, Hrvatsko Zagorje. U Zagrebu je završio Klasičnu gimnaziju i Filozofski fakultet. Bio sam zaposlen: Gimnazija Đakovo (1954-1956), Gimnazija Doboj (1956-1959). Od 1959. godine na Tehnološkom fakultetu i na Univerzitetu u Tuzli do umirovljenja 1993. Tijekom rada na Fakultetu i na Univerzitetu predavao je honorarno latinski jezik na Gimnaziji, Medicinskoj školi i na Općoj gimnaziji KŠC u Tuzli, jer nije bilo nastavnika za taj predmet (21 godinu). Radio je na pripremama za osnivanje (od 1959.) Tehnološkoga fakulteta, zatim Medicinskoga i Univerziteta u Tuzli, Studentskog doma, Studentske poliklinike i Zajednice univerziteta Bosne i Hercegovine.

Sudjelovao je u radu: uredio, napisao oko 65 univerzitetskih i fakultetskih publikacija. Bio je i urednik časopisa "Univerzitet danas" Zajednice univerziteta Jugoslavije.

Bio je aktivan u sportskim organizacijama: predsjednik Omladinskog sportskog društva Jedinstvo (4 kluba u prvoj saveznoj ligi, košarkašice prvakinja Europe i dr.).

Radio je na obnavljanju rada hrvatskih društava: HKD "Napredak", Hrvatskoga doma, HSD "Zrinski". Aktivan od prvoga broja Hrvatskoga Glasnika, glavni tajnik Napretka, urednik, a zatim glavni i odgovorni urednik Hrvatskoga Glasnika. Autor preko 180 članaka iz povijesti, kulture, religije, obrazovanja i mnogih aktualnih članaka iz života grada Tuzle. Objavljivao je članke i u književnim časopisima u Zagrebu i drugdje.

Za svoj dugogodišnji rad dobio je brojna priznanja i nagrade.

Primio je 25 diploma, plaketa, povelja i 30 zahvalnica. Nagradili su ga fakulteti, Univerzitet Sarajevo i Tuzla, Studentski centar, Univerzitetski klinički centar, HKD "Napredak" Sarajevo i Tuzla, Općina Tuzla, Sportska priznanja i zahvalnice.

O njemu su u Tuzli snimljena i prikazana dva TV filma (dokumentarna) na temu: LIČNOSTI GRADA.

U studenom 1955. bio sam pozvan u Komitet i tražili su od mene da sudjelujem u kampanji da se ravnatelj Gimnazije smijeni. Kada sam to odbio, jer je bio veoma pošten čovjek i pomogao je nama mladim profesorima u školi, počeli su napadi na mene, da na satovima moralnog odgoja ne govorim protiv religije ili kako su to oni zvali: odsustva borbe protiv nenaučnog shvaćanja i odgoja u duhu nenaučnog pogleda na svijet. Prije mene je stradao moj prijatelj prof. Juraj Lončarević, koji je otišao u Suboticu. Posjetio sam ga u Subotici neja i prof. Antu Jakšića, poznatoga pjesnika. Doznali su. I to mi je uzeto u grijeh. Proglašen sam neprijateljem i 7. siječnja 1956. sam dobio otkaz kao i oni koji su glasovali za mene. Nisam mogao dobiti posla u cijeloj Hrvatskoj, te sam nakon devet mjeseci bez posla, otišao u Doboj i primljen na Gimnaziju i dobio stan. U Bosni sam izvanredno primljen, mnogo sam radio i dosta uradio i vječno sam zahvalan Bosni za svoju afirmaciju.

Bitku s kratkom, ali teškom bolešću, 23. kolovoza 2008. godine izgubio je ugledni građanin Tuzle, Juraj Novosel. Teško je o dragom našem Jureku govoriti u kratkim crtama jer je riječ o velikom čovjeku koji se cijeli život davao za druge i nesebično doprinosio općem dobru.

Posebno se isticao na poljima obrazovanja i kulture u prilog čega prije svega idu činjenice da je jedan od osnivača tuzlanskog Univerziteta i mnogih fakulteta. Kao glavni tajnik HKD "Napredak" Tuzla bio je uključen u organiziranje mnogih kulturnih događaja u našem gradu, a najveći prostor u Hrvatskom Glasniku čiji je bio dugogodišnji glavni i odgovorni urednik, bio je posvećen kulturnim događajima.

predstavnicima tuzlanskog samostana, svih župa u Tuzlanskom dekanatu, Katoličkog školskog centra, "Sveti Franjo" Tuzla, veliki Jurjev prijatelj, mons. Lovro Čindori iz Hrvatske, predstavnik središnjice HKD "Napredak" iz Sarajeva Tomislav Batinić, prof. dr. Mirjana Radić - dekanica Tehnološkog fakulteta u Tuzli, profesor Nikola Čiča - dopredsjednik tuzlanskog Napretka, tajnik Društva "Hrvatski dom" Zvonko Bosankić, ministrica pravosuđa i uprave u Vladi TŽ Jasminka Mijatović, načelnik Općine Tuzla Jasmin Imamović, suradnici, daci i mnogi drugi koji su voljeli Jureka. U ime Vrhbosanske nadbiskupije i u ime kardinala Vinka Puljića bio je nazočan vlč. Luka Tunjić.

Ispred komemorativnog centra

danjima našeg grada, BiH i izvan njezinih granica. Naš Jurek bio je aktivan i po pitanju sporta i rada sportskih društava te na mnogim drugim poljima o čemu govore podaci iz njegove biografije.

Ono što je najvažnije, a što je mišljenje velikog broja Tuzlaka koji su voljeli i voljet će Jurja Novosela, jeste da je u prvom redu bio čovjek, u svakom trenutku spreman pomoći drugima, ugledna, dostojanstvena, principijelna i bogata duhom osoba koja je uvijek i na svakom mjestu bila dobrodošla. Da je to uistinu tako potvrdio je veliki broj uglednih ljudi iz Tuzle, BiH, Hrvatske i drugih zemalja okruženja koji su došli oprostiti se od njega.

Na dan pokopa, 26. kolovoza u Narodnom pozorištu u Tuzli upriličena je komemoracija. U prvom redu tužan, ali ujedno i ponosan sin Damir i snaha Zikreta o čijim uspjesima u Americi smo često imali prilike slušati. Uz njih,

Dvorana Narodnog pozorišta je bila prepuna uplakanih ljudi koji su žalili za ovim posebnim čovjekom gledajući u jednu od njegovih omiljenih fotografija s koje se svima smiješio svojim neobičnim i toplim osmijehom. Izlazak za govornicu njegovih najbližih prijatelja i suradnika, prisjećanja i oproštaji, rasplakali su mnoge.

Posljednji ispraćaj bio je ispred komemorativnog centra u Tuzli gdje je došao još veći broj prijatelja i poštovatelja Jurja Novosela. Obred je predvodio tuzlanski gvardijan fra Zdravko Anđić koji je između ostaloga kazao da žaleći za gubitkom dragog čovjeka, ujedno i slavimo njegov susret s Bogom. „U slici pšeničnog zrna Isus nas hrabri da razumijemo i prihvatimo vječnu logiku. Život, njegove snage i energija moraju se potrošiti, moraju slikovito rečeno istrunuti da bi se novi život ponovo javio u novom obliku. U čovjekovo srce zapisana je čežnja za tim vječ-

Komemoracija u Narodnom pozorištu

nim životom. Čovjek je zato izvorno okrenut vječnosti. Sve što ide izvan vječnosti je prekratko i premalo za čovjeka. Čovjek sebe može zavoljeti samo u Bogu. Nema toga ogleдалa u kome čovjek može prihvatiti sebe i svoj

život doli ogleдалa Isusovoga Boga ljubavi. Zato oni ljudi koji ljube čovjeka, koji propovijedaju i žive ovu najširu dimenziju čovjeka u smislu da je čovjekov bitak ustvari bitak za Boga, a ne bitak za smrt. Kritične točke svakoga

života su prema tome križ i smrt jer to su točke na kojima izgleda kako život nepovratno prolazi u ništavilu. Žaleći za gubitkom dragoga čovjeka, mi ujedno i slavimo susret koji je na sakramentalan način mističan, a za pokojnoga Juraja to je susret licem u lice s našim Gospodinom.

Fra Zdravko je kazao da se opraštamo od čovjeka čiji je život potrošen u nesebičnom davanju čime je svjedočio temeljnu istinu Evanđelja koja kaže: Tko poštuje i ljubi čovjeka pa makar i svoga neprijatelja, poštuje i ljubi Boga. „U njegovom životu čitamo toliko puta potvrđenu istinu. Prava radost, nada, pravi život ne ovise bitno o vanjskim okolnostima niti o materijalnom blagostanju, povoljnim političkim prilikama, nego ona mogu biti ispunjena jedino pravim čovjekovim životom i čovjek koji je u sebi čist, može uspravno hoditi i gajiti nadu. Događa se često da čovjek mora birati između prekida veze s Bogom kako bi sebi stekao lažno blagostanje i lažnu radost ili da napravi otpor prema zlu s Božjom blizinom u svome životu a taj put je uvijek težak“, kazao je fra Zdravko te dodao da čovjek kada čini dobra djela nikada nije sam. Bog je s njim dok se opire zlu. „Tako si se i ti naš dragi Jura opirao zlu ne želeći povrijediti nikoga ni nanijeti zlo ikome. Otišao si iz sigurnoga utočišta nošen čudnim životnim vjetrovima i došao u nepoznato, u nama dragu zemlju Bosnu u naš grad Tuzlu. Vjerujem, nije ti bilo lako. Sigurno u tom trenutku svoga životnog puta nisi ni slutio koliko će tvoja nevolja donijeti dobra ovom gradu. Bog prati svakoga čovjeka koji se zalaže za vječne vrednote i pomaže mu sve nadvladati. Na kraju, s pravom dragi Jurek možeš i ti reći Pavlove riječi: Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao. Neka te danas vječna jednostavnost, vječna ljepota i vječna ljubav zahvati da i ti postaneš nepovratni njezin dio, upravo onako kako si i ti nastojao živjeti za vrijeme svoga ovozemnog života.“

Juraj Novosel je pokopan na rimokatoličkom groblju Borić, a u Crkvi sv. Petra i Pavla u Tuzli je služena misa zadušnica.

Ankica S. Č.
foto: M.K.

Brojni su se Tuzlaci došli oprostiti s profesorom Novoselom

Misa zadušnica

PROF. DR. MIRA RADIĆ, DEKANICA TEHNOLOŠKOG FAKULTETA

Umro je Juraj Novosel, jedan od najvećih entuzijasta koji je živio u ovom gradu. Ovdje smo da mu odamo posljednju počast, da se prisjetimo njegovog života i velikog djela koje je ostavio iza sebe. To djelo je plemenito svjedočanstvo nastanka brojnih institucija u našem gradu, koje su svijetli primjer neumornog i vrijednog višegodišnjeg i nikada prekinutog samoprijegornog rada.

Kada se završi jedan život, uvijek ostaju tuga i praznina za onim koji je otišao. Ali, na ovome posljednjem rastanku, moramo ostati začuđeni i zadivljeni svim onim što je Juraj Novosel poduzeo i ostvario, unoseći u svaki posao ljubav i elan.

On kao daje proživio nekoliko života. Nije uobičajeno da ujedan ljudski život stanu tolike institucije koje je gradio i razvijao, istodobno radeći u razredu kao profesor, odgovarajući generacije, stvarajući univerzitetsku administraciju, radeći u sportu, kulturi, informiranju, pišući brojne publikacije, i članke, organizirajući brojne manifestacije... I tako sve, bez imalo pošte, više od 54 godine, od 1954. godine

do posljednjeg dana svog izuzetno bogatog i sadržajnog života.

Najveći dio svoga radnog vijeka, ukupno 34 godine, Juraj Novosel je proveo na Univerzitetu u Tuzli. Jedan je od prvih zaposlenika Tehnološkog fakulteta na kojem je radio od njegovog osnivanja 1959. godine do 1975. godine kada dobiva zadaću od posebnog društvenog značaja: osnovati Medicinski fakultet i Univerzitet u Tuzli.

Juraj Novosel je skupa s akademikima Ismetom Mujezinovićem i Tihomilom Marko vicem, te profesorom Ibrom Pašićem bio ključni operativac koji je iznio posao osnivanja Univerziteta u Tuzli 1976. godine. Do tada je imao iskustvo osnivanja Tehnološkog fakulteta, Studentskog centra, studentske poliklinike, te Medicinskog fakulteta.

Po osnivanju Univerziteta, Juraj Novosel prelazi na Univerzitet, i kada pogledamo iz ove perspektive, vidimo da je on zapravo rodonačelnik suvremene univer-

zitetske administracije i jedan od najznačajnijih kroničara Univerziteta u Tuzli, koji je pripremio i pisao za 65 univerzitetskih i fakultetskih publikacija.

U jedan radni vijek stalo je puno institucija, osnivanja, gradnje, pedagoškog rada s mladim ljudima, osnivanja Zajednice univerziteta Bosne i Hercegovine, kojoj je Juraj Novosel bio glavni tajnik, te zajednice univerziteta tadašnje Jugoslavije. Ali, i izvan visokog obrazovanja i obrazovanja uopće, Novosel je radio i gradio: u Omladinskom športskom društvu Jedinstvo bio je generalni sekretar, potpredsjednik i predsjednik, predsjednik Odbojkaškog kluba Jedinstvo, aktivan u SOFKI, a prije toga u Đakovu, Doboju, u Klubu pjesnika, u izviđačkom klubu, u Sindikatu...

Nakon umirovljenja 1993. godine Juraj Novosel ne posustaje. Radi na obnavljanju rada HKD-a Napredak i Društva Hrvatski dom, radeći kao glavni tajnik. Aktivan je u Hrvatskom športskom društvu Zrinski. Od prvog broja Hrvatskog glasnika u tome je listu, a posljednjih je nekoliko godina bio glavni urednik i ključna osoba koja je držala tri kuta ovoga lista. Posljednjih 15 godina svu svoju ljubav i entuzijazam Juraj Novosel je posvetio kulturi. U njegovim poetskim tekstovima smo čitali ljubav, nadu, opravdanje, praštanje.

Teško je povjerovati da nas Juraj Novosel više nikada neće posjetiti, iz torbe izvaditi Hrvatski glasnik, pisan s ljubavlju, da više nikada nećemo čuti njegov topli glas kojime pronalazi riječi utjehe, ohrabrenja, radosti, nade. Moramo u mislima preletjeti trenutke koje smo podijelili i pokušati sagledati što smo sve od njega dobili, mi pojedinci, znanci i prijatelji, kolege, ali i čitava zajednica.

Odlaskom Juraja Novosela ostaje velika praznina. Najprije njegovoj obitelji, sinu Damiru, o čijim uspjesima u dalekom svijetu je s velikim ponosom govorio, snahi Zikreti koju je neizmerno volio, te posebno njegovim unukama Jasmini i Vedrani, čije je slike uvijek nosio sa sobom i čije je prve životne uspjehe prepričavao s velikom ljubavlju. Ostaje praznina i svima nama, njegovim kolegama i prijateljima, brojnim generacijama učenika i studenata, praznina njegovim poznanicima i sugrađanima.

Tuzla je izgubila jednog velikog čovjeka, jednog skromnog, samozatajnog radnika, koji je djelujući iz pozadine dao nemjerljiv doprinos gradnji najvećih djela na koja smo danas svi ponosni. O Juraju Novoselu će se dugo i lijepo govoriti, jer on je nadahnuo mnoge. Primjer je koji ćemo slijediti.

Neka je vječna slava i hvala našem uvaženom kolegi i velikom prijatelju Juraju Novoselu.

NIKOLA ČIČA DOPREDSJEDNIK HKD "NAPREDAK"

GLAVNA PODRUŽNICA TUZLA

Dragi Čika Juraj nemam riječi da opišem tugu i prazninu koja je nastala od kada nisi više s nama. Hvala ti za sve što si učinio za nas svojim savjetima i djelom.

Uvijek si nas poticao i stajao iznad nas kao dobi duh. Sve do posljednjeg trenutka si radio i uvijek si nam govorio da čuvamo Glasnik i Napredak- Mirno počivaj jer ćemo nastaviti gdje si ti stao.

Bio si nam uzor i u radu i ponašanju. Svojim elanom za rad si nas često znao postidjeti. Govorio si nam da su rad i odgoj osnovne vrijednosti svakog čovjeka. Bez tebe napredak, a pogotovo Hrvatski Glasnik neće više biti isti.

Iskrena sućut tvojoj obitelji, sinu Damiru, nevjesti i unukama, čije smo fotografije svaki dan gledali i za čije uspjehe smo svi znali.

Nemam izbora opraštam se od tebe, i molim se da počivaš u miru, da misliš na nas i da ti nedostajemo, jer te mi ovdje dolje toliko volimo.

Anđele na nebu, koji te sada prate, molim da na tebe dobro paze i da te dobro štite, jer ti zaslužuješ ovakvu zaštitu. Mi ćemo te voljeti, dragi Juraj.

Uvijek.

ZVONKO BOSANKIĆ, TAJNIK DRUŠTVA "HRVATSKI DOM"

Dragi moj prijatelju!

Oprosti mi što sam ovakav, znam da me takvog nisi navikao, ali što ću Bože kada sam od krivi i mesa. Prijatelju teško mi je bez tebe. Ali kao vjernik ne očajavam, ponosim se i zahvalan sam dragome Bogu što smo te imali.

Hvala ti za sve u ime hrvatskih kulturnih društava i udruga, a posebno za Hrvatski dom jer si bio jedan od sudionika njegovog obnoviteljskog rada, 13. ožujka 1993. godine, gdje ti sve nisi bio sudionik.

Glavni tajniče tuzlanskoga Napretka i glavnog i odgovornog uredniče Hrvatskoga Glasnika kojeg si ljubomorno čuvao i njegovao kao malo dijete, mirno počivaj i ne vodi više brigu, jer gdje si ti stao mi ćemo nastaviti tvojim žarom, upornošću i ljubavlju.

Dragi Jurek, mnogim smo prijateljima bili na posljednjem ispraćaju upućujući jedan drugom onu tvoju zagorsku „Kad ti grobar preko riti zadnju grudu zemlje hiti ne buš više piti alkohol“.

Iskrena sućut tvome sinu Damiru, snahi Zikreti, unukama Jasni i Vedrani s kojima si se toliko ponosio da za njihova pisma, razglednice, čestitke i fotografije znaju i tuzlanski vrapci i golubovi.

Sućut tvojoj sestri Barbari, sestričini Đurđici i ostaloj rodbini i prijateljima. Kad god si se vraćao od sestre bio si preporođen, pun lijepih uspomena i još ljepših fotografija rodnog ti Zagorja, Marije Bistrice, Stubice i Banšćice. Iskrena sućut i tvojim kumčadima, a posebice Danijeli i Ljubici Božić koja je u najtežim trenucima tvoje teške bolesti bdjela nad tobom do samog tvog preminuća.

Prijatelju nastavi razgovor tamo s njim s kim si ovdje razgovarao. On ti bio milostiv na sudu i primio te u svoj raj. — Počivaj u njegovom miru.

TOMISLAV BATINIĆ Središnjica HKD "Napredak" Sarajevo

Dragi mnogopoštovani prijatelju i veliki Napretkov suradniče,

Prošlo je dosta godina našeg poznanstva, prijateljstva i obostranog suradništva u okviru velike obitelji HKD "Napredak". Teško mi je oprostiti se od tebe. To činim s tugom i sjetom, ali istodobno i s puno ponosa i zadovoljstva da sam imao priliku i čast biti tvoj prijatelj. Dragi Juraj, nosim ti posljednje pozdrave iz središnjice HKD "Napredak", iz našeg ponosnog i časnog društva. Tvojim djelovanjem tuzlanska podružnica je dobila puno. Posebno se isticalo tvoje djelovanje kao glavnog i odgovornog urednika u Hrvatskom Glasniku. Ostavio si prepoznatljiv trag koji će dugo trajati i kojeg će se sjećati generacije koje budu nastavile tvoj više nego uspješan rad. Bio si primjer osobe koja je imala viziju što treba raditi za dobrobit Napretka i hrvatskog puka na ovim prostorima. Pamtit ćemo te kao osobu koja je u sebi nosila i zračila razboritost, upornost, a napose rijetko viđeni šarm u tvom ophođenju sa suradnicima i šire. Taj tvoj od Boga ti dati dar često sam osjećao u našim susretima. Tvoj odlazak iz ovog pretežito materijalističkog svijeta ostavit će veliku intelektualnu prazninu u Napretku, a vjerujem i u gradu Tuzli koji si na svoj poseban način volio i poštivao. Za nezaborav je tvoj agilni rad u listu Hrvatski Glasnik koji je doživio 15 godina izlaženja što je danas rijetkost s obzirom kako se gleda i doživljava pisana riječ u javnom životu. Dragi Jura velika ti hvala na doprinosu što je list bez obzira na ogromne poteškoće izlazio, a posebno što si slikom i riječju poticao na razmišljanje o povijesti, svakodnevnici hrvatskog i ostalog puka na ovim prostorima. Molimo dragog Boga da ti udijeli darove svoje milosti.

Neka je smiraj i vječni pokoj tvojoj duši u ovoj bosanskoj zemlji.

JASMINKA MIJATOVIĆ, ministrica pravosuđa i uprave u Vladi TK

Dragi Bože, zar si pozvao njega? Moje usne su ostale nijeme. Nekako kad razmišljam o svakodnevnom životu, o ljudima koji su nam dragi, i ne pomišljamo da se možda bliži

dan kada nama dragu osobu više nećemo sresti. Pokojni profesor Novosel je bio teško bolestan, njegov odlazak je došao iznenada. Spoznaja da je otišao i da ga više nema, svima koji su ga poznavali teško je prihvatljiva. Nedostajat će nam njegov vedar duh, njegov polet i zanos, snaga, ogromno znanje i životno iskustvo. Pokojni profesor Novosel nikome nije uskratio razgovor i osmijeh čak i u teškim trenucima svoje bolesti. Bio je umjetnik života. Širio je ljubav prema čovjeku i prema zajednici. Zato, našem dragom profesoru, pokoj vječni daruj Gospodine.

LOVRO CINDORI, zagrebački kanonik

Vrlo često smo se sastajali i razgovarali. Kako su naši susreti bili češći tako smo se i počeli sve više otvarati jedan prema drugome. Ispočetka je bio tužan kada je dolazio u svoj kraj, no kako smo češće razgovarali, on je postajao radostan. Tako se naše prijateljstvo sve više učvršćivalo. Mnogo toga lijepoga sam od njega prihvatio, a njegove misli o Hrvatskom Glasniku i njegova nastojanja, smatrao sam jednim velikim znakom našega Jurja koji je bio pun kreposti, znanja i odricanja. Posebno sam mu zahvalan što je Hrvatski Glasnik obogatio s napisima o Mariji Bistrici i o svom zagorskom gornjestubičkom kraju. Neka Bog dobri primi dušu njegovu i neka ga nagradi za svako dobro djelo koje je učinio. Ono svjetlo koje je stvarao u mraku ovoga života mnogim mladima, neka to svjetlo sada njemu sjaji. Dragi Jura, ja ti od svega srca zahvaljujem i blagoslivljam te u Gospodinu, a s pravom mogu reći, ti moli za nas. Neka to bude moj oproštaj osobni i u ime generacija s kojima je i on proživljavao svoj život, a vama ljudima Bosne i Tuzle od srca hvala što ste ga tako uljudno primili, što ste u njemu imali prijatelja i velikog čovjeka.

Neka počiva u miru Božjem!

JASMIN IMAMOVIĆ, načelnik Općine Tuzla

Prof. Juraj Novosel kao građanin Tuzle cijeli svoj život posvetio je ljudima, naročito mladima u obrazovanju i odgoju. Nemjerljiv je njegov doprinos u promoviranju nauke, kulture, umjetnosti i sporta. Posebno je nemjerljiv doprinos prof. Jurja Novosela u osnivanju

Univerziteta u Tuzli. Tuzla je imala sreću da dobije prof. Novosela. Optimizam prof. Jurja Novosela zračio je iz svega što je radio, bilo da se radi o nauci ili Univerzitetu, HKD "Napredak", Hrvatskom Glasniku ili o običnom susretu i razgovoru s ljudima. Sva njegova životna djela nastala su s ljubavlju i iz ljubavi. Filozofija ljubavi bila je filozofija jednog od najpametnijih ljudi koje je Tuzla imala, prof. Novosela.

Baš kao što je prof. Novosel bio glasnik lijepih i dobrih vijesti, takav je bio i njegov Hrvatski Glasnik. Raditi s njim, poznavati ga i družiti se, uvijek mi je pričinjavalo veliku čast i veliko zadovoljstvo. Ni jednom ne možete sresti prof. Novosela, a da nešto ne naučite. Stoga mi je njegov odlazak iznimno teško pao. U našem druženju s lakoćom smo

prelazili sve prepreke i dogovarali ono zbog čega smo se sastali, a onda govorili o poeziji, o ljubavi, o životu. Kada sam ga posjetio prije mjesec dana, iako je bio teško bolestan nastojao je da dogovorimo sve glade predstojeće likovne kolonije. Sve ono što je radio, radio je s odgovornošću. Takvog ću ga pamtiti i učiniti ću sve da njegov plemeniti lik i djela ne budu zaboravljeni. Ja sam izgubio velikog prijatelja, čovjeka koga sam volio i poštovao. Grad je izgubio renesansnu ličnost, čovjeka s bezbroj talenata, čovjeka u kome se stekao maksimum dobrote i tolerancije. Prva karakteristika prof. Novosela je entuzijizam, a osnovna energija koja ga je pokretala je energija ljubavi. Ne samo ljubavi prema čovjeku, nego mnogo šire.

Dragi prijatelju, hvala ti što si snagom svoje ljubavi oplemenio Tuzlu. Nek je pokoj i vječni mir tvojoj plemenitoj i besmrtnoj duši.

FRA MARKO LOVRIĆ vikar Franjevačkog samostana u Tuzli

Moj dragi dobri prijatelju Jurek, Evo došao je i taj trenutak kada bismo se trebali na jedan vjernički i ljudski način oprostiti. U vrijeme ovog našeg privremenog rastanka htio bih naglasiti nekoliko stvari. U jednoj zajednici ili instituciji najveća je čast kada ta institucija ili zajednica primi određenu nagradu. Ti si Bogu hvala više puta u svom životu primao te nagrade i ja s punim pravom smijem reći da si bio zapravo nagrada svim ljudima koji su živjeli na ovom prostoru. Na žalost mnogi ljudi, a možda vrlo često i ja nisam bio svjestan toga bogatstva.

Dok nam se smiješiš tvojim toplim osmijehom s neba htio bih ti poručiti da ću te ja kao tvoj iskreni prijatelj i predstavnik franjevačke zajednice ovdje u Tuzli pamtiti po tri stvarnosti. Prva stvarnost koju ću duboko upamtiti i koje se već sada držim jest tvoja kreativnost oko dobra. Tvoji zadnji trenuci života su pokazali koliko ti je stalo do dobra pa čak i kada su te tvoji smrtni bolovi slamali dok si se opraštao sa ovozemnim životom. Živimo u vremenu iskrivljenih vrednota pa ljudi zaboravljaju na radost susreta, a ti gdje si god došao i susretao ljude, bila je velika radost. Stoga je i to jedna stvarnost koja će duboko ostaviti traga i u mom životu i u životu tvojih najdražih ljudi. Jedna od najvažnijih stvarnosti u tvome životu je bila zahvalnost. Zadnjih trenutaka svoga ovozemaljskog života i meni kao i mnogim ljudima koji su te posjećivali stiskao si jako ruku i zahvaljivao. Ja u ovom trenutku dobrom Gospodinu zahvaljujem na tebi kao na nagradi i što si u svome životnom trokutu između Zagorja, Đakova i Tuzle, najviše vremena proveo ovdje.

Često si obraćajući nam se znao reći „zapamtiti“ te sada ja tebi poručujem: Zapamtiti i ti, truditi ćemo se da budemo poput tebe.

Andelu mira, počivaj u miru Božjem!

IZRAZI SUĆUTI

Dragi i ožalošćeni članovi HKD "Napredak" Glavna podružnica Tuzla!

Želim svima vama u ime Glavne podružnice Beč, u svoje osobo ime i u ime svoje obitelji izraziti iskrenu sućut zbog gubitka našega dragog Jure Novosela!

Znam da ste svi skupa, makar je to neizbježno, ražalošćeni njegovim preminućem. Znam da među vama nastaje velika praznina. Ali uvjeren sam da je Naš Jura skupa s ostalim osnivačima Napretka u Tuzli i regiji uzgojio mnogo mladih i stamernih stabala u Nazorovo "Šikari", te da je time i budućnost Bosne i Hercegovine s Hrvatima u njoj kao konstitutivnim narodom podržana.

Ugledajmo se na njega i nastavimo svoj ljudski, napretkovski i hrvatski rad nepokolebljivo!

Žao mi je što sam spriječen doći na pogreb, ali sam, bez obzira na udaljenost, s Vama!

Molim da našu iskrenu sućut prenesete i članovima obitelji pokojnog Jure! Srdačno

Prof. Filip Zloušić, predsjednik HKD Napredak Austrija, Glavna podružnica Beč

Poštovano Uredništvo Hrvatskoga Glasnika, Potresen smrću Vašega glavnoga urednika gospodina Jurja Novosela, izvolite primite izraze moje najdublje sućuti. Izgubili smo svi dragoga prijatelja i velikoga čovjeka, Hrvata i Tuzlaka, dičnog sina Hrvatskoga Zagorja, koji je svu svoju energiju i ogromno znanje nesebično uložio u rad za boljitak tuzlanskih Hrvata i grada Tuzle općenito.

Počivao u miru Božjem!

Mijo Jurić, Beč

Čitav svoj život sam sanjala i tražila oca da mu darujem mjesto čuvano za njega u svom srcu.

Nisam uspjela, život mi uskrati priliku za to. Ali kada sam upoznala čika Juraja, za čas je osvojio moje cijelo srce i tiho s ljubavlju i ono svoje „čuj sine“ smjestio se u upražnjeno očovo mjesto gdje će i ostati dok živimo.

Ljiljana Pavlašević s obitelji

Povodom smrti dragog nam prijatelja Juraja, iskrena sućut

Obitelj TOPIĆ

Damire, povodom smrti tvoga oca i mog velikog prijatelja Jurja Novosela, primi iskrenu sućut. Žao mi je da zbog puta u inozemstvo nisam u mogućnosti osobno ti doći na žalost i biti na sahrani.

Molim te, budi uvijek ponosan na Jurja i na njegovo djelo kojim je zadužio ovaj grad.

IZUDIN KAPETANOVIĆ

Želimo izraziti osobnu pogođenost svih članova Općinske organizacije HDZ BiH Tuzla na vijest, da je poslije kratke, ali teške bolesti preminuo prof. Juraj Novosel. Izgubili smo prijatelja, velikog čovjeka i istinskog borca za bolju Tuzlu i sve njene građane. Svojim radom i životnim putem sve nas je zadužio te nam ostavio u naslijeđe vrijednosti koje moramo slijediti. To je bila ličnost koju niste mogli ne voljeti. Prazninu koja je ostala nakon njegove smrti umanjuje jedino povlastica što smo imali priliku poznavati ga.

Počivao u zasluženom miru.

OO HDZ BiH TUZLA

Primite iskrene izraze sućuti povodom smrti velikog čovjeka i prijatelja g. Jurja Novosela.

AGENCIJA AUTOR TUZLA – ŽILIĆ

Primite izraze dubokog žaljenja povodom gubitka vrijednog suradnika i velikog čovjeka g. Jurja Novosela.

ZAPOSLENICI JP TV TK

Potresen sam vijesću da je iz naše sredine otišao gospodin prof. Juraj Novosel, jedna izuzetna ličnost i najistaknutiji građanin Tuzle, čije će djelo u društvenom i kulturnom planu ostati kao neprolazna vrijednost i zbog čega ćemo ga zadržati u trajnom sjećanju. U vašoj dubokoj tuži za glavnim i odgovornim urednikom Hrvatskog Glasnika i djelatnikom HKD "Napredak" Tuzla upućujem moje osobne izraze najdublje sućuti.

ZAMJENIK MINISTRA SIGURNOSTI MIJO KREŠIĆ

Rastužila me vijest o smrti dragog kolege i prijatelja prof. Jurja Novosela. Napustio nas je i sada nas čeka ondje gdje je mnogo ljepše nego ovdje. Udijelio mu Bog prebivalište u nebesima među spašenicima gdje smrti više nema; ni tuge, ni jauka, ni boli; gdje svijetli izabranicima Božjim vječna svjetlost u kojoj oni gledaju Boga licem u lice...

Nakon ove molitve duši dragog prijatelja i kolege iz gimnazijskih dana na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu, Voćarska cesta 106, izričem iskrenu kršćansku sućut cijeloj njegovoj ožalošćenoj rodbini, posebno sinu mu poznatom i priznatom znanstveniku iz elektrotehnike u Sjedinjenim Državama Amerike, o kojemu mi je dragi kolega prof. Jura više puta s ponosom pripovijedao, a zatim i ostaloj rodbini i prijateljima među koje posebno pripadaju i mnogi poznati mu oo. Franjevci iz Tuzle.

Nadam se da će se naći i iza njegove smrti onih koji će nastaviti njegovo djelo oko uređivanja mjesečnika Hrvatskog Glasnika. Dao Bog!

Uz molitvu za pokoj duše dragog pokojnog kolege i prijatelja prof. Jure, i srdačni pozdrav svima,

Odani Matija Burja, svećenik – Marija Bistrica

Dragi prijatelji!

Draga braćo i sestre!

Zajedno s braćom Franjevačke provincije **Bosne Srebrene** želim s obitelji Novosel, te rodbinom, prijateljima i suradnicima † Jurja Novosela podijeliti tugu u povodu smrti vašeg i našeg † Jurja.

Želim, također, da Vas u ovim trenucima tuge prati najvažnija prijateljica uspravnog ljudskog života: kršćanska nada. Ona, naime, u novom Isusovom ključu uskrsnuća pomaže čitati nebeski smisao ljudskog života, kojemu ni smrt ne dokida uzvišenost i ljepotu.

Smrt je, rekao bi veliki teolog XX. stoljeća Karl Rahner, uistinu pad čitavog sustava kojega zovemo život, ali je u kršćanskoj perspektivi to je, ipak, pad djeteta u naručje dobrog Oca.

Neka vaš i naš † Juraj doživi susret s Gospodinom upravo kao rađanje na vječni život. S Vama i vašima u prijateljskoj sućuti i vjerničkoj nadi,

Fra MIJO DŽOLAN, PROVINCIJAL

Poštovani,

S dubokom tugom smo primili vijest o smrti uvaženog Jurja Novosela. Tuzla i Tuzlanski kanton izgubili su izuzetnog čovjeka, istinskog borca za prave vrijednosti, kulturu, suživot i sve ono što nas oplemenjuje.

Juraj Novosel je dao nemjerljiv doprinos razvoju i radu brojnih obrazovanih i kulturnih institucija i udruženja na ovom području, zasluživši posebno mjesto u našem društvu i duboko poštovanje svih nas.

U ime Vlade Tuzlanskog kantona i svoje lično ime upućujem vam iskrene izraze sućuti.

PREMIJER mr. sc. ENES MUJIĆ

U povodu smrti osvjedočenog prijatelja i neumornog radnika na njegovanju i čuvanju kulturne baštine Hrvata, glavnog tajnika gospodina Jurja Novosela u ime Upravnog odbora HKD „Bunjevačko kolo“ i cjelokupnog likovnog odjela i u svoje osobo ime izražavamo najdublju sućut.

HKC „BUNJEVAČKO KOLO“ SUBOTICA Josip HORVAT

U srcima mnogih od nas je duboko utisnut tvoj lik, snaga i ljepota Tvoga duha. Ostavio si divne uspomene koje će nas sjećati na ljubav, pažnju i mudre poruke kojima si darivao.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona

RAZGOVOR

SESTRA ELIZABETA ČOSIĆ

- REDOVNICA DRUŽBE KĆERI BOŽJE LJUBAVI, POGLAVARICA SAMOSTANA U TUZLI I PEDAGOGINJA U OSNOVNOJ ŠKOLI PRI KŠC "SVETI FRANJO" U TUZLI

S. Elizabeta Čosić rođena je 1958. god. u Kulini, općina Derventa. Nakon završene osnovne škole upisala Klasičnu gimnaziju u Zagrebu. Poslije redovničke formacije poslana u Rim na Papinsko Salezijansko sveučilište. Na Fakultetu – Odgojne znanosti magistrirala je odgojna znanost- specijalizacija pedagoška metodologija. Po povratku sa studija radila je kao odgojitelj u Redovničkoj formaciji u Zagrebu. Od otvorenja KŠC-a u Sarajevu, to jest 1994./1995. radila kao pedagoginja u osnovnoj školi i profesor pedagogije i psihologije u Gimnaziji i Medicinskoj školi. Od 1999. radila kao pedagoginja u Prvoj osnovnoj školi Bugojno, a od 2004. je pedagoginja u osnovnoj školi pri KŠC „Sveti Franjo“ u Tuzli.

HG: Povod za naš razgovor je 125. obljetnica od dolaska redovnica družbe Kćeri Božje ljubavi u Tuzlu. Iako je o životu i djelu sestara na području Tuzle dosta toga poznato, podsjećanja radi, kažite nam u kratkim crtama neke pojedinosti od prvog dolaska sestara u Tuzlu pa do danas.

S. ELIZABETA: Prva je na ovo tlo stupila utemeljiteljica Družbe, danas Službenica Božja, majka Franciska Lechner i to 11. listopada 1883. na poziv sluga Božjega dr. Josipa Stadlera vrhbosanskog nadbiskupa. Majka Franciska nakon Sarajeva svoje drugo veliko misijsko i prosvjetno djelo odlučila je započeti u Tuzli jer je u Tuzli bila samo jedna škola za čak pravoslavne vjere. Tako je 5. prosinca iste godine prvih pet sestara došlo u Tuzlu. Iznajmile su malu kuću za stanovanje, a općina im je ustupila prostor za otvaranje škole. Već 17. prosinca sestre su otvorile osnovnu školu s hrvatskim i njemačkim odjelima za svu djecu bez razlika na vjeru. No, kako je sve više đaka pridolazilo, sestre su odlučile sagraditi vlastitu školsku zgradu. Velika, lijepa i funkcionalna zgrada, koja je prozvana Zavod Kraljice svete krunice bila je gotova 1888. godine. Tuzlaci su je jednostavno zvali Kloster – Samostan. U Zavodu je osnovano dječje zabavište, osnovna škola te kasnije Viša djevojačka škola. Osim u Tuzli, moram spomenuti da je Majka Franciska osnovala i samostan „Josipovac“ – ekonomiju kraj Tuzle, gdje i danas brojni grobovi sestara svjedoče o tom vremenu, te godinu dana kasnije, samostan i školu u Breškama. Od samog početka Zavoda Kraljice sv. Krunice, sestre su se uključile i u pastoralno djelovanje u župi sv. Petra i Pavla. Župna crkva i Zavod bili su dva usko povezana centra u punoj suradnji. Posebno su tu pridonijela djeca u raznim svečanostima i tjelovskim procesijama. U Zavodu su postojale tri Marijine kongregacije. Djevojke su se sastajale u Zavodu i provodile svoj molitveni i apostolski život, imale su razna predavanja duhovnog karaktera. Sestre su u Tuzli ostale sve do 1949. god. kad su morale napustiti samostane. No jedna sestra je ostala. Bila je to s. Blanka Kralj. Ona je gotovo 40 godina svirala u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla, pomagala je siromašnima i majčinski se za njih brinula. Rad s. Blanke u župi trajao je do 1988. kada su na poziv fra Jozse Bošnjakovića sestre ponovo došle na župu u Tuzlu gdje još i danas rade. Otvaranjem KŠC „Sv. Franjo“ u Tuzli 1995. godine, prihvatile smo i svoj udio u školstvu, ne napuštajući onaj prvotni pastoralni rad na župi.

HG: Uz sav taj rad o čemu ste govorili, sestre su bile angažirane i na karitativnom polju. Da li se to samo ogledalo u pomaganju djeci ili općenito?

S. Elizabeta: Njihovo dobrotvorno djelovanje očitovalo se ne samo u pomaganju siromašne djece,

nego i u svim drugim zgodama koje su tražile kršćansku ljubav, poglavito u dvorenju bolesnika i ranjenika. Tomu u prilog ide i činjenica da su tri sestre oboljele od tifusa i umrle dvoreći ranjenike Prvog svjetskog rata.

HG: Obljetnica koju obilježava Družba Kćeri Božje ljubavi na području Tuzle je jako značajna. Njeno obilježavanje ovdje u Tuzli već je na neki način i počelo. Recite nam nešto o tome.

S. ELIZABETA: Mi smo htjele da se ovaj jubilej proslavlja kroz cijelu godinu različitim događanjima. Zato smo 7. lipnja organizirale kviz za djecu osnovnih škola pod nazivom „Život i djelo Majke F. L.“ gdje se okupilo 80 djece s kojom rade naše sestre po školama u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Za Dan škole, 4. listopada nakon sv. Mise bit će upriličena Akademija u kojoj smo pokušali povezati dolazak sestara i život škole danas. Osim učenika, njihovih roditelja i djelatnika Centra, bit će nazočni i bivši učenici Zavoda Kraljice sv. Krunice. Planiramo u dogledno vrijeme organizirati i okrugli stol s ciljem da osvježimo sjećanje na ta vremena u kojima su sestre gradile i radile s puno muke i truda.

Katolička crkva ima ogroman doprinos u odgoju i obrazovanju

HG: Govoriti o djelovanju sestara Kćeri Božje ljubavi nemoguće je a ne govoriti i o odgoju i obrazovanju. Naime, kao što je poznato, među prvim školama koje su osnovane na našim prostorima bile su one koje su upravo osnivale sestre. Doprinos sestara odgoju i obrazovanju uvijek je bio ogroman a posebno u vrijeme kada su škole koje su osnivale bile možda i jedine. Koliki je on po vama danas?

S. ELIZABETA: Katolička crkva, a unutar crkve i redovništva, kako nekada tako i danas, ima ogroman doprinos u odgoju i obrazovanju na ovim našim prostorima. Nama u Bosni i Hercegovini to potvrđuju Katolički školski centri čija je zadaća i želja ulagati u mlade ljude, tj. postići to da mlad čovjek bude sposoban žrtvovati se, darivati i prepoznati vrednote čovjeka. I danas, ali u puno manjem broju, sestre KBLJ rade u državnim školama, a i u KŠC-ma (Sarajevo, Travnik, Tuzla). Smatramo ovo darom i providnošću Božjom da kao Bogu posvećene osobe možemo dati od sebe ono najbolje za sadašnjost i budućnost djece koju roditelji povjeravaju našoj školi. Po uzoru na svoju utemeljiteljicu trudimo se prenositi vrednote koje su sestre gajile i u vrijeme prvih škola, a to su: savjesnost u obavljanju svojih školskih obveza, stalno usavršavanje u svojoj struci, dobar primjer svima, ljubav prema mladima, smirenost i sabranost posebno u izricanju pohvale ili opomene, iskrenost, otvorenost u ophođenju...

HG: Osim što su osnovale škole sestre su gradile samostane, osnivale ekonomije. Njihova imovina nakon što su protjerane prešla je u vlasništvo države. Što je danas s tom imovinom?

S. ELIZABETA: Naša imovina je još uvijek u vlasništvu države. Kažu, čeka se usvajanje Zakona o denacionalizaciji. Mi smo uputile zahtjev općinskim službama, tržimo da nam se naša imovina što prije vrati. Posebno smo zabrinute što nam naša kuća na Josipovcu koju je gradila sama utemeljiteljica družbe MFL i koja je za nas od neopisive vrijednosti, vidno propada, a nitko ništa ne poduzima. U kući stanuju stanari

koji, kad nas vide, mole da nešto poduzmemo kako bi oni dobili bolji smještaj jer je kuća vlažna i prokišnjava, a podrum je pun vode. Mi nismo u mogućnosti pomoći im, ali se nadamo, da će oni koji su ih tu smjestili, što prije im pronaći prikladniji smještaj a kuću vratiti njenim prvim vlasnicima.

Bog je ušao u moj život neprimjetno i nenametljivo

HG: Ispričajte nam nešto o svome životnom opredjeljenju, kako ste se i zbog čega opredijelili stupiti u red Kćeri Božje ljubavi?

S. ELIZABETA: Moj poziv ili moje životno opredjeljenje za mene je veliki misterij. Bog je onaj koji ulazi u naš život često neprimjetno i nenametljivo. Tako je ušao i u moj život. Rasla sam u brojnoj obitelji i od mojih roditelja primila čvrste temelje vjere na kojima sam kasnije gradila i još uvijek gradim svoj život. Bog ide u susret čovjeku često običnim putevima svagdanjice. Traži ga tamo gdje on živi, radi i bori se. Sestre KBLJ imala sam prilike susresti u župi Derventa. Svaki put kad sam ih susrela oduševljavale su me svojom jednostavnošću, skromnošću i susretljivošću. U susretu s njima upoznala sam njihov način života i djelovanja koji me je oduševljavao i ispunjavao i to mi je bio znak da trebam pripadati toj redovničkoj obitelji. I pustila sam se Božjem vodstvu bez mnogo računanja.

HG: Da li je po vama danas malo redovničkih zvanja? Zašto je to tako?

S. ELIZABETA: Općenito u Katoličkoj crkvi je manje svećeničkih i redovničkih zvanja, a čini mi se da je jedan od razloga i taj što kršćanske i moralne vrijednosti u obiteljima nisu više tako prepoznatljive, a drugi razlog je taj što je u obiteljima mali broj djece. Moram spomenuti da mi u našoj Družbi KBLJ, Bogu hvala, još uvijek imamo dosta mladih sestara, a i onih koji žele biti dio naše redovničke obitelji.

Školski vjeronauk doprinosi općeljudskom odgoju učenika

HG: Dotaknimo se obrazovanja danas. Neki su mišljenja da vjeru ne treba vezati uz školu pa tako imamo slučajeve gdje se još uvijek raspravlja o tome da li vjeronauk treba biti u školama ili ne. Na žalost. Kako Vi gledate na takve stavove?

S. ELIZABETA: Škola ima odgojno-obrazovnu funkciju koja promovira cjelovit odgoj osobe. Govori se o zadaći i ciljevima škole kao mjestu prenošenja i stjecanja znanja. Naglašava se i spoznajna razina ljudske osobe a zanemaruje se odgojna zadaća. Osoba treba biti subjekt i središte odgojne zadaće škole, a

odgoj i obrazovanje su dvije uzajamno povezane činjenice u procesu rasta osobe. Duhovna i religiozna dimenzija integralni su dio te cjeline pa vjerski odgoj ima bitno i prirodno mjesto u cjelovitu odgoju učenika u školi. Vjerski odgoj i katolički vjeronauk u školi učenika promatraju kao osobu koja ima svoj tjelesno-duševno-duhovni identitet. Možemo zaključiti kako školski vjeronauk doprinosi općeljudskom odgoju učenika.

HG: Kako uopćeno gledate na odgojno-obrazovne norme danas. Trebaju li one po vama biti strože i zahtjevnije? U kom smislu?

S. ELIZABETA: Odgojno-obrazovne norme su neophodne u procesu odrastanja i formiranja jedne osobe. Mislim da nije potrebna veća strogost i zahtjevnost nego dosljednost, ali koja je prožeta poštivanjem ljudske osobe u izvršavanju propisanih normi.

HG: Ponukani sve većim brojem maloljetničke delikvencije, predstavnici vlasti sve češće u zadnje vrijeme izlaze s prijedlogom da je u obrazovnim institucijama potreban veći broj pedagoga. Spominjana je potreba da na svakih stotinu djece bude uposlen po jedan. Što Vi kao pedagoginja mislite o tome?

S. ELIZABETA: Pedagog ima važnu ulogu u školi, ali ja bi bila za to da u školi radi tim ljudi kao što su: psiholozi, defektolozi, logopedi i sociolozi. Tada bi rad s učenicima bio kompletniji. Mi u našoj školi, u suradnji s nevladinom organizacijom „Vive žene“, organiziramo svake godine pedagoške radionice u koje uključimo po jedan odjel učenika niže nastave. Kroz radionice uče se biti tolerantni, vježbaju nenasilnu komunikaciju, uče kako surađivati s drugima, vježbaju kako se susresti sa samim sobom i kako prepoznati i oduprijeti se svemu što ugrožava ljudski život.

HG: Manjka li današnjim obiteljima odgoj u vjeri?

S. ELIZABETA: U društvu u kojem živimo vjerski odgoj nije dovoljno prepoznatljiv, a naše obitelji su sastavni dio tog društva. Smatram da odgoj u vjeri uvelike može pomoći obiteljima ako to prepoznaju kao vrijednost.

HG: Što bi ste poručili roditeljima i djeci?

S. ELIZABETA: Roditeljima želim, da uz svu zahtjevnost obveza, ipak uspiju odvojiti dovoljno vremena za svoju djecu i čuti ih što im žele reći, a djeca neka shvate da u obitelji imaju prve i prave prijatelje i da roditelji moraju znati za sve njihove dobre i manje dobre trenutke koje provode u školi i izvan škole.

Razgovarala: Ankica S. Č.

ENEJINA RUŽA

Kraljić, Nikola (1930): Punta od erta: ur. Mirjana Šigir: 145 mm x 205 mm, meki uvez s krilcima, 95 str. : Naklada LUKOM; Zagreb, 2008.

Kada autor iza sebe ima više od trideset naslova, onda se može govoriti o plodnoj stvaralačkoj uspješnosti, a ako sve to prate i mnoge nagrade, onda se već ozbiljnije razmišlja o onome koji je stvaralaštvo doveo do zavidnog umjetničkog uprizorenja. Potvrdu takvom putokazu opravdavaju napisi recenzenta: Katicice Ivanišević i Branimira Bošnjaka. Ivanišević piše: „Kraljić pripada krugu hrvatske avangardne poezije. Međutim, za pjesnikovu osobnu sintezu bili su neophodni i elementi iz vlastite kulturne tradicije. Napustivši tipičnu formu čakavskog deminutiva, poskočnog ritma i rime, on je revolucionirao čakavsku poeziju u složenom procesu jednog napora u kojem svjesno bira tradiciju i spaja njene raznovrsne elemente u osobnu sintezu. On svoj stih gradi na muzičkoj frazi, na metaforama, onomatopeji i grafici, i slijedi pravila moderne versifikacije, pritom otvoreno ukazujući na utjecaje koji su bitni za formiranje njegove vlastite poezije. Tim je postupkom Kraljić stvorio jednu novu poeziju, istovremeno zrelu i svjež, tradicionalnu i avangardnu, smjestivši svoje djelo u znatno širi kontekst, u okvir moderne europske poezije.“

U početku jedne recepcije, usvajanja njezine javnosti, može se poslužiti i Demokritovom izrekom: „Ono što je lijepo, poznaju i teže za njim samo oni koji su to stvorili.“

Tražeci rješenje naslova, u njegovom prevedenom značenju, pronalazim odrednice riječi punta, što bi bilo poluotok, i riječi erta, što je nadvratna kamena greda, pa bi u slobodnom prijevodu naslov *Punta od erta*, moglo biti i poluotok od kamena, poluotok od kamenih vrata, poluotok od kamene grede... Što doslovno jeste, autor zna, a znaju i oni koji su stanovnici Omišlja kojega utemeljuje Rimljani kao FuMnum na poluotoku Ert, a slijedeći mitologiju, i ja svoj rad nazvah *Enejina ruža*, jer taj trojanski junak jeste sin princa Anhiza i boginje Afrodite, dakle, zemaljsko i božansko podrijetlo. Pjesnik je biološkim trajanjem zemaljsko biće, a njegov stvaralački čin je dar Boga, i to Božje poslanje vrši kroz ljepotu stihova.

Kraljić je osjetilnim naslonjen na more, njegova duša je mornar, njegova čula su moreplovci,

njegov doživljajni svijet je podređen glazbi mora, svijet mora je i njegov svijet i on sam je taj svijet. Zato on osluškuje... *kako umire zvuk dalekog vala*. Osluškujući glazbu mora javljaju se domaćini trenutci, potreba je sanjati o erosu kroz etero-zonu, kroz slikoviti svijet koji se otkriva jedino pjesniku: „... baš kao / a ja bih mamac htio biti / za kosooke Sirene / koje pivaju u cik zore.“ More kao obitavalište, more sa svojom faunom i suodnosima spram čovjeka, i u pjesniku rađaju simbiotičke slike potreba i razumijevanja. Upravo s toga posluže kao metafora, kao veza, metonimija između životinja i čovjeka, podređena službi slikovitijeg izraza. Počesto u stilu haikua, s jasnim kontrapunktom, postignuti su doživljajni efekti.

U tematskim prepoznavanjima vidljiv je zanos prirodnim fenomenima: kiša, vjetar, more, ribe, jesen, ptice, sunce, otoci... „A nedugo zatim (tri mjeseca naime) / topli će šarm proljeća okriti mendulu / i obgrliti vrapce u krošnji jasena.“ Vidljiva naracija, može se uzeti kao odrednica stila ovog autora, upečatljivo priča o predmetu interesa ističući u potpunosti ljepotu kao cilj. U pjesničkoj ljepoti podijeljenoj u tri ciklusa: *Uvala*, *Punta od erta*, *Barba Miko*, predstavljena je raskoš tri različita pristupa, ponekad s čakavskim idiomom, za što, na kraju, opravdanost ima rječnik kako bi čitatelju pomoglo pri jasnijem određivanju konačne recepcije.

U drugom ciklusu tematski otklon čini smisao i besmisao života, prolaznost i vječnost, trenutak koji treba prigriliti, žal za prošlim: „ Otkucava ura del vičnosti / pa nastavila mirit dan / kako saki dan / na posal suseda gre / jubavnik hodi spat...“ Lamentacije nad prošlim zamjenjuje u trećem ciklusu igrom riječi, oblikujući pjesme vizualnim efektima neobičnosti, ali i već spomenutim obratom koji ima iznenađan, zrcalan sjaj proturječnosti: „ Ja sam slobodan / ka tica // pored kobca.“

S mirisima i strepnjama, s bolom i radošću za svaki novi dan, prepoznavanjem ženskih potreba i djelovanja, uz prirodne zvuke i raskoš ljeta, usamljenik u epskom viđenju stavlja Enejinu ružu umjesto mača kako bi osvojio nove svjetove. Taj zamah ljepote ne napušta ovo pjesništvo, ne napušta pjesnika na putu do cilja.

Fabijan Lovrić

MILAN BANDIĆ POSJETIO NAPREDAK

Gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić sa suradnicima u sklopu posjeta Sarajevu posjetio i Središnju upravu Hrvatskog kulturnog društva Napredak. U prostorijama Napretka primio ih je predsjednik prof. dr. Franjo Topić s članovima Središnje uprave, a pridružio im se i Ivica Šarić, zamjenik predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo.

Ovo nije prvi put da je Bandić posjetio Napredak. Kao veliki prijatelj dolazio je nekoliko puta ne samo u središnju već i u Glavnu podružnicu u Zagrebu i jako dobro zna što sve Napredak radi za hrvatskog čovjeka i sve dobre ljude u BiH, ali i šire.

Vanja Gavran

ODRŽANA SKUPŠTINA HKD NAPREDAK – PODRUŽNICA FOJNICA

U hotelu *Reumal* u Fojnici 18. rujna 2008. godine održana je Skupština HKD-a Napredak – Podružnica Fojnica. U finoj i svečarskoj atmosferi zastupnici su izabrali i novo vodstvo. Za predsjednika je izabran Jakov Gavran, dopredsjednika Slavica Miletić, tajnika Anda Kapetanović te rizničara Vesna

Bošnjak. U Upravni odbor izabrani su i Branko Golub, Josip Markota, Nevenko Karačić, Nikica Miletić i fra Kristijan Montina. U Nadzorni odbor izabrani su Slavka Lovrić, Brankica Šimunić i Ilija Mijatović. Na Skupštini su nazočili i članovi Središnje uprave dopredsjednici Marko Kovačević i Dražen Rebić, kao i drugi gosti. U glazbenom dijelu programa nastupili su tamburaši iz Napretkove podružnice iz Kreševa kao i tamburaši koje vježba i vodi fra Mirko Majdančić.

Nakon Skupštine druženje je nastavljeno u Franjevačkom samostanu.

Vanja Gavran

Održana 10. Ljetna škola njemačkog jezika u Beču

MLADI NAPRETKOVCI NOVI PRIJATELJI AUSTRIJE

Od 3. do 23. kolovoza 2008. g. trajala je u Beču 10. po redu *Ljetna škola njemačkog jezika* za studente iz Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Organizator je HKD Napredak - Glavna podružnica Beč („Fonda za stipendiranje - fra Ivan Franjo Jukić“) u suradnji sa Središnjom upravom Napretka u Sarajevu i ostalim podružnicama.

Od 150 studenata koji su pristupili testiranju u ožujku u Sarajevu, Mostaru, Tuzli, Bihaću, Zagrebu i Splitu odabrano ih je 33. Na odabir su dijelom utjecali i zahtjevi sponzora.

Studenti, već tradicionalno, dolaze iz svih krajeva Bosne i Hercegovine uključivši par njih iz Hrvatske, različitih nacionalnih, vjerskih i drugih pripadnosti, različitih vrsta i godina studija (germanistika, pravo, medicina, arhitektura, žurnalistika, gospodarstvo, i dr.).

Prije podneva su bila intenzivno popunjena nastavom njemačkog. Na zadovoljstvo organizatora, predavači izvješćuju već tradicionalnu činjenicu da svaka nova godina donosi sve kvalitetniju mladež i po predznanju kao i u poletu za rad i učenje. To naravski polučiti i bolje rezultate u sveukupnom napredovanju grupe.

Uz učenje njemačkog jezika, postoje i druga težišta Škole: što više upoznati grad Beč i Austriju - kulturu, umjetnost, povijest, politiku, društvo, znanost, gospodarstvo, itd. Stoga su svakog popodneva slijedila organizirana vođenja i posjeti: Muzej povijesti umjetnosti, Prirodoslovno-povijesni muzej, Vojno-povijesni muzej, Tehničko muzej, Katedrala sv. Stjepana i City, dvorac i vrt Schoenbrunn, institucije i ustanove kao Gradska vijećnica, Savezni parlament i sl.

Krunu povijesno-kulturne i prirodne ljepote koju su vrijedni studenti dobili serviranu čini cjelodnevni izlet u Donju Austriju u Wachau sa predivnim zadužbinama u Klosterneuburgu, Goetheu i Melku.

Naravski da je ovakav projekt organizacijski i personalno jako zahtjevan i košta mnogo pa se mogao ostvariti zahvaljujući sponzorima, kao što su: *Republika Austrija preko Saveznog kancelarstva, Saveznog ministarstva za školstvo, umjetnost i kulturu i Saveznog ministarstva za europske i internacionalne poslove, te Austrijski savez gradova, Grad Beč sa svojim magistratima za kulturu (MA 7) i za mladež (MA 13), 4. Bečki kotar, MOBILKOM Austria AG&CoKG, STRABAG AG, Alpine Bau GmbH, HENKEL Austria CEE GmbH, ÖJAB, Raiffeisen Bank International, HERZ Armaturen, HYPO Alpe-Adria-Bank BiH, Volksbank BiH i Wiener Städtische Versicherung AG. Školu su na svoj poseban način pratili i manji sponzori kao obitelji Keglević, Relota i Kaleb.*

Vanja Gavran

Bečka bajka

Svaka bajka, pa i ova, morala se završiti. To su govorili svi polaznici 10. Napretkove škole njemačkog jezika u Beču, pa i nas šest tuzlaka: Nikolina Jurošević, Violeta Pavić, Mia Lešić, Milana Stahov, Mirjana ... i Ljiljana Lukić. Sam dolazak bio je iscrpljujući, naročito zato što smo došli u kasnim noćnim satima, ali u Beču nas je dočekala dobrodošlica profesora Filipa Zloušića i njegove žene koja je razbila umor, a tu su bili i Napretkovi stipendisti, te neki od bivših polaznika Napretkove škole njemačkog jezika. Upoznavanje među 33 polaznika iz Zagreba, Splita, Varaždina, Banje Luke, Bihaća, Tuzle, Jajca, Kreševa, Kaknja, Sarajeva i Mostara bilo je brzo i prijatno. Posebnu draž smo nalazili u pravljenju grupnih slika i kod nas će ti trenutci uvijek ostati u sjećanju. Neki od polaznika su imali izvrsno znanje njemačkog, a neki ipak nisu što nas nije spriječilo da puno toga novog u njemačkom jeziku naučimo i, naravno, iskoristimo tijekom svog boravka. Svi su bili zadovoljni konceptom nastave u tri grupe gdje su na najbolji način mogli iskazati svoje znanje i prikupiti novo. A naravno nismo propustili ni znamenitosti Beča, pa smo napravili nama posebno drage grupne slike ispred Parlamenta, Gradske vijećnice, Arsenal muzeja, Tehničkog muzeja, Kulturno-povijesnog muzeja, Umjetničko-povijesnog muzeja, s ambasadorima Bosne i Hercegovine i Hrvatske u Austriji, te sa sponzorima bez kojih ova naša avantura ne bi bila moguća.

Ali, svakoj bajci dođe kraj, a mi imamo sreće što se sve bajke završavaju sretno.

Ljiljana Lukić

PREDSTAVLJENA KNJIGA PJESAMA KRUNOSLAVA ŠETKE *NEMOJ, PJESNIČE*

U Napretkovom klubu Lira, 17. rujna 2008. u Sarajevu, održano predstavljanje knjige pjesama Krunoslava Šetke, pod nazivom *Nemoj, pjesniče*.

Promocija je bila jako dobro posjećena, a u prilog tome ide i velika potražnja za knjigom, koja je rezultirala dodatnim upitima za distribucijom knjige, tako da je već u skorije vrijeme moguće i novo tiskanje iste.

NEMOJ PJESNIČE su, pored autora, predstavili recenzenti Admiral Mahić i Veselin Gatalo. Admiral Mahić je istaknuo kako je Krunoslav Šetka iskonski pjesnik današnjice, bez lažnih i patvorenih pjesničkih diskursa i da su pjesme Krunoslava Šetke izuzetno zrele i filozofične. Zahvalio se Hrvatskom kulturnom društvu Napredak što je, još jednom, imao sluha za prepoznavanje talenata.

S druge strane, Veselin Gatalo je istaknuo kako su i Napredak i Šetka dobili ovom knjigom i kako je to uistinu napredak za bosansko-hercegovačku poeziju i književnost općenito. Gatalo nije propustio naglasiti kako je Šetka odličan i prozni pisac i kako je samo pitanje vremena kad će i njegova knjiga u prozi ugledati svjetlo naših izdavača i čitatelja. „Već je svima poznato da je Krunoslav dobio književnu nagradu od Herceg - novskog kazališta za najbolju kratku dramu iz Bosne i Hercegovine, te da je njegova pjesma *Last Poem* uvrštena među 100 najboljih iz cijelog svijeta, od strane kanadskog književnog kluba Circle of Poets, između 12.000 pjesama pristiglih na natječaj. No, nije to još sve - iduće godine su njegove dvije drame i tri prozna rukopisa u opticaju za objavljivanje, što najbolje govori o kakvom je, zapravo, potencijalu ovdje riječ“, kazao je Gatalo.

A sam autor je, cijelu večer, samo zahvaljivao, počevši od Hrvatskog kulturnog društva Napredak, koji mu je omogućio tiskanje prvijenca, preko gostiju u publici, što su došli u tolikom broju, do recenzenta, što su prepoznali njegov rad. Kao šlag na tortu došle su Mostarke Nikolina i Andrea, koje su svojim čitanjem Šetkine poezije publiku ostavile bez daha.

Moderator programa je bio i sam urednik knjige, Mladen T. Vuković, čija je knjiga proze sljedeća u Napretkovoj nakladi.

Krunoslav Šetka rođen je 1971. u Konjicu gdje je završio osnovno i srednje obrazovanje. U Zadru je diplomirao na odsjeku *Kultura i turizam*, a u Njemačkoj magistrirao *Interkulturalnu komunikaciju i Europske studije*.

Prve pjesme objavljuje kao student 2000. godine u zbirci *Po-tresi*. Pjesme *Frankfurt* i *Frankfurter Notturmo* uvrštene su mu u antologiju najboljih pjesama s natječaja raspisanog od strane Instituta za poticanje književnosti *Bibliothek für deutschsprachige Gedichte*.

S grupom autora objavljuje i zbirku poezije *Ein Zeichen von dir*, najuspjelije pjesme s natječaja *Liebe 2004*. Iste godine njegova je pjesma *Last poem* uvrštena u antologiju najboljih pjesama, pristiglih na natječaj književnog kluba *Circle of Poets* iz Kanade. Pjesma *An meine unerfüllte Liebe* 2005. godine objavljena je u zajedničkoj zbirci pjesama s web porta *Roman Online*.

Prvu književnu nagradu dobiva u Herceg-novskom kazalištu 2007. na natječaju Naš čovjek, za kratku dramu.

Vanja Gavran

REPORTAŽA

U Bosanskoj Posavini s hrvatskim povratnicima

Kulina kod Dervente

Kada dođete u Bosansku Posavinu i zanimajte se za povratak u ovom dijelu BiH, brzo shvaćate da se o povratku baš isto govori kao i one 1995. godine kada je potpisan Daytonski mirovni sporazum. Treba se vratiti, ali se nitko ne vraća. Ivan Marinić u svoju Kulinu kod Dervente dođe samo ponekad i s tugom se prisjeća onog života prije Kuline. „Lijepo je bilo i mladi su ostajali. Pravile su se kuće i sve je bilo lijepo. Ja sam sada ovdje najstariji, a otišao sam sa 60 godina. U početku nije bilo riječi o povratku i onda se narod snašao. Obnovilo se dosta kuća, ali su se vratili samo u osam kuća, jer nema posla. Prije je Kulina imala 200 kuća“, priča nam Ivan Marinić.

Lijepo je doći u Kulinu, ali čini se samo navratiti. „Svi vole svoje, svoju zemlju, ali nitko se ne vraća. Tko ne voli svoju BiH, ali zato što je ovo republika Srpska narod se ne vraća. Narod dođe samo ovako kad je misa i ja sam danas došao samo na misu. Malo ću otići na groblje svojoj ženi i roditeljima. Kulina je lijepa, vidite kako je lijepa“, kaže nam Ivan.

i umjesto da mi sada svi ovuda šetamo po svome, mi smo po svijetu. Znači li vi da je ovo nekada bio tako bogat kraj, a sada nas je politika sve prosijala. Politika je sva tri naroda protjerala. Dok god ovdje u Kulini ne bude pelene na štriku i dječje torbe na leđima, nema ni budućnosti“, kaže nam jedan Posavljak. Iako je obnovljeno dosta kuća, u Kulinu se vratilo tek 13 ljudi, priča Ivica Pavić. „To vam je i zadnje. Neće se više nitko ni vratiti. Daj Bože da se vrate, ali nema se od čega živjeti. Kuće su obnovljene, ali nema posla. Vidite, ja imam kuću i dolazim samo vikendom, ali što ću ovako. Tek nam je sada škola napravljena. Nemaš nikakve ni pomoći. Sada nam Hrvatska daje za obnovu kuća, a do sada je uvijek davala Švedska Vlada“, priča Pavić.

Povratak tako stagnira, kažu da je lijepo to što su kuće obnovljene, ali prazni su frižideri, posla nema i moraju ići. Tko zna možda jednog dana ipak budu puni frižideri, možda ponovno poljoprivredu zaživi, možda bude dječjih pelena na štriku i školskih torbi na leđima. Mnogi ovdje u Kulini o tome sanjaju.

Derventa

Ivan Brico među prvim je povratnicima u Bosansku Posavinu. Iako se vratio još 2000. godine, dalji povratak slabo ide naprijed, pa kako nam Ivica priča sve je gotovo isto kao i te 2000. godine. Živi se, mora se. „Živi se onako kako se sai povratnici snalaze. Jako malo je brige oko održivog povratka. O povratnicima nitko ne vodi računa. Sami se moraju snalaziti. Ako zaluta neki donator dobro i jest. Oni koji imaju mirovinu nekako i preživljavaju“, kaže nam Brico. On priča i o problemima s kojim se povratnici u Bosanskoj Posavini najviše susreću. „Mi imamo jedan slučaj da udruge za povratak nisu ostvarile nikakav rezultat. Čak su proizvele i kontra-produkt. Ima ljudi koji su se vratili i kada su vidjeli što ovi po udrugama rade vratili su se nazad u Slavonski Brod. To se može dogoditi samo u pravno neuređenoj državi. Kada se naši ljudi ovdje u Derventu prijave na biro oni se susreću s raznim problemima“, kaže Brico. Kako nam je jedan od rijetkih povratnika pričao o životu u Derventi, činjenica je da nećemo dugo čekati povratnici. Jednog dana ova zemlja nekome mora pripasti. „Zemlja mijenja gospodara i jedni izumiru i netko će doći raditi ovu zemlju. Ostaje pred nama da se vidi tko će doći. U Derventi je jedna trećina Kineza. Vratili se mi ne vratili, netko će umjesto nas doći i zaposjesti naše“, kaže Brico.

Predsjednik Udruge hrvatskih povratnika „Feniks“ Ilija Zirdum vratio se 2003. godine u Derventu. Priča nam o prvim danima osnivanja Udruge i koliko jedna ovakva udruga može uopće pomoći povratnicima. „Kada smo 2003. godine organizirali našu Udrugu i snimili problem Hrvata povratnika i najveći problem je bio nedostatak infrastrukture. Bilo je nekoliko sela oko Dervente koja do te godine nisu imala struju. Ta sela nitko do 2003. godine nije evidentirao. Prva donacija za struju je bila od Vlade republike Češke. Poslije smo saznali da Općine u RS-u daju za obnovu infrastrukture, ali Hrvati do 2003. godine ništa nisu dobili. Jedan dio smo

dobili, ali nam svake godine to smanjuju. No dobro, mi idemo naprijed“, kaže nam Zirdum. „Ovdje se isključivo vraćaju ljudi koji imaju volju da se vrate i kojima djeca šalju. Ima i onih koji su računali na to da se mogu baviti poljoprivredom, a ima i onih koji imaju automobile i svaki dan mogu negdje otići. Ovdje nisu došli ljudi koji moraju doći, koji nemaju gdje, jer da su takvi došli onda vjerojatno ne bi ni preživjeli“, priča Zirdum.

Život ide dalje, mora ići. Mladi se ne vraćaju i ne misle se vratiti. Snašli su se, ali tamo preko granice. Sada se svi pitaju kome će ostati ove obnovljene kuće, hoće li se više ikada u njima čuti dječja graja ili će kao i posljednjih desetak godina ljudi dolaziti samo u obilazak groblja.

Bosanski Brod:

Bosanski Brod, mali gradić u Bosanskoj Posavini. Na putu do njega na svakom mjestu je prekičeno ono Bosanski i piše Srpski Brod. Upravo tako ovdje teče i život, gleda se prvo tko si i što si, nitko ne pita kako si kao nekada. O povratku gotovo da se i ne priča, kaže nam Neda Čikoja, čija obitelj nikada nije napustila Bosanski Brod.

„Težak je život, posebno za mlade. Malo je sa držaja. Ljudi su neispunjeni. Mladi se pokušavaju protiv toga boriti. Međutim, ja nisam nikada bilo nacionalno ugrožena. Ima puno obećanja, kada bi se barem 50 posto ispunilo to bi bilo super. Ali, čisto sumnjam“, kaže nam vesela Neda. Iznenadili smo se koliko je Neda vedra prema budućnosti, ali i o gradu iz kojega nikada ne planira otići. „Ja sam sada upisala učiteljski studij, ali planiram se vratiti. Planiram se boriti da više ne bude ovakav.“

Sreli smo gospođu Katarinu koja je otišla u Slavonski Brod još davnih sedamdesetih godina i tamo zasnivala svoju obitelj. Ona danas navratu u Bosanski Brod samo u kupovinu, a o povratku i ne govori. „Ja ovdje nikada ne bih živjela. Nema tih novaca da se ovdje vratim. Da mi netko da 100 tisuća eura ne bi se vratili. Zanimljivo je kako svi vole svoju Bosnu, ali se nitko ne vraća“, kaže nam Katarina. U razgovoru s Posavljacima stalno im govori da se vrate. „Da se mene pita ja bih njih sve ovamo vratila. Naša Hrvatska je za njih krava muzara. Znači li vi koliko iz hrvatskog proračuna ide za Bosnu. Naši ljudi imaju zbog toga veoma male mirovine. To nema smisla. Neka se vrate u svoju Bosnu i neka se tamo snalaze“, kaže Katarina.

Povratak u Bosanskom Brodu također stagnira, ali svatko se snalazi na svoj način. „Ne znam što da vam kažem. Svi živimo u nekoj nadi da će biti bolje, ali nikako da dođe to bolje. Politika je za sve odgovorna“, kaže nam jedan žitelj Bosanskog Broda.

Čini se da su povratnici najprije ljuti na sve oko sebe, na politiku najviše. Ali što mogu, neki su se snašli, neki nisu. Kao da je priča o povratku iza njih, mnoge povratak ne zanima, ali čudno je kako su gotovo svima obnovljene kuće, oko kuće plodna zemlja, ali jednostavno za nikoga, kako kažu, nema posla. Postaje li svijet nezasićen ili je vrijeme zaista takvo – teško za jedne, okrutno za druge i nemilosrdno za treće.

Maja Nikolić

ODRŽAN SUSRET ŠOKADIJE U BAČU

Rano ujutro 29. kolovoza uputila su se dva autobusa s dvije folklorne skupine iz Tuzle prema bačkim ravnicama. U organizaciji HKD "Napredak" iz Tuzle nedavno osnovani KUD "Sveti Ilija" župa Breške i Izvorna folklorna skupina Hrvatskog doma, ogranak Husino u džepovima su nosili pozivnice za nastup na prestižnoj manifestaciji "Susret šokadije" s adresom u Baču. Ovaj je događaj organiziralo Hrvatsko kulturno-mjesečno prosvjetno društvo "Mostonga" iz Bače. Još jedan u nizu susreta koji su sastavnica obilježavanja 320 godina od doseljenja Šokaca iz župe Soli u Bač, ugostio je deset skupina koje su u cjelovečernjem nastupu pokazale raznolikost i šarolikost nošnji Hrvata iz raznih krajeva gdje oni žive.

Zaboravljeni "rođaci"

Povezanost bačkih Hrvata sa svojim sunarodnjacima u tuzlanskom kraju je u komunističkom razdoblju bila nemoguća. Tek s dolaskom promjena u kasnim osamdesetim godinama prošlog stoljeća ponešto i Hrvati Tuzle saznaju o podrijetlu ljudi što naseljavaju Bačku. U samom gradu Baču danas živi oko 400 Hrvata dok ih je nekad bilo znatno više. U devedesetim godinama se uslijed pritisa i provociranja iz Bačke iselio veliki broj njih. Kako bi opstali u uvjetima koji su bili teži nego ikad bački su Hrvati 2007. godine osnovali HKUPD "Mostonga". Sam "Susret Šokaca" je po svome karakteru najveća od lokalnih manifestacija koje su se odvijale u BiH, Hrvatskoj i Podunavlju u okviru 320 obljetnice dolaska Hrvata katolika župe Soli u plodne ravnice Panonske nizine. Početak obilježavanja ovog za tuzlanske i bačke Hrvate najvažnijeg sjećanja započeo je na mjestu stare crkve u Tuzli 31. svibnja i 1. lipnja, a svoju će završnu proslavu imati u Baču 4. i 5. listopada. U gotovo obiteljskom ozračju u Plavoj sali u središtu Bače oko 19 sati je uz zvuke šokačke himne "Šokadija" započeo pravi susret i igrokaz nošnji, boja, zvukova i pjeska. Predsjednik domaćina HKUPD

"Mostonga" Stjepan Čoban pozdravio je cijeli skup i sve prisutne riječima dobrodošlice i izrazio vjeru da će ovakvi događaji biti na dobro svim Hrvatima. Konzulica Republike Hrvatske u Subotici Iva Aranjoš je u svojem obraćanju naglasila spremnost njezine vlade da potiče hrvatske običaje i prenosi ih na naredne naraštaje. Iz kraja gdje je sve počelo iz župe Soli obratio se svima i glavni tajnik Društva Hrvatski dom Tuzla Zvonko Bosankić. Nazvao je bačke Hrvate rođacima i prenio pozdrave župljana župe Soli, sa temelja samostanske crkve u kojoj se još prije 320 godina štovala slika Gospe Gradovrske.

Zbog šargije prekinuta večera

U prvom redu Plave sale sjedili su i predstavnici Katoličke crkve, fra Zdravko Anđić, gvardijan Franjevačkog samostana Sv. Petra i Pavla u Tuzli i župnik župa Bač i Plavna vlač. Josip Štefković i sam rodom iz tih krajeva. U programu od gotovo tri sata pozornicu je pregazio preko dvjesto izvođača, čiji su nastup, gotovo zaglušujući cijelu izvedbu, prekidali gromoglasni pljesci. U takvu ambijentu sve je postojalo igra, dok

su ritmovi s dasaka doslovno podizali slijedeće gledateljstvo. Na samom početku programskog dijela večeri društvo "Šokadija" iz Sente izvelo je pjesmu "Faljen Isus Šokadijo" koja je najavila veselu noć. Od tada pa sve do kraja pogledi su bili usmjereni ka vezovima i čipkama, nakićenim snašama i grlatim domaćinima. Poslije nastupa domaćini su priredili svečanu večeru za sve goste i sudionike. Tako se na jednom mjestu zaorila zajednička pjesma uz zvuke tamburice, ali kad je netko sa stolice zavisirao šargiju i otišao do mikrofona veliko se mnoštvo doslovno preselilo na plesni podij nakon čega su se kola izmjenjivala neprimjetno. Takvo zajedništvo hrvatskoga naroda nije bilo moguće vidjeti niti na najemotivnijim političkim skupovima. Nije bilo nikakva naboja ili pokliča, samo lijepih hrvatskih pjesama i još ljepših kola.

M. Bosankić

Dvije osobe na misi
- slika koja govori tisuću riječi

Ivan Marinić ima u Kulini obnovljenu kuću, ali živi u Slavonskom Brodu u Domu za stare i nemoćne. Za sebe kaže da je zdrav i da se odlično osjeća pa smo ga i pitali hoće li se vratiti. „Samo u grob. Mrtav. Ja ovdje nemam uvjeta za život, nemam mirovine, jer sam bilo poljoprivrednik. Tako ću i ja doći samo kad umrem. Netko od bratića će me dovući. Što ćeš, takav je naš život. Ovdje je živio i moj otac i gradio i pravio, imao nas desetero djece i bio slijep. Opet se ničega nije bojao. Ništa nije vidio, a gradio kuću i nas hranio i kupovao zemlju žmireći“, priča Ivan Marinić sa sjetom.

Nedjelja ujutro i na jutarnjoj misi tek dvoje ljudi. Tako dođemo na misu i pitamo ljude kako se živi u Slavonskom Brodu, nekoliko kilometara dalje od Kuline. „Živi se kao i ovdje, ako radiš imaš nešto, ako nemaš gledaj odakle se vedri. Isto ti je i u Frankfurtu i u Kulini i u Slavonkom Brodu. Naša djeca se ne bi nikada vratila, jer ovdje za njih nema posla“, pričaju nam. Pričaju i ono što ih boli - surova politika ih je sve protjerala.

„U BiH su oduvijek postojala tri naroda, a imamo samo dva entiteta. Ja ne vrijedam nikoga, jer Bog je stvorio čovjeka, pa zar onda ne trebamo imati svi jednaka prava. Nekada nas je u Posavini bilo skoro milijun

Hrvati katolici u istočnoj Bosni preživljavaju zaboravljeni od svih

Ponosni na svoju etničku i vjersku pripadnosti Teško je biti Hrvat tamo gdje si u manjini

U brojnim dijelovima Bosne i Hercegovine žive Hrvati katolici, koji su unatoč brojnim nedaćama tijekom rata i poraća opstali na svojim ognjištima. Hrvati katolici, u tim dijelovima BiH, danas žive i preživljavaju zaboravljeni od svih, samo ne od Crkve. Činjenica je da se o gorazdanskim, srebreničkim, bijeljinskim i drugim Hrvatima danas malo zna, a neki čak i ne znaju da ih danas uopće tamo ima. Tako mnogi Hrvati u BiH, a prije svega oni u Hrvatskoj i svijetu ne znaju za podatak da su Hrvati nakon teških nedaća drugog svjetskog i domovinskog rata ipak opstali na istočnim granicama nekadašnje Tomislavove Hrvatske, odnosno na rijeci Drini. Istočna Bosna, nekada brojna franjevačkim samostanima i bogata katoličkim životom, danas je svedena na "ostatke ostataka" i za Katoličku Crkvu ovo je pravo mišjsko područje, ali toga, na žalost, mnogi nisu svjesni.

U Goražu svega tridesetak katolika

Kako je u izjavi za Hrvatski glasnik potvrdio generalni tajnik Biskupske konferencije BiH **mons. Ivo Tomašević** Hrvati na ovim područjima uistinu jesu zaboravljeni od svih.

"S tugom u srcu se mora reći da Hrvati na ovim područjima zaboravljeni od hrvatskih političara te da jedinu brigu o njima vodi Crkva na način na koji je to moguće", kaže Tomašević. "Budući da sam jedno vrijeme kao kancelar Vrhbosanske nadbiskupije obnašao i službu župnika u Goražu te brinuo i za malobrojne vjernike u Čajniču zajedno s tadašnjim nadbiskupijskim ekonomom vlč. Josipom Senjakom, mogu više reći o stanju u toj župi. Na tom prostoru sada živi svega tri-

Stalna veza s rodnim krajem

Hrvati katolici nevesinjskog kraja danas najvećim dijelom žive u dijaspori. Župa je osnovana 1899., a prostorom je jedna od najvećih u Hercegovini, pokriva Nevesinje i Kalinovik. Župa je u najvećoj mjeri iseljena. Do 1992. katolici su osim u središtu, živjeli u devet naselja Nevesinjskog polja te uz kanjon Gornje Neretve. Godine 1940. župa ima 1.647 vjernika. U Drugom svjetskom ratu stradava 300, a u vrijeme posljednjeg rata nevesinjski Hrvati su doživjeli tragediju protjerivanja, no održavana je stalna veza s rodnim krajem.

U nastojanju da nakon punih petnaest godina od progona ponovno oživi hrvatsku zajednicu Nevesinja te izgradi porušene katoličke sakralne objekte nevesinjskog kraja, upravitelj ove župe **don Ante Luburić** pokrenuo je hvalje vrijednu akciju obnove života u tom istočnohercegovačkom kraju — među ostalim i obnovu srušene župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije

desetak katolika. Iako su tako malobrojni, vrlo su aktivni na Misnim slavljenjima koja su redovito svake nedjelje te složno mole i pjevaju. Sjećam se da su jednom bili vrlo ogorčeni kada je jedan hrvatski predstavnik u vlasti u jednoj televizijskoj emisiji izjavio da Hrvata u Goražu uopće nema. Tridesetak osoba ili bolje rečeno glasova za političara jedva da nešto znači. Međutim, treba računati da i ti ljudi imaju svoj ponos te da se ne stide svoje etničke, a ni vjerske pripadnosti", kaže Tomašević. Ispričao je priču o dječaku čiji je otac bio musliman iz Goraža koji je poginuo u ratu a majka katolkinja rodom iz Dubrovnika. "Budući da je bio kršten, redovito je ministrirao na Misi. U školi je pred cijelim kazao kako on nije musliman nego katolik te ne želi ići na muslimanski vjeronauk. Sva djeca su stala iza njega te to potvrdila. Mi smo ga poučavali u župi vjeronauku i na kraju mu u dnevnik unijeli ocjenu. Taj dječak je kasnije otišao u sjemenište", priča Tomašević. On naglašava da katolike gotovo svi cijene i poštuju u Goražu pa ne treba čuditi da ih boli potpuna nebriga političkih predstavnika vlasti iz njihova naroda. "Osjećam potrebu reći da je često daleko teže biti Hrvat tamo gdje su u manjini nego gdje si u većini. Zato su to u stvarnosti nerijetko daleko veći Hrvati od onih koji se busaju hrvatstvom ponižavajući druge ili sasvim dobro zarađujući na račun svog hrvatstva", ističe Tomašević.

Naime, prema službenim podacima 1940. godine na gorazdanskome prostoru je živjelo oko 3 tisuće Hrvata katolika što nije zanemariv podatak u odnosu na sveukupni broj stanovnika u tom dijelu BiH u prvoj polovini prošlog stoljeća. Crkva u Hrvata prije više godina pokrenula je dijecezanski postupak za proglašenje blaženim Drinskih mučenica, odnosno 5 sestara, Kćeri Božje ljubavi koje su odvedene iz samostana na Palama a mučki ubijene na obalama Drine, upravo u Goražu 1941., a na mjestu njihova stradanja vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić je prije nekoliko godina blagoslovio spomen-ploču. U posljednjem ratu, 1992.-1995., Srbi su granatama oštetili župnu kuću i kapelicu, a kasnije su muslimanske snage opljačkale i demolirale i kuću i kapelicu. I oni malobrojni Hrvati katolici s područja župe su protjerani, a danas ih, nakon "povratka" u župi ima tek tridesetak.

U Srebrenici 33 hrvatske obitelji

U Foči, koja kao i Čajniče pripada Mostarsko-duvanjskoj biskupiji, kaže Tomašević, bio je do rata veći broj katolika pa je veliki dušobrižnik za katolike u Istočnoj Bosni pokojni svećenik Ivica Mršo prije rata tamo namjeravao graditi pastoralni centar odnosno kapelu.

"Na žalost, rat je učinio svoje i ti katolici su najvećim dijelom stradali. U Čajniču postoji kapela i tek nekoliko katolika pa se tamo ponekad slavi Sveta misa", kaže Tomašević.

Kad je u pitanju Srebrenica, Tomašević navodi da taj kraj ima osobito značenje za Franjevačku provinciju Bosnu Srebrnu, a samim tim za Katoličku Crkvu i za hrvatski narod. "I tamo je bilo prije rata, a ima i

sada određeni broj katolika za koje posebno skrbi Kruh sv. Ante odnosno franjevac koji je na čelu ove humanitarne organizacije", ističe generalni tajnik BK BiH. U Srebrenici danas žive 33 hrvatske obitelji. Mnogi se u BiH čude kad čuju da u Srebrenici, poslije svega što se dogodilo, ima stotinjak Hrvata katolika. Njihov život na ovom području nije nimalo lak, a kad su u pitanju projekti pomoći, tu Hrvata gotovo i nema.

Župa Zvornik ujedinjena sa Srebrenicom

Na području Zvornika, koji je ujedinjen sa župom Srebrenicom, danas živi oko 50 Hrvata katolika. Mnogi smatraju da je katolika na ovom području znatno više, no da se zbog političke situacije u strahu ne izjašnjavaju kao Hrvati. Naime, župa Zvornik je doživjela teški pogrom krajem Drugog svjetskog rata, crkva porušena u bombardiranju, a mjesto na kojem se nalazila crkva u samom središtu grada — oduzeto je, tako je svećenik iz Bijeljine tada pastORIZIRAO zajednicu u Zvorniku. Međutim, župa nikad nije ugašena i danas pravno postoji te je župa Zvornik sada ujedinjena sa Srebrenicom. Već nekoliko godine se radi na tome da se župi vrati prostor u Zvorniku na kojem se nalazila župna crkva, ili da se da odgovarajuća zamjenska površina u gradu. Pozitivnog odgovora na ove zahtjeve još uvijek nema, no tamošnja zajednica se nada u skoriji pozitivni odgovor nadležnih osoba.

Kako nam je potvrdila **Vjekoslava Perković** iz Udruge "Klisa", oni su osnovani na zahtjev grupe Hrvata koji ovdje žive kako bi pomogli hrvatskom puku kroz razne projekte pomoći. "Srebrenica je sama po sebi specifična, te je život ovdje težak svima. No, evo nakon nekog vremena djelovanja naše Udruge, ljudi već znaju za naš pa nam i pomažu. Ipak, najveću pomoć dobivamo od Crkve, a ove godine smo dobili poticaje i od Vlade Republike Hrvatske", kazala nam je Vjekoslava Perković. Ona napominje da je jako važno da se na ovogodišnjim općinskim izborima Hrvati u Srebrenici izbore za jedno mjesto u Skupštini, jer trenutno nema niti jednog Hrvata u općinskoj instituciji Srebrenice.

Što se tiče života srebreničkih Hrvata katolika, ona pojašnjava da im život nije lak te da utjehu nalaze u redovitom okupljanju na misnim slavljenjima i u drugim prigodama u kapeli sv. Marije, izgrađenoj 1991. na temeljima drevnog franjevačkog samostana i crkve u tom gradu, po kojem je Franjevačka provincija Bosna Srebrna i dobila ime.

Osjećaj zaboravljenosti i nejednakopravnosti

I katolici Bijeljine također žive u teškim uvjetima, mnogi koji su izbjegli tijekom posljednjeg rata ni danas ne žele da se vrate, a oni koji bi se vratili nemaju uvjeta za to. Kako nam je potvrdio **mons. Mijo Perić**, župnik župe Bijeljina, na ovom području danas živi samo oko 80 katoličkih obitelji. "Teško je reći koliko ovdje ima točno Hrvata katolika. Dosta je miješanih brakova, dosta je djece nekršteno, no ono što sa sigurnošću mogu reći jeste da je katoličkih obitelji, čije kuće obilazim za vrijeme blagoslova, oko 80. Međutim, većinom su to stariji ljudi i samci", kazao nam je župnik Perić. On napominje da ovo područje u ratu nije porušeno, no bilo je dosta progona.

Ulog kod Nevesinja

"Dosta je izbjeglih katolika, ali nitko se ne vraća, prije svega jer ne mogu naći posao. Ljudi ovdje ne bi imali od čega živjeti. Nešto malo njih što je ostalo u Bijeljini, uglavnom su umirovljenici. Oni Hrvati katolici koji imaju obitelji, u ovom kraju više ne vide svoju budućnost", kaže župnik. Ističe da mu općina pomaže oko obnove crkve, no da to nije dovoljno. A što se tiče pomoći hrvatskih političara iz BiH, župnik Perić kaže da su svi političari isti. "Od čelnika hrvatskih političkih stranaka, u posjetu meni i ovdašnjim katoličkim obiteljima je dolazio potpredsjednik RS-a iz reda hrvatskog naroda Davor Čordaš, hrvatski konzul, i poneki strani veleposlanik. No, političari su svi isti, oni gdje vide da ima glasača tu i dolaze, a ovdje ne mogu osvojiti mnogo glasova pa i ne dolaze u ovaj kraj", izričito je župnik Perić oko podrške hrvatskih političara ovom kraju. Župna crkva Prečistog Srca Marijina u Bijeljini je sagrađena 1914.. Nakon okupacije mjesta 1992. od srpskih snaga župnik je prognan, a crkva i župna kuća opljačkane. Nekada je (1937.) brojila preko 2400 katolika, a prema posljednjem popisu 1991. župa Bijeljina imala je oko tisuću vjernika. No, sadašnja mala, ali hrabra zajednica vjernika daje nadu župniku Periću da će ova župna zajednica u napredovati i rasti.

Prema riječima mons. Tomaševića, za ove malobrojne Hrvate katolike trebalo bi gajiti poseban osjećaj kao i za sve koji su u velikoj dijaspori. Većina njih su, kako kaže, uistinu zahvalni svima koji ih se sjetu i prihvate ih sa svim onim što jesu i što žive. "Kada je riječ o hrvatskim predstavnicima vlasti, odnosno stranačkim predstavnicima i politike koju vode, zaboravljeno i nejednakopravno se osjećaju Hrvati ne samo u Istočnoj Bosni nego i u većem dijelu BiH", ističe Tomašević i dodaje da se, na žalost, ta situacija ni u ratu, ni nakon rata, a ni danas puno ne mijenja.

Arijana Beus

IŠČEKIVANJE - PROSTOR BOŽJEG DODIRA

- Brzina u doslovnom i prenesenom značenju ubija čovjeka, od tempa života koji zna biti ubitačan za duh i tijelo čovjeka, do milijuna stradalih u prometnim nesrećama

U vremenu kada se do zaposlenja dolazi jedino ako uz prijavu za natječaj priložite koji privatni posjet osobi od značaja ili koju novčanicu, mlad čovjek zastaje pred zidom nemoći ukoliko nije sposoban odgovoriti niti na jedan od ovih uvjeta. Iskustvo mi govori da u utrci za poslom čovjek treba imati i sreće, ali i drskosti. Međutim, tu kršćanin nailazi na pitanje. Koji je to put k zaposlenju, a da ostanemo vjerni kršćanskoj etici i korektnom odnosu naspram drugih. Neoboriva je činjenica da danas u našem vremenu vladaju bezobzirna pravila igre koja ne poznaju uljudnost, već samo stranačku istomišljenost ili rodbinsku ili kakvu drugu vezanost. Kako kršćanin treba i mora živjeti u takvu svijetu? On mora prije svega tražiti društvenu pravednost, a ona je zajamčena jedino kada društvo pošiva dostojanstvo i pravo svih pojedinaca. Dakle u našem društvu toga nema.

Job primjer vjere

U nekoliko je navrata papa Ivan Pavao II. naglašavao da su mladi kršćani dužni graditi pravedniji i bolji svijet. Bore li se oni za to? U mukotrpnim bitkama za status u društvu i oni koji su odgovajani da budu strpljivi ponekad zaboravljaju na bitnu vrlinu, na sposobnost iščekivanja. Kršćani su gotovo u potpunosti izgubili taj osjećaj i podlegli su zamahu materijalnog svijeta koji nudi sve na eks, na trenutak, na tren. Bezbroj je biblijskih primjera pravog ljudskog iščekivanja, kada su kao i danas pojedinci živjeli teško, ali su se pouzdali u Božju pomoć. Njihovo iščekivanje nije ravnodušno mirenje sa stanjem nego svjesnost svog stanja u kojemu nije dovoljna samo ljudska snaga i trud. Jedna od najljepših slika iz Biblije je svakako ona velikog Joba kada mu Gospodin šalje svakoake tegobe da ga iskuša. Njegova žena mu predlaže da kad je već obolio o čireva odbaci Boga i umre, ali Job joj odgovara da će od Gospodina primiti sve pa makar i zlo, jer kada su dobivali dobro nisu se bunili. Iščekivanje kod Joba dobiva još ljepši i smisleniji oblik, jer on se u sebi bori i svojemu bijesu i dalje čeka na Gospodinov odgovor. Na kraju se iščekivanje pokaže kao pravi put za Joba. Mogu li tako mladi kršćani pouzdat se u iščekivanje da će Božja sveprisutnost i za njih imati razumijevanja? To je sasvim sigurno. No, odbacivanje iščekivanja i vjera samo u sebe često završi loše, kada i kobno. Brzina u doslovnom i prenesenom značenju ubija čovjeka, od tempa života koji zna biti ubitačan za duh i tijelo čovjeka, do milijuna stradalih u prometnim nesrećama. Vratimo se karijeri mladog čovjeka čiji poslovni put nikako da počne. Mora imati puno sreće i prijatelja koji bi mu izišli u susret; sve to zajedno opet ne mora biti dovoljno.

Bog od vode uvijek pravi vino

Sad mi pred očima svijetle svadbene baklje čiji sjaj pomiješan s veselom glazbom otkriva veliko zagrano mnoštvo. Grad je Kana galilejska i veliko se mnoštvo okupilo na veselju kod najbogatijeg domaćina. Tu je i Isus sa svojom majkom. On voli slavlja i pirove rado se odaziva na pozive. Svadba ulazi u duboku noć, a gosti ne prestaju dolaziti. U jednom trenutku glavni meštar stola opaža da će vino što ga je njegov gazda čuvao posebno za vjenčanje svoga sina uskoro biti popijeno. Nadao se da će ipak biti dovoljno, ali kad je vidio da su čupovi prazni sjeti se da za jednim od stolova sjedi čudotvorac iz Nazareta. Došavši do njegova stola vidje da je Isus zanesen razgovorom, ali tu je njegova majka. Meštar je zamoli da mu prenese nevolju u koju su upali i da nekako spase čast domaćina. Marija Isusova majka shvaćajući ozbiljnost situacije prenosi svome sinu i moli ga da nešto poduzme. Ali Isus je gotovo ignorira riječima "Ženo što ja imam s tobom?" Kakav udarac za majku! Svi se mi možemo staviti u Marijin položaj i nama Isus često kaže "Šta ja imam s tobom?", ali ugledajmo se na Mariju. Ona ne odustaje, ne odlazi, ne govori, ona iščekuje. Poslije nekoliko sekundi Isus se okreće prema poslužiteljima. Tad Marija opaža promjenu i govori da sve urade kako im njezin Sin kaže. Isus im kazuje da napune sve čupove vodom kako su i učinili. Kad je meštar nageo vrč misleći da je i dalje voda iz njega poteče vino. Odmah je naredio svima da napune svo posude i odnesu na sve stolove, jer su uzvanici počeli već vikati. Kad su probali vino gosti su bili više nego iznenađeni da je najbolje vino posluženo pred zoru. Ovaj najljepši biblijski primjer iščekivanja može mladog kršćanina ohrabriti na njegovu putu tako što će čekati Božju intervenciju u svome životu. To nipošto ne znači da se čovjek zavaljen u svojoj pustoj svakodnevnici treba uzdati, bez svoga sudjelovanja, da će Bog sve sam uraditi. To znači da vjera u Božji plan, po kojemu On na kraju uvijek izvlači dobro ma kako sve djelovalo mračno i teško, u svemu mora biti vodilja. Dok je nezaposlenost dokazano jedan od glavnih razloga nemira u obiteljima diljem svijeta kao i depresija kod pojedinaca, Biblija nam donosi lijek koji ne otklanja bol trenutno nego ostavlja Bogu prostora da nas može dotaknuti. Onda će naša zabrinutost za dobivanjem posla biti možda ista, ali ćemo shvativši da nismo sami postati usmjereni na rad koji će od nas stvoriti ljude od povjerenja i uspjeha. Ako ni tada ne dobijemo posao uzdajmo se da će On od vode uvijek napraviti vino.

M. Bosankić

Šokantna odluka Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine

VIŠE OD 2000 HRVATA OSTAJE BEZ PRAVA GLASA?

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine donijelo je odluku da više od 2 000 Hrvata Bosanske Posavine, Bosanskog Broda i Dervente ne mogu glasati na općinskim izborima u listopadu. Predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva Suad Arnautović kazao je novinarima da dokumenta za ove birače nisu validna, pa ih nisu mogli prihvatiti. Tako svoje građansko pravo neće moći ostvariti 2 048 Hrvata s područja Posavine, jer im vlasti BiH ne priznaju potvrde o državljanstvu izdane na temelju matičnih knjiga iz Bosanskog Broda i Dervente. Član Središnjeg izbornog povjerenstva BiH Vedran Hadžović potvrdio je kako je za ovo tijelo sporna dokumentacija o državljanstvu, a razlog je to što su potvrde izdane na teritoriju Republike Hrvatske, točnije u Slavonskom Brodu. U tom gradu se nalaze matične knjige iz Bosanskog Broda i Dervente koje su tamo prenesene uoči pada tih gradova u okruženje srpskih postrojbi tijekom rata u BiH.

Središnje izborno povjerenstvo

Matične knjige vraćene u BiH

Nakon što se gotovo cijela bosanskohercegovačka javnost "digla na noge" zbog šokantne odluke Izbornog povjerenstva, nakon 16 godina matične knjige iz Dervente i Bosanskog Broda stigle su iz Hrvatske u Ministarstvo vanjskih poslova BiH. O primitku knjiga MVP je odmah obavijestio predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH Nikolu Špirića, Ministarstvo pravde, Ministarstvo civilnih poslova te Središnje izborno povjerenstvo BiH. Na ovaj način su se tek stekli uvjeti da se krene s izdavanjem dokumenata Hrvatima iz Posavine, a njihova je obveza nakon vađenja uvjerenja o državljanstvu, da predaju zahtjev za dobivanje CIPS-ove osobne iskaznice. Svi Posavci trebaju se obratiti Ministarstvu civilnih poslova sa zahtjevom da im se izda rodni list i uvjerenje o državljanstvu, jer to su potrebni dokumenti za vađenje osobne iskaznice. Zbog kratkoće vremena, jer općinski izbori su 5. listopada, građani neće morati ići u Derventu i Bosanski Brod da dobiju spomenute dokumente, ali se također ne zna hoće li moći u Sarajevu dobiti rodni list i uvjerenje o državljanstvu. Bez

"Ovo je očit primjer državne nebrige za svoje građane i primjer kako sama država krši temeljna ljudska prava", rečeno nam je nakon sjednice Predsjedništva HDZ-a BiH

ovih dokumenta ne može se predati zahtjev za izdavanje osobne iskaznice. Kako su istaknuli iz Središnjeg izbornog povjerenstva, 2048 Hrvata iz Posavine neće moći glasovati poštom, ali imaju mogućnost da do 4. listopada predaju zahtjev za izdavanje osobne iskaznice i time će se odmah uvrstiti u birački spisak. Dovoljno je da prilikom glasovanja na izborima pokažu potvrdu da su predali za osobnu iskaznicu i mogu glasovati u Derventi i Bosanskom Brodu. Ovo je jedini način da posavski Hrvati ostvare svoje pravo na općinskim izborima, no i dalje je nepoznanica hoće li zbog malo vremena uspijeti izvaditi svu potrebnu dokumentaciju i predati zahtjev za izdavanje CIPS-ove osobne iskaznice.

Kršenje ljudskih prava

Gotovo sve političke stranke iz BiH s hrvatskim predznakom oštro su reagirale zbog ovakvih problema, posebice zbog toga što je među njima postignut dogovor o zajedničkom nastupu na izborima za općinska vijeća na teritoriju Republike Srpske, kako bi se izbjeglo dosadašnje rasipanje glasova hrvatskih birača čime je ujedno bio onemogućen svaki njihov utjecaj na rad općinskih vlasti. Pritom podsjećaju da je ove godine uloženo puno energije kako bi se izbjegli i prognani Hrvati iz Posavine zainteresirali za lokalne izbore i tako otvorio put njihovom povratku u većem broju. "Na žalost svjedoci smo kako se veliki trud i želja Hrvata Posavine želi eliminirati neprihvaćanjem više od dvije tisuće regi-

Sve političke stranke iz BiH s hrvatskim predznakom oštro su reagirale na odluku SIP-a, posebice zbog toga što je među njima postignut dogovor o zajedničkom nastupu na izborima u RS-u, kako bi se izbjeglo dosadašnje rasipanje glasova hrvatskih birača

striranih birača. Ne ulazeći u meritum imaju li te osobe državljanstvo BiH, a nedvojbeno je da ga imaju, pravo glasa im se želi ukinuti iz formalnih razloga zbog neposjedovanja potvrda o državljanstvu iz općina iz kojih su prognani", stoji u priopćenju koje je objavio HDZ BiH. Na sjednici Predsjedništva HDZ-a BiH izraženo je duboko razočarenje ovakvim ponašanjem državnih vlasti. "Ovo je očit primjer državne nebrige za svoje građane i primjer kako sama država krši temeljna ljudska prava", rečeno nam je nakon sjednice Predsjedništva HDZ-a BiH.

O ovom slučaju se oglasio i HSS-NHl koji je također oštro osudio ovakvo ponašanje prema Hrvatima Posavine. Mnogi smatraju da je situacija s dvojnomo dokumentacijom iskorištena da bi se spriječilo ionako desetkovane Hrvate Dervente, Bosanskog Broda, Bosanskog Šamca, Modriče i Doboja da izađu na izbore i ostvare značajniji izborni rezultat

Bojkotiranje izbora

Udruge koje okupljaju prognane Hrvate i koje su ove godine uspjеле motivirati za sudjelovanje na izbo-

rima još deset tisuća građana hrvatske nacionalnosti, šokirane su odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva. Jedna od tih udruga je i "Kraljica Katarina", čiji se banjolučki ogranak oglašio posebnim priopćenjem u kojemu je optužio Središnje izborno povjerenstvo da se ponaša kao autonomna sila koja sada prisiljava prognane Hrvate da dokumente o državljanstvu pribavljaju od vlasti u općinama iz kojih su prognani.

Oni su zatražili omogućavanje glasovanja ne samo za one Hrvate u BiH koji su registrirani već i za one koji se nalaze na popisu stanovništva BiH 1991. godine. U priopćenju je istaknuto kako će, ako dođe do odbijanja spomenutog zahtjeva, predstavnici Udruge tražiti smjenu predsjednika Vlade BiH i bojkotiranje izbora.

Sprječavanje Hrvata da izaberu svoje predstavnike

"Država BiH od konca rata do danas nije također riješila pitanje matičnih knjiga, koje su za vrijeme rata iznesene iz BiH i do sad se nalaze u inozemstvu. Jedan takav izmješteni ured još uvijek djeluje u Slavonskom Brodu i činovnici općina Derventa, Bosanski Brod i dijelom Doboj odlično s njim surađuju, upućuju ljude onamo da vade dokumente i da ih donose njima na prepisivanje. Hrvati ovih općina uvjerenje o državljanstvu mogu izvaditi isključivo u ovom uredu u Slavonskom Brodu. Ako su ih, dakle, vadili ondje, onda je to samo zbog toga što im država nije omogućila da ih vade ondje gdje bi trebalo", tvrdi Ilija Zirdum, predsjednik Udruge Hrvata povratnika u Bosansku Posavinu Feniks. "Ako je prilaganje takvih dokumenata tek sad postalo neispravno, onda za to može postojati samo politički razlog, a on se otkriva u činjenici da se na ove izbore prijavio znatno veći broj Hrvata iz inozemstva nego što je to ikad do sad bio slučaj. Aktiviranje nevalidnosti dokumenata koji su dosad uvijek bili validni, ne može se ničim drugim smatrati nego prvoklasnom političkom akcijom sprječavanja Hrvata da izaberu svoje predstavnike u svojim općinama", dodaje Zirdum. Ističe kako se u ovom slučaju radi o velikoj diskriminaciji hrvatskog naroda u BiH.

Ilija Zirdum, predsjednik Udruge Hrvata povratnika u Bosansku Posavinu Feniks u svom priopćenju izrazio je ogorčenje i prosvjed protiv odluke Središnjeg izbornog povjerenstva.

"Naša udruga je građanima koji imaju pravo izaći na lokalne izbore u BiH pomagala pri registraciji sukladno preporuci samog izbornog Povjerenstva u Pravilniku o vođenju središnjeg izbornog popisa. Pomagali smo ljudima da pravilno ispune komplicirane formulare, da kopiraju svoje dokumente i da ih prosljede povjerenstvu. Telefonom smo provjeravali u Povjerenstvu jesu li ljudi prošli i dobivali smo potvrđan odgovor. Istodobno bosanskohercegovačka veleposlanstva nisu ništa

Dopustiti glasovanje putem pošte

Matične knjige za Bosanski Brod i Derventu koje su stigle iz Hrvatske preuzeo je Zoran Perković, pomoćnik ministra vanjskih poslova BiH uz nazočnost dopredsjednika Republike Srpske iz reda hrvatskog naroda i člana Predsjedništva HDZ BiH Davora Čorđaša. Knjige je predao Mijo Kršić, načelnik Policijske uprave Slavonski Brod. "HDZ BiH očekuje da će ovim činom gospoda u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH konačno shvatiti da kod sebe imaju vjerodostojne podatke o državljanstvu BiH za 2084 Hrvata iz Bosanske Posavine, te da će im omogućiti glasovanje na predstojećim lokalnim izborima u BiH putem pošte", priopćeno je iz HDZ-a BiH nakon predaje knjiga.

učinile da se u medijima zemalja u kojima djeluju objavi barem jedan oglas o održavanju lokalnih izbora u BiH. Koliko su ljudima pomagali vidi se iz činjenice da je glasovanje u diplomatskim predstavništvima dokinuto zbog nezainteresiranosti (a mi kažemo zbog neobaviještenosti) bosanskohercegovačkih građana", kazao je Zirdum. On napominje da Središnje izborno povjerenstvo treba kazniti državu BiH, koja se ne brine za svoje građane i institucije, a ne građane oduzimajući im zbog državne nemarnosti najosnovnije pravo sudjelovanja u izborima.

Uložena žalba na odluku SIP-a

Na ovu skandaloznu odluku Središnjeg izbornog povjerenstva, Udruga Hrvata povratnika u Bosansku Posavinu Feniks je uputila i žalbu te zahtijevaju hitno uvrštavanje više od 2 000 Hrvata Posavine na Središnji izborni popis. Tom prilikom priloženo je dovoljno argumenata Središnjem izbornom povjerenstvu BiH koji dokazuju da su uvjerenja o državljanstvu, koja su prognani posavski Hrvati izvadili u prognaničkim uredima, ranije bila uvažavana. Zatraženo je da Središnje izborno povjerenstvo poništi svoju odluku i da omogući državljanima BiH da izađu na lokalne izbore. Kopije žalbe su dostavljene i nekim veleposlanstvima, jer, kako kažu iz Udruge Feniks, nadležne državne institucije BiH ne iskazuju interes za ovu problematiku.

Arijana Beus

Dom naroda Parlamenta BiH usvojio zaključak o osnivanju kanala na hrvatskom jeziku

HRVATSKIM KANALOM DO OČUVANJA IDENTITETA

Hrvati su dobili "prvu bitku" za TV kanal na hrvatskom jeziku, no i dalje je neizvjestan ishod cijele priče. Dom naroda državnog Parlamenta usvojio je zaključak zamjenika predsjedavajućeg ovog Doma Ilije Filipovića kojim se nalaže Vijeću ministara da razmotri mogućnost osnivanja kanala na hrvatskom jeziku. Zaključak je usvojen glasovima hrvatskih i srpskih izaslanika, dok je Klub Bošnjaka bio protiv. Filipović je podsjetio da je Ustavni sud BiH ustanovio da zahtjev Bošnjaka za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa ne ispunjava proceduralne pretpostavke da bude razmatran pred tom ustanovom.

On je posebno istaknuo da se u ovom slučaju radi o javnom, a ne držanom mediju, kako neki ističu, što znači da on pripada svim građanima. "Mene zbunjuje, zabrinjava i žalosti količina gnjeva Kluba Bošnjaka naspram ove inicijative koja ima samo jedan cilj, a to je dovesti zakon o javnom servisu u pravičan položaj naspram svih državljana BiH", kazao je Filipović na sjednici Doma naroda. Pojasnio je da Hrvati ne zahtijevaju nacionalni kanal, nego kanal na hrvatskom jeziku, što je velika razlika. "Jezik je temelj identiteta jednog naroda, i zbog toga je hrvatski narod u BiH u nepravdom položaju. Ako se izgubi jezik jednog naroda, onda nema ni tog naroda", kazao je Filipović.

Jović: Ovo je ogroman iskorak

Kako je u izjavi za Hrvatski Glasnik pojasnio Ivo Miro Jović, izaslanik HDZ-a BiH u Domu naroda državnog Parlamenta, Vijeće ministara je obvezno provoditi zaključke Parlamenta BiH. "Zaključak je eksplicitan i u njemu se kaže da se primjeni članak 9 Zakona o javnom RTV servisu u kojem se kaže da jedino Vijeće ministara može donositi odluku o osnivanju novog kanala. Međutim, kvaliteta našeg zaključka je u tome što se sugerira i eksplicitno govori o tome da je to kanal na hrvatskom jeziku", kazao nam je Jović. On duboko vjeruje da će Vijeće ministara postupiti po ovom zaključku, prije svega iz razloga jer je Ustavni sud nedavno rekao da osnivanje hrvatskog kanala ne ugrožava vitalne interese bošnjačkog naroda.

"Ovo je jedan ogroman iskorak da se na jedan legalan i legitiman način ostvari jednakopravnost Hrvata u BiH u cilju zaštite hrvatske tradicije, kulture i jezika. Zapravo, može se reći da je ovo jedan od načina da hrvatski narod na ovim prostorima zaštiti svoj identitet", pojasnio nam je Jović. Istaknuo je kako se hrvatski kanal treba vidjeti i čuti na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine, kako bi svi Hrvati, u bilo kojem dijelu države, mogli očuvati svoj jezik i sam time identitet.

"Očekujem da napokon i bošnjački predstavnici kažu da su za izgradnju BiH, jednakopravne zajednice za sve narode, pravične i pravedne, i mislim da je bilo kontraproduktivno što su vidjeli u jednakopravnosti Hrvata opasnost za sebe", istaknuo je Jović i dodao da je ovo zemlja tri naroda u kojoj se govore tri jezika.

Srbi podržali Hrvate

Prilikom rasprave oko zaključka o hrvatskom kanalu u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH izaslanici iz reda bošnjačkog naroda su bili protiv usvajanja takvog zaključka, no isti je podržan od strane svih izaslanika hrvatskog i srpskog naroda, što je bilo dovoljno da se isti usvoji i uputi Vijeću ministara.

Političari se godinama spore oko kanala

Inače, prema usvojenom zaključku, od Vijeća ministara BiH zahtijeva se pokretanje procedure za izmjene i dopune Zakona o Javnom RTV sustavu BiH na osnovi čega bi se pokrenulo formiranje kanala na hrvatskom jeziku. Naime, Vijeće ministara, prema članku 9. Zakonu o Javnom RTV sustavu, ima mogućnost formiranja jednog posebnog kanala, pa iako se u zakonu eksplicitno ne navodi kanal na hrvatskom jeziku, ovaj zakonski okvir se može iskoristiti upravo za tu namjenu. Ukoliko bi zaključak s Doma naroda dobio podršku Vijeća ministara, prijedlog izmjena i dopuna zakona bio bi upućen u parlamentarnu proceduru. Formiranje TV kanala na hrvatskom jeziku u okviru Javnog RTV servisa Federacije, pitanje je oko kojeg se već godinama spore bh. političari, dok međunarodan zajednica u BiH smatra da je usvojeni zaključak o TV kanalu na hrvatskom jeziku pokušaj promjene reforme koja tek treba da krene.

Glasnogovornik OHR-a Mario Brkić izjavio je novinarima kako bi stvaranje novog kanala zahtijevalo ne samo formalno amandman na Zakon o javnom RTV sustavu BiH, nego bi uticalo na ostale zakone koji reguliraju pojedinačne emitere. U OHR-u podsjećaju kako je u listopadu 2005. godine državni Parlament usvojio zakon o Javnom RTV servisu koji predviđa financijsku i uredničku neovisnost sistema sačinjenog od tri samoodrživa i multietnička emitera koji rade u interesu bh. građana. "Nakon usvajanja zakona u Federaciji BiH sada je moguća konačna uspostava potpuno funkcionalnog sistema", naglašavaju u OHR-u.

Arijana Beus

PORUKE KOJE NE OSTAVLJAJU RAVNODUŠNIM

U Brgulama kod Tuzle gdje su nastanjeni uglavnom Hrvati nedavno su svanuli uvredljivi grafiti koji su zaprepastili tamošnje mještane. Na grafitima ispisanim masnim bojama stoji natpis „Moj Allah je najveći“, nacrtan je križ i ispod križa muški spolni organ. Odmah u blizini se nalazi kuća obitelji Lukanović čiji je sin ide u Sjemenište i koji bi se uskoro trebao zaređiti za svećenika. Ovakve poruke do sada još nikada nisu bile prisutne u Brgulama, niti mještani pamte da se ovako što dogodilo. „Mi ovdje živimo svi zajedno kao susjedi, nemam komentara, žao mi je što se ovo dogodilo i ovo je stvarno sramota. Trebalo bi se nešto poduzeti“, rekao nam je jedan od susjeda. Da stvar bude gora počinitelji su ostavili i svoje potpise, ali još se ne može utvrditi radi li se baš o tim osobama. Tako jedan od potpisa je Adis Fetahović – Pesu, a drugi potpis ima samo ime Mersudin. Nacrtani su i grafiti na kojima su nacrtani mjesec i zvijezda. Prvo se pretpostavljalo da su ovo napravila djeca, međutim mnogi će reći da se djeca ipak ovakvim uvredljivim stvarima ne bave i da je to ipak morao napraviti netko zreliji. „Mi smo ovdje donijeli 25 četvornih metara hrastove daske kako bi napravili lovački dom. Svaki dan smo tu radili i vidite što smo danas zatekli. Nisam primjećivao da ovamo bilo tko dolazi. Pogledajte što su napisali, još su nam se i potpisali. Ovo je zaista sramota“, kazao nam je Mirko Antunović. Natpisi koji su se pojavili zaprepastili su i susjeda Marka Vareškića. „Ranije nije bilo nikakvih provokacija. Znalo se događati da na moju zemlju dovode stoku, ali nikada ni s kim nisam želio pristajati na svađu i to sam uvijek izbjegavao. Iznenaden sam i ne mogu vjerovati da se ovo dogodilo“, kaže nam Marko Vareškić.

Suživot u Brgulama lijepo funkcionira, reći će nam susjedi, međutim sada se svi boje da ovakvi natpisi ne bi mogli narušiti te odnose. Susjed Bošnjak Derviš Kurtić kaže nam da ovako nešto niti on niti bilo tko od njegove djece ne bi mogli napraviti. „Vjerujte da je ovo i za mene šamar i velika uvreda. Ovo tko je napravio neka je sramota prije svega njegovim roditeljima i svima onima koji su ga u ovome podržavali. Ne vjerujem da su ovo napravila djeca, mislim da je morao biti netko odrastao tko se ovim bavi. Ipak ovo nikada neće poremetiti naše odnose“, kaže nam Kurtić. Na mjestu događaja zatekli smo i pripadnike MUP-a Tuzlanske županije koji su došli na intervenciju mještana, napravili zapisnik i fotografirali grafiti. Hoće li se počinitelji pronaći i kazniti još nitko o tome ne može govoriti. Kontaktirali smo i dekana tuzlanskog dekanata preč. Peru Iljića koji nam je rekao da se ne samo u Tuzli, već i u BiH mora nešto napraviti da se ovakve stvari više ne bi događale. „Kakvi god da smo nama valja živjeti zajedno i trebamo graditi dobre međunarodne i dobrosusjedske odnose. Što postižemo ovim? Ništa. Samo nanosimo jedni drugima još veće zlo. Na ovakav način ne gradimo dobre odnose, već ih narušavamo. To nikome od nas ne treba“, kaže dekan i dodaje da ovakvi natpisi ipak bole i stvaraju uvrede. „Ove nas poruke ne trebaju obeshrabrivati, nego treba nam biti zajednički poziv da stvorimo dobru klimu sa svojim susjedima i dobre odnose. Ova negativnost treba nas učiti da se okrenemo pozitivnijim stvarima, a mi ćemo se svakako boriti da bude bolje. Rat u glavama ljudi mora prestati“, kazao je za naš list dekan preč. Pero Iljić.

Pri odlasku jedan od mještana nam je dobacio „Nije ni čudo što nam djeca odlaze.“

Maja Nikolić

Slučaj u Brgulama nije jedini i nije rijedak. Podsjećamo na natpise na zgradi KŠC „Sv. Franjo“ u Tuzli

POŠTOVANJE PREMA BRANITELJIMA OBITELJI, VJERE I DOMOVINE

Zadnja nedjelja u mjesecu kolovozu u Živinicama se tradicionalno posvećuje poginulim hrvatskim braniteljima. Tako se i ove godine ispred spomen obilježja u Lugu kod Živinica okupio znatan broj Živiničana, ali i Hrvata iz okolnih mjesta kako bi izrazili poštovanje prema onima koji su se znali boriti za temeljne vrijednosti, a to su obitelj, vjera i domovina.

Misu zadušnicu ispred spomen obilježja poginulim hrvatskim braniteljima predvodio je živički župnik, vlč. Vlado Jagustin koji je kazao da bi poginuli branitelji svima nama trebali biti primjer jer su bili svjesni vrijednosti za koje se trebamo i moramo boriti. Kako je kazao, svaki čovjek je sigurno nebrojeno puta došao u situaciju da posumnja u sve vrijednosti za koje se do tada borio, a pojedini čak dolaze i u situaciju da rasture svoju obitelj, temeljnu vrijednost na ovoj zemlji u kojoj opstajemo i produžujemo život ovoj zemlji, produžujemo sebe u svojim potomcima. „Kada čovjek dođe u takvu situaciju ukoliko nema vjere, nade i onih temeljnih vrijednosti koje mora u svome srcu i svojoj duši sačuvati, sve pada u vodu, sve se raspada i sve nestaje. Ondje gdje nema čovjeka, nema ni života. Gdje je čovjek tu prebiva i Božja riječ. Tu prebivaju i vrijednosti koje međusobno vrednujemo, koje je Bog duboko usadio u ljudsko srce. Prvo čovjek pa onda u njemu vjera, domovina i sve ostale vrijednosti. Ako to ne sačuvamo u sebi, te temeljne vrijednosti koje je Bog usadio u nama, onda se nećemo moći boriti ni za svoga bližnjega ni za samog sebe“, kazao je vlč. Vlado. Čovjek se za vrijednosti može boriti samo ako vjeruje u njih, a ako nema te vjere, čovjek postaje sebičan i grešan i tim grijehom uništava sve dobro oko sebe. „Čovjek te vrijednosti mora odgajati u sebi, mora imati ideale, boriti se za nešto. Da bi opstao, ne smije izgubiti nadu. Bez nade sve oko sebe će smatrati ništavnim. Čovjek koji poštuje drugog čovjeka i druge vrijednosti, on će pokušati stvariti i u sebi te kvalitete i boriti se za te vrijednosti“, kazao je, te dodao da se čovjek često iznenadi koliko u pojedinim momentima može podnijeti, koliko je spreman boriti se za neke vrijednosti kada Bog u njemu probudi savjest da se bori za obitelj, domovinu i vjeru. Zato je te osnovne vrijednosti potrebno gajiti u mladima još od djetinjstva jer će ih one oplemeniti kao ljude i osobe, a time utjecati na stvaranje međusobnog povjerenja i ljubavi.

Hrvatski branitelji u neravnopravnom položaju s članovima druge vojne komponente

Uz brojne članove obitelji poginulih branitelja poštovanje poginulim hrvatskim braniteljima su došli iskazati i njihovi suborci. U razgovoru s njima saznali smo da su nezadovoljni svojim statusom koji je u odnosu na bošnjačku komponentu dosta lošiji. Kako nam je kazao Božo Antunović, predsjednik Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata HVO Živinički sokolovi, najveći problem je što Hrvati na ovim prostorima čine manjinu, te nemaju ili imaju jako malo svojih predstavnika u vlasti koji bi se mogli zalagati za izjednačavanje tih prava. Na taj način hrvatske udruge proistekle iz Domovinskog rata uglavnom nisu obuhvaćene projektima koji se tiču pomoći braniteljskoj populaciji. Kako kaže, tek su ove godine uspjeli uvrstiti jednu osobu u općinsku komisiju koja se bavi dodelom nepovratnih sredstava za zbrinjavanje braniteljske populacije. „Ove godine po prvi put nakon rata je netko od pripadnika HVO uopće aplicirao za takve kredite. To je samo jedna u nizu stvari koja pokazuje da na određeni način populacija branitelja iz hrvatskog naroda nije u ravnopravnom položaju s drugom komponentom“, kazao je Antunović.

U proteklom Domovinskom ratu poginulo je 20 hrvatskih branitelja iz Živinica. Njihova imena ispisana su na spomen obilježju podignutom 1996. godine od kada se tradicionalno svake godine u ovo vrijeme služi Misa zadušnica i polažu vijenci. Ove godine vijence su položili članovi obitelji poginulih branitelja, predstavnici hrvatskih udruga proisteklih iz Domovinskog rata, te predstavnici javnog i političkog života Živinica i Tuzlanske županije.

Ankica S. Č.

SUSRET MATURANATA KŠC SV. FRANJO TUZLA

U organizaciji Katoličkog školskog centra „Sv. Franjo“ Tuzla i udruge „Prijatelji“ koja djeluje pri ovom Centru, u subotu, 23. kolovoza upriličen je tradicionalni „Susret maturanata“ na kojem se okupio znatan broj nekadašnjih učenika Opće gimnazije.

Cilj ovih susreta je okupljanje, druženje, upoznavanje i pomaganje bivših učenika jedni drugima. Susreti su prilika i da se izvrši razmjena podataka i adresa između nekadašnjih učenika, ali i da se održava njihova veza s Centrom iz kojeg su izišli. Centar inače ima bazu podataka u kojoj se vodi evidencija o svim bivšim učenicima s njihovim adresama i drugim podacima

tako da na taj način Centar ima mogućnost pratiti njihov pravac i nakon srednjeg obrazovanja. Bivši učenici osim prijateljskih i lijepih druženja s kolegama imaju mogućnost povezati se i na taj način pomagati jedni drugima. Jedan od posebnih zadataka koji im Centar i udruga „Prijatelji“ žele na neki način usaditi, jest pomoć mlađim generacijama kako prilikom odabira studija tako i drugih stvari koje bi im mogle olakšati studij, smještaj, a na koncu možda i prilikom traženja zaposlenja. Prije zabave i druženja upriličena su obraćanja predstavnika Centra i Udruge. Ravnatelj Centra vlč. Vlatko Rosić uputio je čestitke učenicima koji slave pet i deset godina mature te kazao: „Vi ste snaga koja će sutra iznijeti teret ove države i društva ma gdje bili i živjeli, u BiH ili nekoj drugoj zemlji. Ovdje ste uvijek dobrodošli i drago nam je da se odazivate našim pozivima.“ Rosić je spomenuo i da već znatan broj bivših učenika su uspuslenici u Centru što na neki način i ispunjava cilj osnivanja katoličkih centara. Direktor Opće gimnazije, fra Martin Antunović također je istakao značaj ovih susreta te napomenuo da je povezivanje bivših maturanata jako bitno te da je do sada dalo velikih rezultata. „Živite u suvremenom svijetu i znate koliko je komunikacija važna, ali je daleko važnije kada dođete negdje i nađete svog školskog kolegu i prijatelja na koga se možete osloniti, tko će vam dati dobar savjet ili s kim ćete možda sklopiti neke važne poslove. Zato želimo da se držite zajedno, da pomažete jedni druge i da na svom životnom putu možete računati jedni na druge.“

Tijekom susreta prezentirani su i neki od uspjeha koji su učenici postizali tijekom prethodnih godina te načini uvođenja nove tehnologije s ciljem osuvremenjivanja Centra. Sve je to popraćeno kratkom prezentacijom fotografija iz života škole u prethodnim godinama. Nakon službenog dijela uslijedilo je druženje uz prigodan domjenak.

Ankica S. Č.

Otvoren novoizgrađeni internat za studentice i učenice u KŠC Sveti Franjo Tuzla

TOPAO I SIGURAN DOM U SRCU TUZLE ZA DVADESET DJEVOJAKA

Katolički školski centar u Tuzli otvorio je vrata internata svim djevojkama studenticama i učenicama koji nisu iz Tuzle, a traže sebi smještaj. Na ovu ideju se došlo još prije nekoliko godina kada se uvidjelo da veliki broj djevojaka dolazi čak iz Hercegovine studirati u Tuzlu, s obzirom da jedino Tuzla u BiH ima Defektološki fakultet. „Znamo koliko se djevojke pate da pronađu stan, a mi smo imali želju sagraditi udoban i siguran dom za njih. Sretni smo što je internat konačno zaživio“, rekao je Vlatko Rosić, ravnatelj KŠC „Sveti Franjo“ Tuzla. Za muškarce internata neće biti, a u natječaju postoje i određeni uvjeti koje svaka djevojka mora ispunjavati. Uz opće neki od uvjeta su uvjeta i ti da djevojka treba posjedovati kršni list, a treba imati i preporuku svoga župnika. Sobe u internatu su veoma komforne. U jednoj će sobi biti po dvije djevojke, a kuhinja je svim djevojkama zajednička. Djevojke će se moći opušati i odmarati uz TV u velikom dnevnom boravku, imaju perlicu za rublje, te dva velika kupatila. Za sada internat prima samo dvadeset djevojaka, što će prvoj generaciji djevojaka koje se odluče za stanovanje ovdje biti itekakva pogodnost jer imaju priliku steći nova prijateljstva, razmjenjivati iskustva,

a to će posebno biti dobro za djevojke koje su prvi put u Tuzli. U novoizgrađenom internatu sav namještaj je nov, a pri ulasku u internat djevojke prolaze kroz školu te tako imaju priliku steći i nova prijateljstva s nastavnicima, ali i povezati se s nekim od učenika. Katolički školski centar nalazi se u samom srcu Tuzle, tako da će djevojke imati priliku se vrlo lako upoznati s Tuzlom, a svi fakulteti su u blizini škole. „Mislim da je ovo veoma dobro što se otvara jedan ovakav internat, jer ja sam do sada u tri godine studiranja stalno mijenjala stan, negdje mi je bilo prehladno, negdje su gazde bile loše i svašta nešto uvijek fali. Ovo je veoma dobro jer ima sve uvjete odličnog življenja, a uz to mi djevojke ćemo se moći oslanjati samo jedna na drugu, tako da neće biti gazda koji će nam zavarivati u sobe“, rekla nam je djevojka Ivana koja je upisala prvu godinu Defektološkog fakulteta i traži smještaj.

Iako je škola dosta velika djevojke neće morati brinuti ni u večernjim satima, jer škola ima svoga čuvara tako da je sigurnost time veća. Međutim, s kim smo god od djevojaka razgovarale o ovom smještaju sve su prvo pitale do kada je navečer izlaz. Odgovor smo potražili izravno od ravnatelja Rosića. „Djevojke su cijeli dan slobodne, ali navečer smo odredili da je uredu da se vrate do 23 sata. Ovo je ipak renomirana institucija i ne možemo dozvoliti da nam se dolazi u glavu doba noći. Mislim da je to uredu i da će se i same djevojke s time složiti“, pojasnio je Rosić. Jedno od pitanja koje su djevojke postavljale bilo je i hoće li biti netko s njima u vidu odgovajatelja. Za sada to nije predviđeno i smatra se da nema potrebe za tim jer internat je prvenstveno predviđen za studentice. Prije nekoliko godina kada se došlo na ideju za izgradnju internata u KŠC u Tuzli govorilo se da će internat biti namijenjen učenicama koje bi pohađale Opću gimnaziju, a ne žive blizu Tuzle. Međutim internat je izgrađen ove godine, ali povratak u Posavinu je još uvijek stagnirajući, tako da nema ni djevojaka učenica. Sada je internat namijenjen i studenticama i one se u ovom novoizgrađenom domu mogu vrlo lako i lijepo snaći. Veliki broj studentica na studiju u drugom gradu se ujedno i osamostaljuje, uče donositi same odluke i razlikovati dobro od lošega. Studij je vrijeme u kojem studenti osim učenja stječu mnoga životna iskustva. „Veliki gradovi ponekad mlade djevojke mogu sputati, ali topao dom kakav je izgrađen u KŠC-u daje neku snagu da nisi sam i da tu uvijek imaš još poneku djevojku koja se možda isto tako osjeća i s kojom ćeš onda sjesti popiti toplu kavu ili čaj i tako ćete se zajedno znati pridržiti iz nekog lošeg sna i krenuti zajedno dalje“, rekla je Sestra Anita Čutura, vjeroučiteljica u KŠC sveti Franjo Tuzla.

Maja Nikolić

IX. međunarodna likovna kolonija „Breške 2008“

KOLONIJA PROTEKLA U ZNAKU MLADIH

U organizaciji HKD „Napredak“ Tuzla početkom rujna održana je deveta po redu Međunarodna likovna kolonija na Breškama. Iako nosi naziv Brežaka, pitomog sela smještenog na obroncima Majevice, ova Kolonija već niz godina također ima i karakter gradske likovne kolonije. Umjetnici su period od 31. kolovoza do 6. rujna proveli slikajući na Breškama, u gradu Tuzli, na Slanoj Banji u Kući Plamena mira i na Panonskome jezeru, te na jezeru Bistarac, Općina Lukavac. Iza sebe su ostavili 38 radova.

Ove je godine na koloniji sudjelovalo šesnaest umjetnika iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Mađarske i Srbije. Vođeni povijesnom zadaćom Napretka o pomaganju mladima, te prošlogodišnjom idejom o ot-

varanju vrata ove kolonije upravo njima, ljudi u tuzlanskom Napretku su se ove godine u potpunosti odlučili pružiti prigodu mladim umjetnicima i studentima umjetnosti da sudjeluju na Koloniji, a da od nekolicine

prisutnih starijih kolega uče zanat kojim se planiraju baviti u budućnosti.

Značaj ove Kolonije prepoznat je još od samih početaka i na lokalnoj razini. I ove su godine svoju pomoć i pokroviteljstvo u organizaciji Kolonije tuzlanskom Napretku pružili Vlada Tuzlanske županije, Općina Tuzla koja ju je i ove godine uvrstila među sadržaje kulturne manifestacije „Ljeto u Tuzli“ i Franjevački samostan sv. Petra i Pavla u Tuzli. Također nije izostala niti potpora Središnjice HKD „Napredak“ koja ju već dulji niz godina stavlja u svoj program aktivnosti, kao kulturnu manifestaciju od posebnog značaja.

Svečano otvorenje Kolonije upriličeno je u nedjelju, 31. kolovoza u Župnoj crkvi na Breškama. Umjetnike i publiku pozdravili su **g. Nikola Čiča**, dopredsjednik HKD „Napredak“ Tuzla i **fra Franjo Martinović**, domaćin i župnik na Breškama. Pozdravne su riječi kao pokrovitelji uputili ministrica pravosuđa i uprave u Vladi TŽ, **gđa Jasminka Mijatović** i gvardijan Franjevačkog samostana u Tuzli, **fra Zdravko Anđić**. Dobrodošlicu umjetnicima poželio je i doministar sigurnosti u Vijeću ministara BiH, **g. Mijo Krešić**, predsjednik Središnje uprave HKD „Napredak“ iz Sarajeva, **prof. dr. Franjo Topić**, a **g. Josip Horvat**, predsjednik Likovnog odjela HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice

još je jednom izrazio svoje zadovoljstvo suradnjom s tuzlanskim Napretkom. Likovnu koloniju su proglasili otvorenom načelnik općine Tuzla **g. Jasmin Imamović** i **g. Damir Novosel**, sin nedavno preminuloga glavnog tajnika HKD „Napredak“ Tuzla i glavnog i odgovornog urednika Hrvatskoga Glasnika, **g. Juraja Novosela**.

Za razliku od prošle, ove su godine vremenske prilike bile uistinu naklonjene umjetnicima. Prva dva dana umjetnici su proveli na Breškama gdje su slikali u dvorištu župne crkve, u svima nama dobro poznatom hladu brežakačkih lipa. Nakon toga sudionici Kolonije su po starom dobrom običaju nastavili raditi u Kući Plamena mira. Upravo tu, na Slanoj Banji umjetnici su i proveli najveći dio vremena. Slikali su i radili u ugodnom ambijentu kojeg ovaj objekt pruža. Dio vremena je i iskorišten za posjet i rad na Panonskome jezeru. Svi oni koji koncem godine budu došli i pogledali izložbu radova nastalih na Koloniji, vidjet će brojne motive koje su umjetnici sa sobom ponijeli s Brežaka i iz Tuzle, a zatim ih pretočili na platna.

Već po običaju Likovna kolonija jedan dan gostuje negdje na prostoru Općine ili šire. Ovaj su put svoje domaćinstvo pružili Općina Lukavac i HKD „Napredak“ podružnica Lukavac. Izleti ove vrste dobra su prigoda i jesu zamišljeni s ciljem upoznavanja gostiju umjetnika s prostorom na kojem borave, mentalitetom ljudi, običajima i tradicijom ovoga kraja, a također je to dobra prigoda umjetnicima za pronalaženje novih motiva i ideja pri stvaranju. Tako su umjetnici jedan dan proveli na jednom od omiljenih kupališta ljudi iz grada Tuzle i Lukavca, ali i šire, na jezeru Bistarac.

Tijekom svoga boravka u Tuzli umjetnici su posjetili Franjevački samostan, Galeriju „Kristian Kreković“ i Međunarodnu galeriju portreta gdje je domaćin bio **g. Čazim Sarajlić** i gdje su mogli pogledati postavku 13. INTERBIFEPA.

Deveta po redu Međunarodna likovna kolonija na Breškama zatvorena je u subotu 6. rujna. Točku na i stavili su dopredsjednik HKD „Napredak“ Tuzla **g. Nikola Čiča** i **g. Rudolf Sedlar** ispred umjetnika. Koloniju je i službeno zatvorio župnik na Breškama **fra Franjo Martinović**.

Stalni pratitelji ne samo Kolonije, već i svih drugih Napretkovih aktivnosti u gradu Tuzli, bili su članovi Zbora „Iuventus Salinarum“ na čelu s **g. Zlatkom Špoljarevićem** koji su svojim glasovima još jednom obogatili program na Koloniji.

Već po običaju, tuzlanski će Napredak u prosincu upriličiti izložbu radova s IX. međunarodne likovne kolonije „Breške 2008“. Svi oni koji su se našli na Breškama na svečanosti zatvaranja već su mogli vidjeti dio onoga što je ove godine naslikano. Sljedeće godine slijedi jubilara deseta Likovna kolonija, a i sama župa Breške slavi brojne značajne obljetnice, tako da je pred mještanima Brežaka, ali i pred svima nama uistinu zanimljiva 2009. godina.

DO SLJEDEĆEG SUSRETA NA BREŠKAMA!
I. K.

Sudionici IX. međunarodne likovne kolonije „Breške 2008“

HRVATSKA

Drago Marelja – Đakovo

MAĐARSKA

Janos Erdos

Miklos Fejos

Istvan Toth

SRBIJA

Josipa Križanović – Subotica

Rudolf Sedlar – Subotica

BiH

Trpimir Grgić – Čapljina

Mirsad Hadžiefendić – Tuzla

Mladen Ivešić – Široki Brijeg

Marijana Pažin-Ivešić – Široki Brijeg

Vinko Lamešić – Tuzla

Čazim Sarajlić – Tuzla

STUDENTI

Anita Dilber – Bugojno

Aleksandar Marković – Tuzla

Ivona Naletilić – Mostar

Vilim Parić – Travnik

POKROVITELJI:

VLADA TUZLANSKOG KANTONA
OPĆINA TUZLA
FRANJEVAČKI SAMOSTAN TUZLA

SPONZORI:

ŽUPNI URED BREŠKE
SREDIŠNJA UPRAVA HKD "NAPREDAK"
HKD "NAPREDAK" LUKAVAC
UDRUGA "HRVATSKA ŽENA"
KONZULAT REPUBLIKE HRVATSKE U TUZLI
MEĐUNARODNA GALERIJA PORTRETA TUZLA
ZBOR "IUVENTUS SALINARUM"
OŠ "BREŠKE"
MONT PLAN TUZLA
PIVARA TUZLA
DOO "DUKAT" TUZLA
FANEX TUZLA
LUCIANA LUKAVAC
SARAJEVSKI KISELJAK TUZLA
PRINTCOM TUZLA
KONOB "SEZAM" TUZLA
KONOB "PAPAYA" TUZLA
MIJO VESELČIĆ ŠPIONICA

MEDIJSKI POKROVITELJI:

RTV TK, FTV BiH, PINK TV, TV TUZLA, RTV
SLON, RADIO POSTAJA SOLI, RADIO TUZLA

XIII. INTERBIFEP TUZLA SREDIŠTE UMJETNOSTI

XIII. INTERBIFEP – internacionalni bienalni festival portreta, crteža i grafike svečano je početkom rujna otvoren u Tuzli pred stotinama Tuzlaka koji su došli podržati ovu tradicionalnu manifestaciju koja već desetljećima živi i kulturno oživljava Tuzlu. Tijekom XIII. INTERBIFEP-a našao se veliki broj umjetnika, ali i građana koji su željeli podržati kulturnu manifestaciju koja će Tuzlu, kako Tuzlaci vole reći Bosnu u Bosni činiti središtem umjetnosti u naredna dva mjeseca „Živimo u vrijeme globalne tehnologije, globalističkog razmišljanja koji ne haje za malo duše. Okupili smo se mi i oko 120 djela i umjetnika od Portorika, Francuske, Švedske i ove male BiH. Okupili smo se slaveći ljepotu i muku stvaranja“, rekao je Čazim Sarajlić direktor Međunarodne galerije portreta Tuzla.

Tuzlanski načelnik Jasmin Imamović podržao je INTERBIFEP, ne samo materijalno već izražavajući nadu da će Tuzla zaista biti grad u koji će se umjetnici i književnici uvijek rado vraćati. „Mi smo grad koji ima veliku likovnu tradiciju. Ismet Mujezinović je najveći slikar XX. stoljeća. Tuzla je dala velika internacionalna imena umjetnosti. Mi smo grad velike likovne tradicije. Ovo je prilika za građane da u narednih 60 dana uživaju u snazi i ljepoti ljudskog duha i talenta i uživaju u ljepoti umjetnosti“, rekao je Imamović.

Jedan od novinara koji je INTERBIFEP pratio od njegovog samog osnivanja je Nedim Hrustambegović. On se rado sjeća prvih INTERBIFEP-a i danas mu se uvijek rado vraća, o njemu piše i izvještava. „INTERBIFEP je za mene blagdan i ovo je događaj koji svakako treba podržati. Ali ono što mi osobno smeta za razliku od ranijih godina to je da je veoma malen odziv mladih ljudi. Tuzla je po tome i specifična. Kada se otvaraju izložbe tu su uvijek uglavnom iste osobe, jednostavno nema mladih, ali nema ni novih ljudi“, kaže Hrustambegović.

Ipak, Tuzla je grad mladih i nažalost mladi rijetko dolaze na ovakve značajne kulturne manifestacije i uglavnom ih mijenjaju kinima i glazbenim koncertima. Ostaje nada da će INTERBIFEP u nekim narednim godinama ipak privući više mladih, jer na ovogodišnjem INTERBIFEP-u prevladavaju uglavnom mladi umjetnici. „Želim da se svi ovdje osjećaju ugodno i da budu

nositelji svih plemenitih težnji što čovjek sa sobom i u sebi nosi“, poručio je na kraju Čazim Sarajlić.

Svakako valja naglasiti da će na INTERBIFEP-u ove godine prevladavati Francuska kultura, a bit će tako upriličena i izložba slika francuskih umjetnika koji su svoje slike darovali 1969. godine povodom zemljotresa u Banjaluci. Bit će upriličene i promocije knjiga te izložba francuske literature. Bit će organizirana i izložba nagrađenih radova od 1980. do 2006. godine. Osim toga bit će upriličena i sažeta retrospektiva poznatog srpskog blagopremislulog slikara Stoleta Stojkovića Stojka. Tijekom INTERBIFEP-a poznati književnik Mirko Kovač razgovarat će sa studentima Filozofskog fakulteta o svojim dilemama i svom stvaralaštvu. Na kraju mjeseca bit će upriličena i projekcija filmske kinematografije. Ovogodišnji INTERBIFEP posjetit će umjetnici iz 15 zemalja svijeta, njih 60 sa 150 crteža i grafika.

Maja Nikolić

ŠIFRA HDZ BiH 027

HDZ
Bosne i Hercegovine

Drage HRVATICE i HRVATI,

Izbori su svima nama još jedna prigoda da promijenimo sve ono što je bilo loše i čime nismo bili zadovoljni u proteklom razdoblju, da dignemo svoj glas i izaberemo svoje ljude koji najbolje razumiju probleme nas Hrvata. U prošlom mandatu HDZ BiH je imao dva vijećnika u Općinskom vijeću Tuzla. Ipak to nije bilo dovoljno da se ostvare svi planovi i ciljevi koje smo zacrtali. Više vijećnika iz HDZ BiH značilo bi više ulaganja u prigradska naselja, jer grad čine sva mjesta općine Tuzla i svakako bolju zastupljenost Hrvata u svim organima vlasti.

HDZ BiH se uvijek borio i uvijek će se boriti za Vaša prava, za Vaš bolji život. U protekle četiri godine zalagali smo se za ravnopravniji razvoj prigradskih naselja, za razvoj našeg sela, za mlade, za očuvanje kulturne baštine Hrvata, za kvalitetniju zdravstvenu i socijalnu skrb, za ravnopravnost svih naroda na ovim prostorima. Mnogo toga smo uspjeli postići, no ostalo je još mnogo stvari koje moramo učiniti i učinit ćemo uz Vašu pomoć.

Brojne se stranke i političari predstavljaju zaštitnicima hrvatskog naroda. Vrijeme je pokazalo, a pokazat će i ubuduće tko je što činio za Hrvate Soli, a tko je radio u svoje osobne interese.

Potičemo naše glasače i simpatizere da izađu na izbore jer neizlaskom preuzimamo dio odgovornosti za sudbinu Hrvata Soli. Izlaskom na izbore i biranjem onih koji će štiti Vaše interese borimo se protiv marginalizacije Hrvatskog naroda u Tuzli.

Stoga, drage Hrvatice i Hrvati, ne propustimo još jednu prigodu da iziđemo na izbore, dajmo svoj glas Hrvatskoj demokratskoj zajednici Bosne i Hercegovine. Jedino je HDZ Bosne i Hercegovine istinski predstavnik hrvatskog naroda. Uz Vas smo od samoga početka, Uvijek smo bili i uvijek ćemo biti uz svoj narod.

**IZBORIMO SE ZA SVOJE,
GLAS ZA HDZ BIH JE GLAS
ZA NAŠU BUDUĆNOST I OPSTOJNOST.**

**SAMO JE JEDAN HDZ -
HDZ BOSNE I HERCEGOVINE**

ZNA SE!

HDZ BIH HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BIH OPĆINSKA ORGANIZACIJA HDZ BIH TUZLA ZALAŽE SE ZA

- ◆ ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA
- ◆ STVARANJE UVJETA ZA EFIKASNIJE ZAPOSILJAVANJE I GOSPODARSKI RAZVOJ
- ◆ KVALITETNA SKRB ZA MLADE
- ◆ VEĆU OSOBNU I IMOVINSKU SIGURNOST GRAĐANA
- ◆ RAVNOMJERAN RAZVOJ GRADA I PRIGRADA
- ◆ VIŠE ULAGANJA U USTANOVE U OBLASTI KULTURE I SPORTA
- ◆ KVALITETNO UPRAVLJANJE, FINANCIRANJE I UNAPREĐENJE USTANOVA OSNOVNOG OBRAZOVANJA
- ◆ ORGANIZACIJU MJESNE SAMOUPRAVE U SKLADU SA ZAKONOM O PRINCIPIIMA LOKALNE SAMOUPRAVE FBiH I USTROJ GRADA PO MJERI GRAĐANA
- ◆ OSIGURANJE RADA LOKALNIH RADIJA I TV POSTAJA NA JEZICIMA KONSTITUTIVNIH NARODA
- ◆ UREĐENJE I ZAŠTITA ČOVJEKOVE OKOLINE

LISTA KANDIDATA ZA OPĆINSKO VIJEĆE TUZLA

1. RADO PEJIĆ

2. SLAVICA MARKOVIĆ

3. DAMIJAN NIŠANDŽIĆ

4. ANTO JURIĆ

6. IVICA KOVAČEVIĆ

7. MARKO TOMIĆ

8. NEVENKA KAMENJAŠEVIĆ

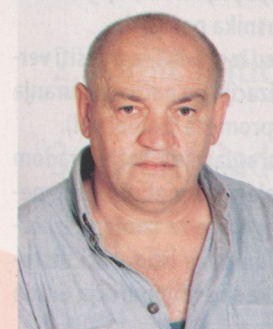
9. PREDRAG TOMIĆ

11. JADRANKA PAVLIĆ

12. FRANJO PAVLOVIĆ

13. DUŠAN DIVKOVIĆ

14. IVANA MATUZOVIĆ

15. DANIJEL BARIŠIĆ

16. ZLATKO ŠPOLJAREVIĆ

17. JANJKA KEROŠEVIĆ

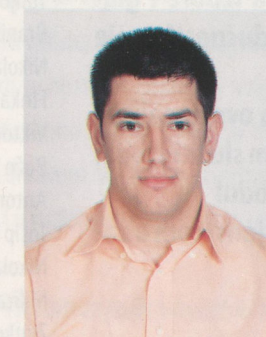
19. MIODRAG JOKIĆ

20. JULIJA PEJIĆ

21. STIJEPO STOJAK

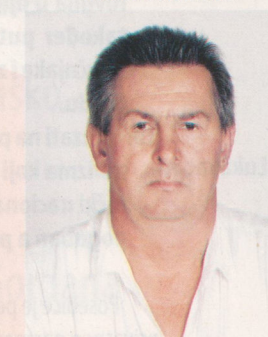
22. NEBOJŠA PAVIĆ

23. DIJANA MOSKOVIĆ

24. ŽELJKO DUGONJIĆ

25. TOMO DIVKOVIĆ

26. ANA PAVLOVIĆ

27. SLAVEN PERIĆ

28. NIKO PRANJIĆ

29. IVANA PETROVIĆ

30. IVO MRKONJIĆ

31. MATO PRANJIĆ

32. DRAGANA JERKOVIĆ

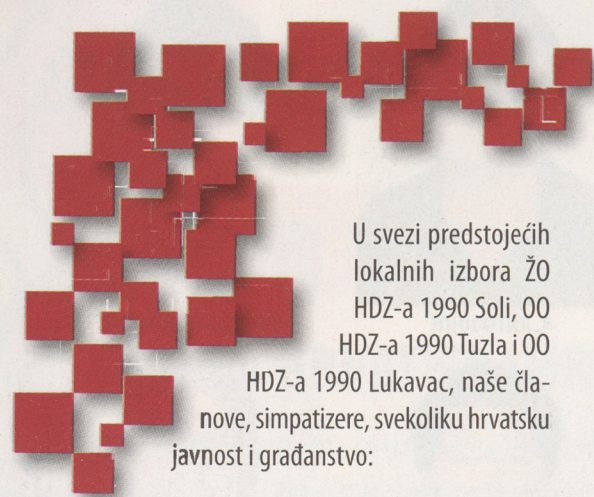

33. DOMINKO NIŠANDŽIĆ

5. MAJA BANOVIĆ

10. IVO VILUŠIĆ

18. TOMISLAV GALUŠIĆ

U svezi predstojećih
lokalnih izbora ŽO
HDZ-a 1990 Soli, OO
HDZ-a 1990 Tuzla i OO

HDZ-a 1990 Lukavac, naše čla-
nove, simpatizere, svekoliku hrvatsku
javnost i građanstvo:

POZIVA

U paranoičnoj političkoj klimi, kakva kod nas
vlada kao uobičajeno stanje – reforma policije
koja to nije, ustavne promjene kojih ima i
nema, tzv. multinacionalni protiv nacionalnih,
nacionalni socijaldemokrati protiv nacionalnih
socijaldemokrata, samo dodatno zbunjuje gra-
đanstvo i stvara prostor za manipuliranje
njime.

Kako Odlučiti? Za koga se opredjeliti? Uz koga
stati? Sudjelovati ili ne sudjelovati u ovom lu-
dilu?

**I pored svega izađimo na izbore i gla-
sajmo, poradi sebe i budućnosti svoje
djece!!!**

**Svima nam je samo jedno ovozemaljsko
poslanje u ljubavi i s Bogom služiti svojim
sugrađanima i svome narodu!**

**S vjerom, znanjem i dostojanstvom u za-
jedništvu je nada i spas!!!**

Kandidat za načelnika Tuzle
mr. sc. Ivica Marinović
Nositelj popisa za OV Tuzle
Pejo Banović
Nositelj popisa OV Lukavac
Jakov Đaković

... za narod svoj!!!

VJERA - ZNANJE - DOSTOJANSTVO

HDZ 1990

KANDIDACIJSKI POPIS HDZ-a 1990

Kandidat za Načelnika Općine Tuzla
mr. sc. Ivica MARINOVIĆ dipl.ing.stroj.

Kandidacijski popis za Općinsko Vijeće Tuzla

Pejo Banović, inž.org.rada – umirovljenik
Prim.Doc.dr.sc. Gordana BOGDANOVIĆ,
ginekolog akušer
Izv.prof.dr.sc. Vlado MADŽAREVIĆ, dipl.inž.el.
Božo TOMIĆ, dipl.ecc.
Iva LAMEŠIĆ, dr.vet.med.
Anto JOKIĆ, pravnik
Boris SIMIĆ, student
Ruža VOJNIĆ, prof.
Dr.sc.Tadija MARTINOVIĆ, dipl.inž.rud.
Vjekoslav BANOVIĆ, stroj.teh.
Iva PAVLJAŠEVIĆ, studentica
Šimo TOMIĆ, dipl.inž.el.
Izv.prof.dr.Zlatko UNGER, dipl.inž.teh.
Dragan PETROVIĆ, poduzetnik
Marija MRKIĆ, prof.
Mirko PAVLOVIĆ, poduzetnik
Marko KOVAČEVIĆ, dipl.inž.teh.
Ivo MARIĆ, Predsjednik Udruga „115. Zrinski“
Vesna NIKIĆ, kem.teh.
Tunjo ĐORĐIĆ, dipl.ecc.
Branislav SIMIĆ, inž.teh.
Nikola TOMIĆ, pravnik
Finka KAMENJAŠEVIĆ, ekon.teh.
Viktor PAVIĆ, branitelj
Božo DIVKOVIĆ, poduzetnik
Antonija KONJIĆ, umirovljenica
Josip VOJNIĆ, dipl.inž.el.
Nikola BANOVIĆ, umirovljenik
Milica OVČINA, pravica
Zlatko LJUBIĆ, dipl.inž.geol.
Dragana BANOVIĆ, studentica
Zoran MRKIĆ, TT instalater
Anica BANOVIĆ, umirovljenica
OO HDZ 1990 TUZLA

Kandidacijski popis za Općinsko Vijeće Lukavac

Jakov ĐAKOVIĆ
Mara ĐAKOVIĆ
Goran SAVIĆ
Dragan PAVIĆ
OO HDZ 1990 LUKAVAC

ŠTO NAM JE ČINITI

Općinska organizacija HDZ-a 1990 Tuzla u idućem
razdoblju nastojat će svim svojim političkim kapa-
citetom realizirati slijedeće ciljeve:

1. Ujednačeni gospodarstveni, infrastruk-
turni i urbani razvoj svih područja Tuzla.
2. Poticati razvoj maloga i srednjeg podu-
zetništva kroz afirmaciju i kreiranje po-
voljnog poslovnog ambijenta.
3. Trajno sanirati glavnu tuzlansku promet-
nicu.
4. Riješiti problem divlje gradnje, legaliza-
cijom, a onu koja prijeti razvoj grada uz
obeštećenje vlasnika porušiti.
5. Izvesti obilaznicu iz grada i razriješiti ver-
tikalnu sinkronizaciju na način osiguranja
kontinuiranog prometa (zeleni val).
6. Zalagati se za proglašenje Tuzle Gradom
i prigodom usvajanja temeljnih dokume-
nata Grada zalagati se za izmjenu izbor-
nog zakona kojim će se osigurati zastu-
pljenost vijećnika sa svih područja Grada
u Vijeću grada.
7. Učinkovitost javnog prijevoza povećati
uvođenjem trolejbuske linije na potezu
Simin Han – Šićki u prvoj fazi a potom
uvesti linije prema Doknju, Gornjoj Tuzli,
Požarnici, Par Selu, Husinu i Lipnici.
8. Putom javnog privatnog partnerstva re-
novirati gradski stadion Tušanj, izgraditi
zatvoreni olimpijski bazen, dvoranu sa tri
teniska terena i multimedijalni centar.
9. Kreirati stambenu politiku Grada koja će
biti u funkciji pomoći mladim bračnim pa-
rovima u njihovoj želji ostanka u Tuzli, a
također putom iste zadržati istaknute
stručnjake i znanstvenike na disponiranju
Gradu.
10. Ukazati na pogubnost građanskog nacio-
nalizma koji je isto tako isključiv kao i et-
nički nacionalizam, podjednako opasan i
poguban a perfidan i skriven.

Posebice je potrebno promovirati ideju javnog
privatnog partnerstva, zadobiti potporu javnosti i
uz pomoć privatnog poduzetništva aktivirati sve
vlastite unutarnje potencijale.

Također je potrebno načiniti sinergijsko djelo-
vanje sa ostalim strankama prema višim razinama
vlasti kako bi se realizirali ciljevi koji nadilaze mo-
gućnosti općine. Pripominjemo da je iz Županije
tuzlanske najveći broj zastupnika sa područja
FBiH u Parlamentu FBiH i Parlamentarnoj skupštini
BiH.

HSS - NHI

Politička stranka

HSS – NHI

Prezime i ime kandidata

1. Tunjić Srećko
2. Tunjić Katica
3. Cvjetić Rado
4. Blažević Ivica
5. Topalović Ivana
6. Klobučarić Matija
7. Pranjić Ivana
8. Tunjić Dragan
9. Đulabić Tamara
10. Topalović Blaško
11. Pejić Boris
12. Martinović Gordana
13. Mazić Milorad
14. Peranović Milica
15. Mazić Blaženka
16. Pranjić Grga

Poštovani čitatelji Hrvatskoga Glasnika,

Obraćam vam se u ovom, 177. broju
Hrvatskoga glasnika pred Lokalne izbore za
općinskog načelnika i Općinsko vijeće Tuzla.

Hrvatska seljačka stranka Bosne i Herce-
govine i Nova hrvatska inicijativa su se udru-
žile, 2007. godine, u jednu stranku pod
nazivom HSS – NHI.

HSS – NHI je stranka koja je od svih
stranaka s hrvatskim predznakom u BiH, i
jučer i danas i sutra, stranka bosanskoherce-
govackih Hrvata. U ovome teškom vremenu, previranja i razdioba među Hrvatima i ka-
tolicima od najviših razina do lokalnih zajednica i pojedinaca, HSS – NHI je stranka koja
ujedinjuje i tako glasnije artikulira naše probleme. Njih valja rješavati nekim drugim pu-
tovima, modelima i stilovima od onih kojima smo sudionici i svjedoci u zadnjih osamnaest
godina. Zbog takve politike Hrvatima Bosne i Hercegovine se u politici stvari dešavaju,
oni njima ne upravljaju. Ovako se ne može živjeti, jer smo narod koji je „u dubokom zao-
statku s gradivom“. Pojednostavljeno rečeno, doveli su Hrvate BiH u stanje duha, da na-
prosto, ne znaju što će s ovom državom. Valja nama u duhovnu i moralnu obnovu. Zbunjen
i raspamećen hrvatski čovjek, i u tuzlanskoj općini teško uočava koji je izbor za nas najbolji
i najučinkovitiji.

HSS – NHI na izbore ide s listom za općinsko vijeće. Nije kandidirao svoga kandidata
za općinskog načelnika. Razlog je jednostavan – s ovakvim izbornim zakonom i odnosom
političkih snaga Hrvat u ovome mandatu, ni teorijski ne može biti izabran na tu funkciju.

Kada HSS – NHI bude imao utjecaja na izborni zakon, Hrvati tuzlanske općine imat
će šansu izbora Hrvata za načelnika, jer će se HSS – NHI boriti za cjelovit interes bosan-
skohercegovačkih Hrvata primjenom principa političke ustanove pravne ekvivalentnosti
konstitutivnih naroda u BiH.

HSS- NHI ide na izbore za općinsko vijeće s listom od 16 kandidata. Na listi su osobe
koje žive i rade s vama, u selu i gradu. Problemi su zajednički, zajednički ćemo ih rješavati.

„S nama je sigurnije!“ Izadite na izbore, 5. 10. 2008. i glasujte za HSS-NHI.

„Vjera u Boga i narodna sloga“.

Prim. dr. Srećko Tunjić,
nositelj liste HSS – NHI
za općinsko vijeće

Ekonomski razvoj Tuzle će biti jedan od vodećih projekata ovog grada

U Općini je nedavno održan sastanak Foruma za lokalni i ekonomski razvoj. Na dnevnom redu u središtu pozornosti govorilo se o dugoročnoj strategiji razvoja Tuzle od 2003. do 2015. godine. Prije šest godina kada je Forum za lokalni razvoj Tuzle prezentirao općinskom načelniku Tuzle Jasminu Imamoviću veoma tešku ekonomsku sliku Tuzle, zaključeno je da se Tuzla nalazi u ekonomskoj depresiji, a ovaj Forum zajedno s Općinom Tuzla ubrzo je krenuo s potpuno drugačijom filozofijom razvoja. Podatak da je u Tuzli 2002. godine bio tek svaki peti stanovnik zaposlen, sam po sebi je bio zabrinjavajuć. Danas slika Tuzle izgleda potpuno drugačije. **Prof. dr. Kadrija Hodžić**, autor projekta *Dugoročna strategija razvoja Tuzle 2003. - 2015. godine* usporedio je tadašnju i današnju sliku grada. „U posljednje dvije godine zabilježeno je da stopa nezaposlenosti opada. Sada imamo pozitivan trend rasta zaposlenosti i smanjenja nezaposlenosti. U posljednje dvije godine broj zaposlenih je porastao za 17 posto, a nezaposlenost je pala za 5 posto“, rekao je Hodžić.

Prof. dr. Muharem Klapić, koautor projekta istaknuo je da prema ovakvoj stopi razvoja Tuzle, ovaj grad ima priliku postati vodeći u Federaciji, ali da i dalje jedan od ključnih faktora razvoja mora biti upravo smanjenje nezaposlenosti. „Mora se napraviti nešto što još nitko nije koristio u BiH, jer ipak Tuzlanska županija je prva po nezaposlenosti u Federaciji i mi nešto moramo osmisliti kako bi skinuli taj teg vodećeg mjesta. Mislim da u središtu moraju i dalje biti ideje za nove poslove, a Tuzla je prema dosadašnjim pokazateljima na dosta dobrom putu“, rekao je Klapić.

Kada je 2002. godine Tuzla prikazana kao grad koji tone i grad koji je vodeći u federaciji po nezaposlenosti, načelnik **Jasmin Imamović** odlučio je sa svojim suradnicima osmisliti projekte koji bi učini građanima život boljim. „Mi smo tada morali prvo krenuti s jednom humanom politikom kako bi ljudi uvidjeli da mi imamo dobre namjere. Tako su višestruko povećana ulaganja u boračko invalidsku zaštitu, u socijalnu i dječju zaštitu, u kulturu, obrazovanje i sport. Od tada do sada kultura i sport su uznapredovali za 20 puta. Svih dvanaest općina zajedno u Tuzlanskoj županiji manje daju u razvoj, nego sama Općina Tuzla.“

Na sastanku je iznesena je i nezvanična informacija da u TŽ ima 10.600 ljudi koji uplaćuju mirovinsko osiguranje, a nalaze se na popisu nezaposlenih. Ekonomski razvoj Tuzle i dalje će biti jedan od vodećih projekata grada, a s trenutnim stanjem ekonomskog razvoja Tuzla nosi polovinu ekonomske snage u Federaciji BiH.

Maja Nikolić

Završeni susreti *Cum grano salis*

NAJVRJEDNIJA KNJIŽEVNA NAGRAĐA NA ZAPADNOM BALKANU PRIPALA MIRKU KOVAČU

Jedna od najvrjednijih književnih nagrada na Zapadnom Balkanu, nagrada *Meša Selimović* pripala je istaknutom književniku Mirku Kovaču za njegov roman *Grad u zrcalu*, a u okviru književnih susreta *Cum grano salis*. Ovaj roman zaključuje ciklus proza posvećenih zavičaju, a taj roman je zapravo zrcalo njegovih prijašnjih knjiga, odnosno njihov posljednji odraz u tom zrcalu. Iako je konkurencija bila zaista velika i gotovo je svatko zaslužio ovu nagradu, ipak ona pripada samo jednom. „Ovo je istinsko remek djelo književnosti koja se bavi našom zbiljom, ali koja nikada ne odustaje od vrhunskog zahtijeva da je literatura prije svega umjetnost i plemenita vještina. Ova nam knjiga vraća vjeru da je književnost privilegija istinski moćnih, ali i valjivu nadu da naše živote u ovoj zemlji nismo protratili uzalud“, rekao je predsjednik žirija **Mile Stojić**.

Tijekom svečanog programa i dodjele nagrade začetnik književnih susreta *Cum grano salis* načelnik **Jasmin Imamović** naglasio je da smatra da je nagrada otišla u prave ruke i da je zaslužena, mada je konkurencija bila dosta tijesna. „Ove godine kao nikada do sada u uži izbor od pet romana našli su se istinski vrijedni autori čiji romani su također zaslužili dobiti nagradu, međutim nagrada ide u ruke samo jednom piscu. Pronašli smo jedan tračak onoga zbog čega je Kovačev roman bolji od drugih“, rekao je Imamović. Nakon što je dobio nagradu Mirko Kovač je izišao pred publiku i doslovce razgovarao s publikom tako jednostavno, te im ispričao kako je osobno poznao Mešu Selimovića i s njim se družio po književnim večerima i kavanama, te kako je se divio njegovoj literaturi. „S ovom nagradom ispade da imam više nagrada i priznanja nego knjiga. Moram priznati da sam uzbuđen zato što sam dobio ovu nagradu. Moram reći da svaki od ovih pisaca večeras je mogao stajati ovdje umjesto mene, jer su sve to sjajni autori koji zaslužuju ovakvo priznanje“, kazao je **Mirko Kovač**. On je naglasio i da nije važno koliko pisac ima knjiga, te da je velika stvar imati jednu dobru knjigu. „Sjećam se jednom da smo u Beogradu polemizirali oko toga i da su mi vrlo često znali prebaciti kako je Meša Selimović autor samo jednog dobrog romana. Velika stvar je imati jednu knjigu, knjigu koja je genijalna kakva je Derviš i smrt“, kaže Kovač. On se zatim pozvao na jednu Voltairevu rečenicu da čovjek u vječnost odlazi s vrlo malo prtljage. „Moramo uzeti u obzir činjenicu da je kod pisaca uglavnom jedna knjiga ta koja je najbolja i koja je bitna“, rekao je Mirko Kovač u razgovoru s publikom i dodao da je za ovu nagradu emotivno vezan upravo zato što je poznao Mešu Selimovića. „Još je nešto ovdje veoma posebno, a to je da ova nagrada vrednuje ono što je napisano i usudim se reći na jednom jeziku koga mi s pravom možemo nazivati imenima koja su izabrana nakon što je zajednički jezik propao. To je ono što je veoma uzbuđljivo u ovoj koncepciji nagrade i što je zaista dragocjeno. Mislim da je to bilo moguće samo u Tuzli“, kaže Kovač i dodaje da ovaj grad čini sjajno to što je ovaj grad nazvao po autoru koji je rođen u Tuzli. „Jer može se čovjek odrediti i nacije i uvjerenja, ali nikada se ne može odrediti mjesta rođenja“, zaključio je Kovač.

Nagrada Meša Selimović podrazumijeva mastionicu i pero, priznanje, te novčani iznos od 7.000 KM.

O romanu *Grad u zrcalu*

Ovim romanom Kovač zaključuje ciklus proza posvećenih zavičaju, naglašavajući u izjavama za medije kako je taj roman zrcalo njegovih prijašnjih knjiga, odnosno njihov posljednji odraz u tom zrcalu. Roman je ispričan iz pozicije prvoga lica jednine, od strane lika koji je i sam književnik, čime se sugerira autobiografičnost teksta.

Ipak, iako bi bilo pogrešno sudbine protagonista iščitavati kao istinite i prenesene iz stvarnoga piščeva života, u gradu je pisac ipak utkao i neka vlastita iskustva, kao i djeliće biografija svojih bližnjih, što je uostalom činio i u svojim ranijim djelima, neprestano svjestan da, ma koliko pisali o sebi, to je uvijek život drugoga, i obratno. U Kovačevim je prozama uloga pripovjedačeva literarnog ja da na svome tijelu u naše doba donese barem djelić povijesti, a u Kovačevim se djelima, kao što je to uostalom slučaj kod svih velikih književnika, prošlost uvijek prelama kroz ljudske sudbine i njihovu intimu, što je i u novome romanu neizostavno.

Pripovjedač *Grada u zrcalu*, inače i sam književnik, vere se po obiteljskom stablu i nije mu grane tresući na papir plodove životnih priča koje tvore kroniku njegove obitelji, odnosno obiteljski nokturno, što je i podnaslov romana. Iz pozicije odrasle dobi pripovjedač rekonstruira prošlost i prisjećajući se vremena svoga odrastanja sabire rasute trenutke svoga i života svojih bližnjih proživljenih na tvrdom hercegovačkom kamenjaru.

Pritom se ponajviše ipak zadržava na životnoj priči i sudbini svoga oca, pomalo neodgovornog i prilično grubog, ali inteligentnog *patera familiasa*, koji je u čestim lutanjima u koja se upuštao, ako ništa drugo, onda u zemlju alkohola, neuspješno pokušavao pobjeći od sebe sama. Uzevši književnika za pripovjedača Kovač se upušta i u propitivanje procesa nastanka književnoga djela, odnosno umjetnosti, kao i osvješćivanje smisla umjetničkoga stvaranja, odnosno pisanja, ali se ne libi ni komentiranja i analize vlastita rukopisa, posredujući pritom i pojedine anegdote iz svoga bogatoga književničkog iskustva. No, pri pisanju ipak neprestano pazi na koherenciju rukopisne arhitektonike koja unatoč čestim metaliterarnim ekskursima i digresijama ni u jednom trenutku ne biva narušena, niti poljuljana.

Izvršnim romanom *Grad u zrcalu* Mirko Kovač suvereno dovršava višesveščanu, ali i višedesetljetnu važnu uskotračnom prugom obiteljskoga vlaka krševitim predjelima zavičaja, rasplećući magije života i halucinacije dječstva na literarno nesvakidašnje moćan način te potvrđujući ponovno predjele djetinjstva kao nepresušno vrelo umjetničkoga stvaranja.

Maja Nikolić

Tijekom književnih susreta
Cum grano salis promovirana
knjiga Ivana Lovrenovića

KATAKOMBE U VARCARU SVJEDOČE DA ĆE DOĆI NEKO BOLJE VRIJEME

Tijekom književnih susreta *Cum grano salis* promovirana je i knjiga Ivana Lovrenovića *Katakomba u Varcaru* koja je kao zbirka kolumni, objavljivanih u tjednicima i dnevnim novinama, nastajala puna tri desetljeća. Na promociji su govorili **Miljenko Jergović**, **Davor Beganović** i **Enver Kazaz**. Oni su podcrtali bitnu dimenziju franjevačke mudrosti, filozofije i ljubavi prema Bosni. Književnici su tako govorili o Bosni kao zemlji koje više supstancijalno nema, ali koja će se kroz vrijeme ipak priditi. Miljenko Jergović, urednik knjige kaže da Bosne ima kao geopolitičke činjenice, zemlje koja ima grb i zastavu, nogometnu reprezentaciju, ali koja se unutar sebe raspada u nekom tradicionalnom smislu. „Nje nema u supstancijalnom smislu, kao zemlje koja je nekada imala svoj identitet. Danas je to zemlja nacionalnih dominacija i šovinizama koji se lokalno realiziraju, po principu tko na određenom mjestu ima većinu taj se ponaša prema manjini na način koji je Europi potpuno neprimjeren. Možda je jedini izuzetak od tog principa današnje BiH je Tuzla i to je i razlog zbog kojeg ja u Tuzlu i dolazim“, kaže Jergović i osvrće se na to da autor ipak u svojim tekstovima ima tračak optimizma. „Kako bi se reklo, mi živimo od toga da se nećemo nadamo. Bilo bi dosta budalasto da sada živimo i kažemo da to nema nikakvog smisla“, dodaje Jergović.

Enver Kazaz, pjesnik, književni kritičar, književni povjesničar i urednik kaže da se u potpunosti slaže s Lovrenovićevom idejom da je Bosnu ipak moguće u potpunosti rekonstruirati i učiniti je pluralnom, sekularnom, multikulturalnom državom s margina. „Ono što zovemo središtem u BiH je najperfidnija vrsta etnonacionalizma udruženog s najobičnijom mafijaškom kriminalističkom elitom, dok se na marginama vodi vrlo živa intelektualna debata o mogućnosti konstruiranja sekularne i pluralne BiH. Lovrenovićeva uloga u tom poslu je zapravo neprocjenjiva“, ističe Kazaz.

Knjiga *Katakomba u Varcaru* kao izvor Lovrenovićevih tekstova nastajalih kao politički komentari, kulturološke analize, ideološke polemike i dekonstrukcije bi mogla biti neka vrsta intelektualnog manifesta onoj marginaliziranoj intelektualnoj zajednici koja će graditi tu vrstu BiH. „Slažem se da nema BiH u onom tradicijskom smislu u kojem je etnonacionalizam razrušio BiH. Rađa se ipak u tako teškim totalitarnim situacijama intelektualni dijalog. Ako pogledate način na koji se konstruiraju slike u BiH i vode političke rasprave onda će BiH nastati iz tih katakombi i margina“, kaže Kazaz.

Autor Ivan Lovrenović na oko 300 stranica izlaže vlastitu sliku Bosne i tragične bosanske povijesti s razumijevanjem i prihvaćanjem svih drugih, individualiziranih i drukčijih slika. On kaže da Bosna ipak nije nestala, možda je samo teško prepoznati. „Ova knjiga je dosta dugo nastajala što se može i vidjeti ukoliko se zbroje datumi, tekstovi su nastajali različitim povodima i imaju različite teme. Iako je knjiga raznorodna povezuje je zajednički autorski pečat“, kaže Lovrenović. Tematika je ponekad i dosta teška, a Lovrenović voli reći da su tekstovi obilježeni bosanskom tradicijom, kulturom, političkom situacijom, ali ne želi reći da je Bosna nestala. „U jednom smislu riječi je nestala ona kulturna supstancijalna Bosna kakvu smo je znali nekada. Danas je to jedna sasvim drukčija zemlja. Oni ljudi koji je nose u sjećanju i ljubavi i samo u nekom onom prethodnom obliku, njima se može i činiti da je nema, jer se meni to na trenutke čini. Ipak, jedno je naša estetska, kulturološka, književna fantazija, a drugo je ozbiljna stvarna i politička stvarnost“, kaže Lovrenović. Današnja BiH prema Lovrenoviću živi neki svoj tranzicijski i uobličujući proces koji će sutra donijeti neku novu stvarnost. Prema Bosni se čovjek ne može odnositi isključivo iz svog kuta ili iz svog sviđanja ili nesviđanja. „Na kugli zemaljskoj nema niti jedne političke i socijalne stvarnosti koja je idealna za sve. Tako je i s Bosnom, posebno zato što je preživjela rat prije 13 godina i koji još uvijek u pravom smislu riječi nije niti završen. Mi osjećamo te posljedice i to je proces koji će roditi neku novu stvarnost“, kaže autor knjige.

Zanimljivo je koliko ova knjiga veliča i franjevački duh u Bosni i na taj način još jednom se dotiče značaja i onog unutarnjeg bivstva Bosne. „Najznačajniji kronicari Bosne su upravo bosanski franjevci i zato se u ovoj knjizi vrlo lako prepoznaje u kojoj tradiciji Ivan Lovrenović nastavlja svoje djelovanje. Koliko su Franjevci značajni za Bosnu to može znati svatko tko se uputi u božanstveni svijet njihovih samostana, knjižnica i vinskih podruma. Imao sam sreću s Lovrenovićem i Kazazom posjetiti Kreševu, Kraljevu Sutjesku, Fojnicu i tamošnje gvardijane i čuvare beskrasnih blaga koji su ostali u njihovom posjedu i nisu dali da se to ikada uništi“, kaže publicist Davor Beganović.

Lovrenović se dotiče činjenice da obični život ljudi u sebi sadrži nešto što ljudi ne moraju znati definirati. Bitna je volja za životom koja se ne veže ni za kakve ideologije ili životne kategorije. Nije bitno ni koliko se poštuje intelektualni duh, jer i on sam sebi poput vode pronalazi put. Tako će onda doći jedan novi život i jedna nova stvarnost. Lovrenović se ne dotiče vremenske odrednice kada će ta stvarnost doći, ni to nije važno. Važno je da će doći, a *Katakomba u Varcaru* to svjedoči.

Maja Nikolić

Sve više rođenih beba u Tuzli

Dok u drugim gradovima u federaciji BiH pada natalitet, pa je tako i u prošloj godini u Tuzli zabilježen pad nataliteta, u srijedu 17. rujna je u Tuzli na porodiljnom odjelu UKC Tuzla rođeno 27 beba, što je rekordan broj u posljednjih nekoliko godina. „Uposljeni Porodajnog odjela su sretni, iako su imali pune ruke posla. Sve je proteklo u najboljem redu, a bebe i majke osjećaju se dobro“, kaže glavna sestra Klinike za ginekologiju i akušerstvo UKC Tuzla **Ramiza Suljić**. Na Klinici za ginekologiju i akušerstvo u periodu od 1. siječnja ove godine do jučer rođeno je 3093 novorođenčeta, što u prosjeku iznosi 13 novorođenčadi dnevno.

„Veliki problem u poslijeratnom razdoblju je predstavljao pad nataliteta. Iako se ne može reći da je zadržan, nalazi se na jednoj konstantnoj razini“, ističe direktor Klinike za ginekologiju i akušerstvo **prof. dr. Zlatan Fatušić**.

Na jednoj od sjednica Vlade Tuzlanske županije koja je održana u srpnju, Ministar zdravstva u ovoj Vladi predstavio je izvješće o natalitetu u Tuzlanskoj županiji koje baš nije bilo optimistično, te je konstatirano da je natalitet u padu. U prošloj godini u Tuzlanskoj županiji registrirano je 4736 živorođenih, 3513 umrlih i 19 umrle dojenčadi. Stopa nataliteta bila je 9,56‰ što spada u niske stope. Najniža je bila u Čelincu, a najviša u Srebreniku. U općini Doboj Istok zabilježena je negativna stopa priraštaja. Analiza je pokazala da nažalost od 1996. godine imamo stalni pad nataliteta i prirodnog priraštaja i rast općeg mortaliteta. „U ovoj analizi je značajno spomenuti da natalitet iz godine u godinu bilježi lagani pad“, rekao je Ministar zdravstva TŽ, **Asim Musić**.

Smrtnost dojenčadi ima stalni pad i u poslijeratnom razdoblju je pala s 13,5 posto na 4,01 posto što se smatra niskom stopom. Indeks starenja govori da TŽ ima „staru“ populaciju.

Zanimalo nas je koji su bili vodeći uzroci smrti u TŽ u prošloj godini. „Vodeći uzroci smrti jesu cirkulatornog sustava ubrajajući bolesti srca, moždane udare, ali dolazi od laganog porasta obolijevanja i umiranja od malignih oboljenja. Kod djece su vodeći uzroci obolijevanja akutnih bolesti, gornjih respiratornih putova, usta. Obolijevanja od drugih bolesti za sada nema“, ističe Musić.

Analiza je pokazala da zdravstveno stanje stanovnika TŽ karakterizira porast kroničnih nezaraznih bolesti i karcinoma, kako u strukturi mortaliteta tako i u strukturi morbiditeta, malokrvnost u strukturi morbiditeta djece i omladine. Među vodećim mentalnim poremećajima od 2002. do 2007. godine zapažen je porast hospitaliziranih bolesnika s poremećajima raspoloženja i organskih mentalnih poremećaja.

Stopa obolijevanja od zaraznih bolesti u TŽ iznosila je 10,60 posto, ali nije bilo epidemija.

O zdravlju stanovnika TŽ u 2007. godini brinulo se ukupno 3.965 zdravstvenih radnika koliko ih je bilo zaposleno u sustavu zdravstvene zaštite TŽ u 2007. godini.

Problem na koji je ukazano i u ovoj analizi je što je u odnosu na broj stanovnika evidentna različita zastupljenost liječničkog kadra po pojedinim općinama, čime su prava na izbor zdravstvene ustanove i liječnika još uvijek ograničena.

Maja Nikolić

PUT SRCA ili PRIRUČNIK ZA OBITELJSKI ŽIVOT I ODRASTANJE

Dubravka Brajković: *Put srca*. Kolumne i obasjanja. Matica hrvatska Mostar. 2006.

Psihološko je naravi i okolnost pa se samo s posebnim naporom možemo prisjetiti kada smo čitali knjigu koja svojim bićem računa na nešto više od trenutka svoga pojavljivanja, mada će, objektivno, kao materijalni dokaz potrajati, ma što s/mislio autor. Dakle, autori, kao ni njihove knjige, nisu više ono što su nekad bili. Sve, pa i knjiga, postalo vrijednost za jednokratnu upotrebu. Čak i ljudskost. Instant sadržaj, nerijetko i isključivo u funkciji afirmiranja autora i njegove geste. Zbrajanja bibliografskih jedinica. *Promućaj, promiješaj i trgni*. Popij, na eks. Takvom odnosu idu naruku razni natječaji, pa i književne nagrade, medijska situacija, dakle, opća kulturna klima koja daje svaku prednost kiču.

Ali, kako ćemo tako živjeti pitaju se dobri i ozbiljni ljudi, jer se u njihovoj optici, naočigled – rastaće svijet. Puca po šavovima koji bi ga trebali držati na okupu! Što ćemo činiti drugi dan? Sutradan? Pa, *drugi dan – druga nafaka*, kažu oni koji *dugoročno misle*. Tko će znati što misle kad misle tako *dugoročno*?! Shvatili su prolaznost i kao da su dobro razumjeli vijek osobnog trajanja što i nije loše. Ali, neosjetno, tu, sami sebi *zamjenjuju tezu* i čak, zapadaju u odnos u kojem mijenjaju i daju glavno za sporedno. Naime, definitivno, riječ je o propuštanju prilike da se bude svoj, da se bude odgovoran prema sebi i dragim ljudima, a pristaje se biti dio općeg kovitlaca i suvremene površnosti kao usuda potrošačkog društva u kojem sagorijevaju vrijednosti koje su nas dovele u ovaj čas.

A onda, u književnoj produkciji prosine knjiga koja se posredno, upravo time bavi, kao ljudskim i društvenim problemom, ugroženom kategorijom ljudskih odnosa. Knjiga i autorica koje su okrenute *u sebe*. Tako i ne računajući s tim, imaju sposobnost biti vrijednost za duže vrijeme. Autorica je osoba koja funkcionira ljudski i stručno, humanistički, dakle. Osoba, koja stvari promišlja znalački odgovorno, humano i visokoetično, promišlja ih uistinu. Ustvari, ova knjiga u cijelosti, reafirmira i redefinira vrijednosti koje čine čovjeka kao misleće odgojeno i suvislo društveno biće, a dragocjena je – jer zabavlja etičke principe koji su nas humanistički oblikovali još u arhetipu i tako u samom korijenu opstajanja, tako u biću kontinuiteta kojim smo kao *živi* kontekst potrajali do danas. U dnu našeg bića i naše ljudskosti. U *demijurgu* koji nas ljudima tvori.

Knjiga je objavljena pod naslovom *Put srca* u izdanju *Malice hrvatske Mostar*. Nastala je kao zbirka kolumni koje je autorica pisala od 2003. do 2006. godine i objavljivala u zagrebačkom *Večernjem listu*, a potom organizirala kao knjigu. Bila je to serija tekstova koji su se uspravljali na osobnom, ljudskom i profesionalnom iskustvu pedagoga i psihologa Dubravke Brajković.

Riječ je, dakle, o osobi – autorici – koja ne samo uvažava čovjeka, već i cijeni njegovo srce. U svome tri-deset godina dugom, dubokom i bogatom ljudskom i

profesionalnom iskustvu, Dubravka Brajković je naučila puno o ljudskom srcu i duši. Naime, kako smo se već predali virtualnom prostoru i vremenu, svome smo srcu uskratili ljudsku mogućnost *pogreške i senzibilnog iskakanja* ispred *ratia*. Jer, srce nije virtualni u/stroj. Osjećajnošću, srce prođe ispred razuma i dosega generatora virtualnih odrednica i opsosija i ostane uskraćeno za svoje stvarne mogućnosti. Srce ne može napustiti ozračje koje iritira medijska, elektronička i informatička nasrtljivost. Zato, u nekim godinama, a prije nego što smo to mogli i pomisliti, srce počne lupati, aritmično preskakati, gušiti se, zastajati i otkazivati bezumnoj ljudskoj volji koja mu je diktirala režim i tempo rada.

Dubravka Brajković oglašava se izvrsnom, ovom vremenu i njegovim ljudima potrebnom i dragocjenom knjigom. Dubravka Brajković nije samo stručna kao psiholog – pedagog. Autorica je osoba široke kulture i izuzetne načitanosti. Ona je osoba s dragocjenim iskustvom stečenim višegodišnjim radom u *Savjetovateljstvu za brak i obitelj* pri *Centru za socijalni rad*, ali i u brojnim udrugama koje okupljaju osobe s posebnim potrebama. Kolumne pisane za *Večernji list*, sada organizirane kao knjiga, imaju snagu i vrijednost njezinog dugogodišnjeg stručnog rada i humanističkog iskustva. Ali, ne samo to. Nikako samo to! Riječ je o produbljenom i snažno produženom smislu koji pronosi knjiga i koji se treba realizirati u čitateljima. Dužni smo uočiti: Dubravka Brajković piše svoju knjigu kako bi se obratila ljudima. Nije to knjiga pisana kako bi se sačuvala mirna savjest i okaljao neki posao. To je knjiga koja priželjkuje i nudi komunikaciju, koja pronosi pozitivnu energiju iskustva i stvarne ljubavi za čovjeka.

Knjiga je organizirana u četiri cjeline: *Darovana budućnost* – 20 kolumni, *Dar radovanja* – 18 kolumni, *Nismo rođeni nesretni* – 28 kolumni, *Zrcalo, reci ko sam* – 36 kolumni, sveukupno 102 teksta. Ovdje, nikako nije riječ o pukom zbrajanju, već o podcrtavanju izvanredno realizirane mogućnosti da se stručno, u puno intrigantnih pojedinosti, ljudski odgovorno i vjerodostojno

progovori s čovjekom o čovjekovim problemima suočavanja sa sobom i životom, s odgovornošću pred sobom, ljudima i svojom obitelji, pred potomstvom. Da se ukaže na mogućnost izlaza iz škripca. Da se izbjegne najteža opcija sukoba: konflikt sa samim sobom, sa svojim najdražima. Da se proširi ljudski i životni vidik. Da se čovjeku otvori mogućnost u kojoj će *biti blag prema sebi, težiti da bude sretan i biti ono što jest – biti svoj*, u kojoj će cijeniti svoje djetinje iskustvo koje traje kao igra iz dana u dan, koje *živi sada*.

U *Uvodu* ove dragocjene knjige, autorica svoje kolumne naziva *pričama* i čitateljima skreće pozornost na njihovu bitnu odrednicu prema kojoj iste imaju uporište u životu stvarnih ljudi i njezinom iskustvu na tragu nastojanja i rješavanja problema u njima osobno, s njima u obitelji i društvu koje zajednički tvore. Sjajno iskustvo Dubravke Brajković uvjerava nas kako je *čovjek uvijek na gubitku* što bi rekao Meša Selimović. Svakako, riječ je o tome, kako, čovjek nije shvatio svoju mogućnost i opciju koja ga i Božjom voljom čini čovjekom i bićem mjere.

Dubravka Brajković piše duboko iskustveno i stručno, promišljeno i razgovijetno, jednostavno i jasno, lijepim stilom. Njezino iskustvo se u tekstu javlja kao svjetlost, snaga reminiscencije i nikada naglašeno ne educira, a ponuđena spoznaja izstrata kao neizbježnost oblikovanja teksta. Zato, ovu knjigu mogu čitati i veoma mladi ljudi, a da ne osjete *teret autorskog autoriteta*, što, poznato je – ne vole i uzimaju kao povod i razlog za odbijanje. Tekstovi su nastali na graničnom mjestu čovjekovih iščekivanja da doživi ljubav, pažnju, ljepotu, sigurnost, uspjeh, afirmaciju, itd, zato ih čitatelj doživljava kao obasjanja malih tajni koje oduvijek nosi u samome sebi,

Knjiga Dubravke Brajković je izvrstan priručnik za odrastanje, oplemenjivanje odnosa u obiteljskom i društvenom životu, odgoj i ljubav, za izgradnju cjelovite ličnosti i boljega čovjeka.

Atif Kujundžić

Ordinacija za fizioterapiju

"VITA"

Albina Herljevića 14(iza pošte na Slatini) 75000 Tuzla

- bolovi u leđima
- bolovi u vratu i leđima
- sportske povrede
- deformiteti
- oduzetosti
- kućne posjete
- vježbe u grupi
- grijanje mineralnim blatom

- uzimanje mjera za ortopedske uloške i cipele
- kinezioterapija
- ručna masaža
- elektroterapija
- manualna terapija
- magnetoterapija
- kinesiotaping
- terapija laserom

TUZLA IDE NAPRIJED:
Još ljepši i za život ugodniji grad

TUZLA DOBIVA ZATVORENI BAZEN I NOVU SJEVERNU SAOBRAĆAJNICU

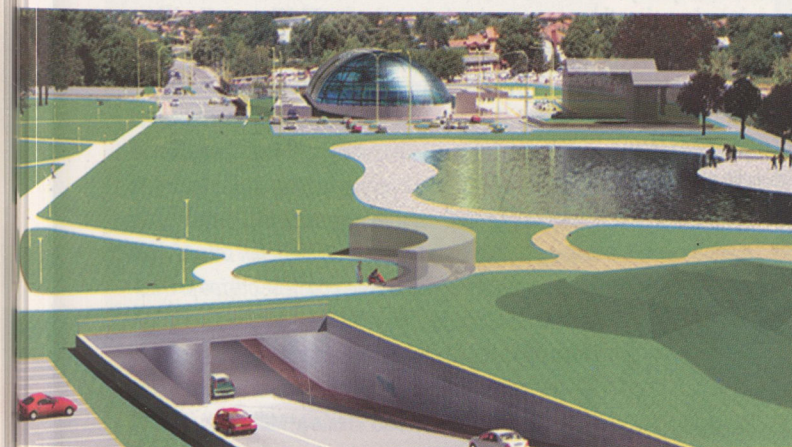
Grad Tuzla iz godine u godinu postaje turistički centar Bosne i Hercegovine, i bez imalo dvojbe šire regije. Najveći doprinos razvitku Tuzle u turističkom smjeru doprinijela su dva Panonska jezera, kao i uređenje mnogobrojnih gradskih trgova, uključujući i Solni trg – jedini turistički trg u državi.

A da Tuzla doista postaje regionalni lider, kada je riječ o turizmu, najbolje potvrđuje ovogodišnja eminentna manifestacija Zlatna turistička ruža.

Naime, u Tuzli je 25. rujna upriličena manifestacija Zlatna turistička ruža, čime je po treći put za redom u BiH obilježen Svjetski dan turizma. Zlatnu turističku ružu sasvim zaslužno dobila je Tuzla, kao nagradu za sve ono što je do sada urađeno u pravcu turističkog razvoja Tuzle. Važno je istaknuti da je na dan dodjele Zlatne turističke ruže, u Tuzli na Panonskim jezerima upriličeno svečano otvaranje slanih slapova. Otvaranje slapova sasvim sigurno će utjecati na još veći razvoj Tuzle u turističkom smjeru.

Međutim, tu nije kraj kada je riječ o razvoju turizma u Tuzli – „gradu ljubavi, gradu različitosti“, u narednim godinama. Naime, Tuzla će hrabro krenuti u realizaciju novog projekta. Radi se o natkrivenom kupalištu u kompleksu Panonskih jezera.

Ovaj novi projekt će uključiti i natkrivanje dijela sjeverne saobraćajnice. Zatvoreni bazen nalazit će se na trenutno praznom prostoru gdje je nekada bio Aero klub. Bazen nepravilnog oblika, dimenzija 50 x 24 metra će biti natkriven staklenom kupolom visine 18 metara, čiji će se dijelovi po potrebi moći spuštati.

Predviđen je i sanitarni čvor, ugostiteljski objekti. Važno je istaknuti da bi se u ljetnom periodu koristio kao otvoreni bazen, a tijekom zime natkrivao čime bi građanima Tuzle i turističkim gostima našega grada bio dostupan tijekom cijele godine, bez obzira na vremenske uvjete. U pravcu od gradskog parka, u dijelu gdje se izlazi na nekadašnju Kajmak stanicu, pa sve do kompleksa Panonike bit će izgrađen tunel sa četiri saobraćajne trake od po četiri metra, u dužini od 350 do 400 metara. Gornji dio će biti urađen za pješake čime bi se uže gradsko jezgro pješački povežalo sa jezerima, ali i zaštitili kupaci od aerozagađenja uzrokovanog frekventnim saobraćajem na sjevernoj saobraćajnici. Ovakvim rješenjem stvorit će se i uvjeti za novi parking prostor na mjestu nekadašnje Kajmak stanice.

Određena je i dinamika izrade glavnog projekta, koji bi trebao biti gotov 2009. godine, a realizacija projekta 2010. godine. Prema riječima načelnika Tuzle Jasmina Imamovića svi dosadašnji projekti realizirani su bez zaduženja, pa se očekuje da će i ovaj značajni projekt biti realiziran iz općinskog budžeta.

Jedno je sigurno: Tuzla iz godine u godinu svojim novim imidžom i sadržajima postaje Grad na koji Tuzlaci s pravom mogu biti beskrajno ponosni!!!

Džanan Ribić

OTVORENA NOVA ZGRADA GIMNAZIJE "ISMET MUJEZINOVIĆ"

U nazočnosti velikog broja uglednih gostiju, učenika, profesora i drugog osoblja, u petak 19. rujna svečano je otvorena nova zgrada Gimnazije "Ismet Mujezinović". Vrpce su presjele federalna i županijska ministrica obrazovanja, znanosti, kulture i sporta Meliha Alić i Mirzeta Hadžić-Suljić.

Federalna ministrica u svom obraćanju je istaknula da je činjenje dobrih djela misija svih ljudi, misao vodilja koja nas treba da vodi u budućnost, a izgradnja jedne škole je zaista jedno dobro djelo. "Presijecanje vrpce simbolično je označilo da je škola spremna primiti nove generacije željne znanja koje će slijediti nit tradicije poput velikih umova koji su se napajali klasičnim gimnazijskim znanjem u ovoj školi, poput slavnog Ismeta Mujezinovića čije umjetničko ozračje uvijek iznova pokreće i nadahnjuje vizionare koji razmišljaju granice zadanog, šire nove vidike i unose dah novog i kreativnog života. Nije uzalud rečeno da je njegovanje intelektualnog kapitala jedne zajednice njena najtrajnije i najsnažnije investicija, garancija njenog uspjeha", kazala je ministrica Alić. Ona je dodala da stvaranje pretpostavki da se taj intelektualni potencijal razvija a mlade generacije imaju kvalitetne uvjete za odgoj i obrazovanje, predstavlja obvezu svima onima koji kreiraju obrazovnu politiku i izravno sudjeluju u njoj. "Stoga je veliko zadovoljstvo što diljem Federacije BiH niču nove, suvremene, prostrane i funkcionalne škole i što veliki broj ljudi doprinosi da vrijeme budućnosti bude vrijeme u koje će se djeca u BiH odgajati i obrazovati u uvjetima koji zadovoljavaju europske standarde." Kako je istaknuto, federalno ministarstvo obrazovanja je dalo potporu za izgradnju i adaptaciju 58 odgojnih obrazovnih institucija na području TŽ u ukupnom iznosu od 3,5 milijuna KM. Iz sredstava opeka fonda federalno ministarstvo je izdvojilo milijun dolara za Gimnaziju "Ismet Mujezinović". Sa 100.000 KM je financiralo izvedbeno izvođački projekt ovog objekta, a nakon izgradnje njegove izgradnje, za učila izdvojilo 30.000 KM. Ministarstvo je također u provedbenoj proceduri uspjelo osigurati povrat sredstava na dodatnu vrijednost u visini od 195.000 KM te ta sredstva usmjerilo u nabavku školskog namještaja. Županijska resorna ministrica Mirzeta Hadžić-Suljić u svom obraćanju je naglasila da je ulaganje u obrazovanje najisplativija investicija. "Financiranjem ovog objekta sa sredstvima od 2.200.000 KM od čeka 1,5 milijuna iz opeka fonda i 700.000 KM iz kapitalnih ulaganja, Vlada TŽ potvrđuje svoje opredjeljenje da je ulaganje u obrazovanje najisplativija investicija. Svi smo svjesni da je škola mjesto gdje se uči, stječu nova znanja i novi prijatelji. Učenici i profesori Gimnazije "Ismet Mujezinović" imaju za to idealne uvjete. Mi smo ubijedeni da će i dalje raditi na oplemenjivanju prostora ove zgrade, da će je čuvati i sačuvati za generacije koje dolaze. Da će i svi drugi imati idealne uvjete za razvijanje svojih sposobnosti i kreativnosti", kazala je ministrica Hadžić-Suljić. Svečanosti otvaranja nove zgrade Gimnazije "Ismet Mujezinović" nazočila je i podpredsjednica Federacije BiH Spomenka Mičić. "Ja duboko vjerujem da će u ovoj školi da se potvrdi da samo svi zajedno možemo biti prava BiH koja treba biti u Europi. Zajedno bez nacionalnih, spolnih, socijalnih i bilo kojih drugih razlika", kazala je Mičić.

Najveće zadovoljstvo zbog otvorenja nove školske zgrade uz same đake svakako je osjećala direktorica Safija Džambegović. "Prostor je ogroman, imat ćemo kabinetnsku nastavu i što je jako bitno svaki predmet ima svoje mjesto. Ima prostora i za izvan-nastavne aktivnosti što znači da su svi preduvjeti osigurani za jedan nesmetani rad i za postizanje dobrih rezultata", kazala je Džambegović.

Gimnaziju "Ismet Mujezinović" trenutačno pohađa 700 đaka, zaposleno je 50 profesora i 20 uposlenika na ostalim radnim mjestima.

Ankica S. Č.

OKRUGLI STOL

DALJE JAČANJE DOTS STRATEGIJE
NA PODRUČJU TŽ

Nizom sadržaja i ove godine obilježen je tjedan borbe protiv tuberkuloze. Cilj je ukazati na iznimno veliki broj oboljelih u BiH u odnosu na zemlje u okruženju te na potrebu realiziranja strategije otkrivanja i liječenja oboljelih. S tim u svezi upriličen je i Okrugli stol na temu „Dalje jačanje DOTS strategije na području TŽ“. Okrugli stol je organizirao Crveni križ TŽ u partnerstvu s Ministarstvom zdravlja TŽ, Klinikom za plućne bolesti UKC-a Tuzla, Zavodom za javno zdravstvo TŽ i Nacionalnim komitetom za borbu protiv HIV/AIDS i TB u BiH lako je bolest stara skoro kao i samo čovječanstvo, još uvijek predstavlja veliki problem u cijelom svijetu. Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo TŽ, naša županija ima jako visok

broj novootkrivenih slučajeva tuberkuloze. Prema ATD dispanzerima taj broj novootkrivenih se kreće u prosjeku između 70 i 80 oboljelih na 100.000 stanovnika. Podaci ukazuju i na daleko veći broj onih koji budu liječeni u bolnici a koji se nakon liječenja takoreći „izgube“ te na taj način predstavljaju potencijalni izvor infekcije za ostale. „Literatura kaže da na jedan poznati slučaj dolazi 1,2 slučaj koji je nepoznat. Prema istraživanju koje smo proveli mi u Zavodu za javno zdravstvo TŽ, odnos je 1 naspram 1,6“ – kazala je prof. dr. Vesna Ferković. Aktivnosti koje se tiču suzbijanja tuberkuloze a imaju doticaj sa medicinskom strukom, crvenim križom i ostalim organizacijama koje su uključene u suzbijanje ove bolesti, moraju biti sinkronizirane te je stoga Zavod za javno zdravstvo spreman da poveže sve aktivnosti kako bi smanjio broj oboljelih od tuberkuloze. „DOTS program

Godišnje 500 novooboljelih na području TŽ

je program koji moramo podržavati svi. Sve ono što je zacrtao program kontrole tuberkuloze se radi u zdravstvenom sustavu koji nije povezan. Zato se i mogu čuti različiti podaci. No, jasno je da problem postoji i da je broj novootkrivenih veći od 40 na 100.000 stanovnika i da moramo biti zabrinuti“, kazala je Ferković te uputila poziv svima onima koji dulje vremena kašlju, koji iskašljavaju krv, koji se znoje, imaju povišenu tjelesnu temperaturu i gube na težini da se jave svom obiteljskom liječniku jer kako je kazala nitko ne smije dozvoliti da bude izvor zaraze i opasnosti za svoju djecu.

Animiranje građana na vršenje pregleda

Činjenica da još uvijek tri milijuna ljudi u svijetu svakodnevno umire od ove bolesti poziva na zabrinutost i na uključenje svih referentnih struktura kako u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, tako i na klinici te drugim referalnim centrima kao i primarnog i društvenog sektora, kazala je dr. Nada Remetić, dir. Klinike za plućne bolesti UKC Tuzla te dodala: „Mi se u Klinici za plućne bolesti bavimo liječenjem novootkrivenih slučajeva teške forme tuberkuloze i sprovodimo inicijalnu fazu liječenja. Sprovođenje inicijalne faze liječenja je veoma bitno jer imamo slučajeve da pacijenti napuštaju liječenje, odlaze što predstavlja jedan od uzroka nastanka veoma teškog oboljenja multirezistentne tuberkuloze“. kazala je dr. Remetić te dodala da se tuberkuloza liječi šest mjeseci i to dva u bolnici i četiri kod kuće sa pripadajućim lijekovima. Broj novooboljelih na području TŽ godišnje iznosi oko 500. Stručnjaci akcent stavljaju na činjenicu da je riječ o izlječivoj bolesti koja se više ne smatra oboljenjem s kroničnim karakterom. Kako je istaknuto, bolest je izlječiva a liječenje besplatno u cijeloj BiH.

Poboljšati rad na ranoj dijagnostici

Projekat „Dalje jačanje DOTS strategije u BiH“ implementira UNDP BiH a sredstva je donirao Globalni fond za borbu protiv HIV/AIDS-a, tuberkuloze i malarije. U prve dvije godine bit će uloženo 2,7 milijuna dolara dok je za projekt ukupno predviđeno 5,8 milijuna dolara. Kako je istaknula dr. Rankica Bahtijarević, program menadžera UNDP projekta, početna sredstva trebaju da se utroše u jačanje zdravstvenog sustava u svim segmentima koji su identificirani kao slabije točke u sustavu. Prije svega da se poboljša rad na ranoj dijagnostici, da se unaprijedi dio sustava koji se odnosi na jačanje kapaciteta, odnosno edukacije zdravstvenih radnika i da se omogući adekvatna opskrba lijekovima svih pacijenata koji boluju od tuberkuloze. Rezultat projekta treba da bude smanjenje incidence oboljelih i uvrštavanje BiH među zemlje sa srednje visokom, odnosno niskom incidencom. „Normalno da se to ne može dogoditi za godinu, dvije. To zahtijeva jedan kontinuiran rad, kontinuiran napor i uključenje svih kako zdravstvenih institucija tako i pacijenata i lokalne zajednice, nevladinih i vladinih organizacija“ kazala je Bahtijarević te dodala da sam naziv – „DOTS strategija“ govori da je riječ o najekonomičnijem za doseganje tog rezultata.

Pacijenti koji su identificirani kao oboljeli nakon izlaska iz bolnice moraju biti sigurni za okolinu, rečeno je. Pečat sa oboljelih treba biti skinut jer tuberkuloza nije sramotno oboljenje. Spada u kategoriju zaraznih oboljenja koja su adekvatnim tretmanom izlječiva.

Ankica S.Č.

Vlada Tuzlanske županije i
ove godine sa 617. 000 KM
pomogla nevladina
udruženja

Organizacije i udruženja s područja Tuzlanske županije s predstavnicima Vlade županije, potpisale su sredinom rujna ugovore obuhvaćene Programom raspodjele sredstava po Javnom pozivu za tekuću godinu.

Predstavnici Vlade TŽ smatraju da mladi kroz nevladine organizacije i udruženja mogu dati doprinos kvalitetu življenja u sredini iz koje dolaze. Iz tog razloga njihove aktivnosti, pretočene u značajne i zanimljive projekte, sredstvima iz županijskog proračuna bivaju podržane svake godine, istina, svake godine uglavnom u različitim omjerima kada je riječ o finansijskim sredstvima. Zanimalo nas je na osnovu kojih kriterija je Vlada ove godine vršila raspodjelu proračunskih sredstava za organizacije i udruženja. „Kada je u pitanju dodjela sredstava kriteriji su prije svega da organizacija i udruženje daju pozitivan razvoj kulture, obrazovanja i drugih aktivnosti na području županije. Gledali smo i broj članova uključenih u, kompetentnost osoba koje su uključene, pravdanje izvještaja iz ranijeg perioda i naravno pozitivan stav onih koji se nalaze u Udruženju, a kada je u pitanju ovaj projekt“, rekla je Ministrica za obrazovanje, nauku, kulturu i sport TŽ Mirzeta Hadžić – Suljkić.

Neki od potpisnika su bili izuzetno zadovoljni odobrenim iznosima, a jedna od tih je i predsjednica Udruženja estradnih izvođača TŽ Ramiza Milkunić. „Kada smo aplicirali na ovaj projekt Vlade Tuzlanske županije oni su svesrdno prihvatili naš projekt zbog čega sam ja izuzetno zadovoljna. Dobili smo 12. 000 KM i prezaovoljni smo. Ove godine se održao prvi festival na razini Tuzlanske županije pod nazivom Sevdalinko u srcu te nosim. Drago nam je da smo podržani u našoj namisli da održimo najvrijedniju tradiciju u Bosni, a to je sevdalinka“, rekla je Milkunić.

S druge strane bilo je i onih koji su očekivali više, među kojima su i trener i pilot Aero kluba Tuzla Sead Sinanović. „Mi smo aplicirali za novac za unapređenje opreme i usavršavanje postojećeg kadra. Nismo zadovoljni Odlukom Vlade o raspodjeli sredstava jer je ovo veoma skup sport i mi moramo maksimalno izdvajati sredstva za povećanje sigurnosti. Ali što je tu je, dobili smo 5. 000 KM, nešto više nego prošle godine. Nadamo se da će netko malo bolje sagledati naše rezultate koje postižemo i da će iduće godine biti i više novaca“, rekao je Sinanović.

Inače, na ovogodišnji javni poziv udruženja i organizacije su aplicirali s ukupno 305 projekata, a sredstva su osigurana za 186 projekata. Ukupno je za ove namjene Vlada županije osigurala oko 617 tisuća KM.

Maja Nikolić

Postoji li lice pravde?

Početkom rujna održan je sastanak rukovoditelja posebnog odjela za ratne zločine Tužiteljstva BiH sa službenicima Županijskog tužiteljstva Tuzla kako bi predstavili novi pristup u odabiru predmeta ratnih zločina. Taj odabir ići će preko takozvane *Žute knjige* koja je ujedno i katalog svih ratnih zločina za svaku općinu posebično, a koji je napravio upravo ovaj odjel.

Prošlo je skoro 13 godina od završetka rata u BiH, a mnoge obitelji traže svoje nestale. Postavlja se pitanje postaje li BiH država u kojoj ratni zločinci uživaju sigurne i moćne pozicije. Kako je naglasio **David Schwandiman** zamjenik glavnog tužitelja Posebnog odjela za ratne zločine u ovom odjelu su odlučni pomoći BiH da riješi ovu gorku ostavštinu. „Prije svega želimo biti organizirani u radu. Mi se dakle fokusiramo na žrtve i na incidente. Time nam se omogućava da bolje koristimo svoje svjedoke i tako ih zaštitimo time što ćemo izbjeći potrebu da se oni stalno i iznova pozivaju da svjedoče u različitim sudjenjima“, kazao je Schwandiman.

Marko Prelec, analitičar Ureda registrara Suda BiH rekao je da se na njih vrlo često vrše određeni pritisci od strane žrtava. „Postoji dosta Udruga koji nam traže da odradimo prvo predmete njihovih bližnjih. Na nas vrše pritisak i mediji i Međunarodna zajednica koja nas zove i pita zašto ne radimo više ovoga ili onoga. Smatramo da je bitno imati jednu principijelnu strategiju koju možemo svima objasniti. Trudit ćemo se izvesti pred sud što više osoba koje snose najteže odgovornosti za najteže ratne zločine“, rekao je Prelec.

Naglašeno je između ostalog i to da će se sve raditi „određenim“ redosljedom koji i dalje ostaje nejasan i da će se počinitelji ratnih zločina prema nekoj selekciji dovoditi pred lice pravde. Međutim, obitelji nestalih taj redosljed čekaju već 13, 14 i 15 godina. **Ahmet Grahic**, predsjednik Udruženja obitelji nestalih Bošnjaka Zvornik kaže da dok nešto konkretno ne vidi ne može ni vjerovati u ovaj, kako ga nazivaju, „novi početak“. „Dobro ste rekli da mi danas već imamo djecu koja imaju po 13 godina i koja su rođena odmah nakon rata. Znači li vi da danas ima onih koji našu djecu kontra uče i šire nacionalnu netrpeljivost. Znači li da ima djece koja nisu osjetila rat, a koja u sebi nose mržnju prema svome susjedu. Mi kao obitelji se pitamo kakvo ćemo imati društvo za 20 godina. Hoćemo li opet imati ekstreme i međunacionalne mržnje. Mi to ne želimo. Ja ovo ne govorim kao Bošnjak već kao čovjek. Tražimo jedino zločince i odgovornost, nije važno o kome se radi, samo želimo istinu“, kaže Grahic.

Zvonimir Kubinek, predstavnik Udruženja obitelji nestalih Hrvata u BiH također nije zadovoljan radom tužiteljstva. „Ni dan danas se ne zna gdje je čija nadležnost za ekshumaciju. To se mora riješiti i mora se znati gdje je koji tužitelj odgovoran. Kada bi se to znalo i nama obiteljima bi bilo lakše i znali bismo kome se trebamo obratiti“, kaže Kubinek.

Smilja Mitrović iz Udruženja obitelji nestalih boraca i civila Semberija-Majevica strahuje da se na kraju neprocesuiranje ratnih zločina upravo ne prelomi na srpskim žrtvama. „Već je 14 godina kako se tragedija nastavlja. Mi se pitamo postoji li lice pravde da se žrtve pronađu i da se one dostojno sahrane. Postoji li bilo tko da nam da odgovor. Ja poštujem kada se za neku osobu odgovara, ali zašto i da se za srpske žrtve netko ne pobrine“, kaže Smilja Mitrović.

Mirko Prelec analitičar Ureda registrara Suda BiH ističe da se žrtvama ne može obećati da će na kraju svi počinitelji biti procesuirani. Sada se postavlja pitanje s kojim ciljem i rade.

Maja Nikolić

KORUPCIJA I KRIMINAL – Realna bosanskohercegovačka svakodnevica
MALO JE DANAS ČISTIH I LEGALNIH...

Građani Bosne i Hercegovine odavno su već izgubili povjerenje u raznorazne šefove, direktore, predsjednike... i ostalu gomilu hijerarhijskih funkcija, po čemu je naša država apsolutni rekorder u širim razmjerima.

Što bi im vjerovali kada u praksi svakodnevno neko od funkcionara bude osumnjičen za brojne malverzacije i utaje.

Da je tako najbolje potvrđuje nedavna munjevit akcija izvedena u suradnji sa Tužilaštvom BiH, SIPA-e i lokalne policije u nekoliko BH gradova.

Naime, u spomenutoj akciji Agencije za istrage i zaštitu BiH u nekoliko gradova RS i Brčko Distriktu uhapšeno je osam osoba osumnjičenih za zloupotrebe elektronskog sistema za izradu osobnih karata i pasoša Agencije za identifikacijske dokumente i razmjenu podataka (CIPS).

Većina uhapšenih su rukovodioci, što u policiji, što u CIPS projektu, za koje je već odavno postojala sumnja da su umiješani u nelegalno izdavanje osobnih dokumenata onima koji na njih nemaju pravo, kao i zloupotrebu osobnih podataka građana Bosne i Hercegovine.

Bosanskohercegovački elektronski i printani mediji već nekoliko godina upozoravaju na problem izdavanja CIPS dokumenata u Srebrenici, Zvorniku, Brčkom i Bijeljini osobama krajnje sumnjivog identiteta.

Ova akcija po svemu sudeći predstavljala je dio opsežne istrage o rasprostranjenju zloupotrebi BH elektronskog sistema za izradu osobnih karata i pasoša CIPS-a, počinjenoj od korumpiranih službenika i njihovih suradnika u nekoliko gradova.

Građani BiH s pravom su ljuti i uplašeni što u CIPS-u postoje osobe koje u bilo koje vrijeme, kada se za to ukaže potreba mogu zloupotrijebiti osobne podatke građana, u krajnje sumnjive svrhe, koje su daleko od legalnih i pravnih tokova.

Izuzet korumpiranih šefova koji su zloupotrijebili CIPS sustav, javnost s pozornošću prati posljednja dešavanja na tuzlanskom odjelenju Pravnog fakulteta u Sarajevu.

Iz Tužilaštva Tuzlanskog kantona zvanično je potvrđeno da će nekoliko sarajevskih profesora biti saslušano u okviru istrage o aferi na tuzlanskom odjelenju Pravnog fakulteta u Sarajevu.

Prema pisanju bosanskohercegovačkih medija izjave pred tužiteljicom Dijanom Milić, trebali bi dati dekan Pravnog fakulteta u Sarajevu Fuad Saltaga, te profesori Bajro Golić, Zdravko Lučić i Sanjin Omanović.

Mediji navode da je osoba protiv koje se vodi istraga već pritvorena, i da se radi o vozaču u Vladi Tuzlanskog kantona.

Vozač je osumnjičen za posredovanje u prostituciji i davanju mita.

Sumnja se da je pritvoreni vozač za sarajevske profesore obezbjeđivao prostitutke i studente, a zauzvrat dobivao riješene ispitne testove koje je prodavao drugim studentima.

Izjave u Tužilaštvu Tuzlanskog kantona već je dalo nekoliko djevojaka, među kojima su i dvije rumunjske državljanke.

Još jedan slučaj – afera potresa Tuzlu u posljednje vrijeme. Radi se o aferi sa zlatnim studentima Univerziteta u Tuzli.

Ukupno 22 zlatna studenta tuzlanskog Univerziteta u nekoliko je navrata organiziralo mirne proteste (bez velikog odaziva, op.a) ispred sjedišta Rektorata, te Vlade i Skupštine Tuzlanskog kantona.

Prema izjavama zlatnih studenata Ministarstvo obrazovanja TK ne može dati suglasnost na 22 ugovora o radu, dok Univerzitet u Tuzli ne raspíše javni konkurs za sve kandidate, u kojem će biti navedene potrebe fakulteta za određenim zvanjima.

Zlatni studenti ističu da je njihovo nezadovoljstvo još veće ako se prema njihovim riječima uzme u obzir da je u takozvanom «prvom krugu» primljeno 29 asistenata, među kojima su i djeca pojedinih političara, te roditelji nekih dekana i profesora.

A zapošljavanje preostalih 22 zlatnih studenata još uvijek je neizvjesno. Proteste tuzlanskih zlatnih studenata svojim prisustvom podržali su i članovi Foruma mladih SDP-a Tuzla. Ostale političke partije nisu iskazale interes za problematiku zlatnih studenata.

Korupcija, mito i kriminal odavno su postali realna bosanskohercegovačka svakodnevica. Malo je danas čistih i legalnih. Bezbroj je primjera kada su političari i vlast ove zemlje bili pod istragama za razne malverzacije i zloupotrebu položaja.

U posljednje vrijeme sve se više javno govori o univerzitetskim profesorima koji za polaganje ispita uzimaju ogroman novac, ili zauzvrat traže neke druge «usluge»...

Jedno je sigurno: Bosna i Hercegovina još će dugo lutati do svog konačnog puta – onog koji vodi ka punopravnom članstvu u Europsku Uniju.

Džanan Ribić

U krivom ogledalu

„Para na paru, uš na fukaru“ i mina po glavi umirovljenika

Hotel Europa dobiva svoj autentični izgled. Opremanje soba i bečkog restorana su pri kraju. Grubi građevinski radovi su završeni, a trenutno na gradilištu oko 300 radnika radi na unutarnjem uređenju i izgradnji podzemnih garaža.

Predašnje informacije preuzete su sa stranica jednih sarajevskih dnevnih novina. Očito novinari iz be- ha metropole, ako je Sarajevo metropola, podrazumijevaju da svi koji čitaju njihove novine moraju znati ono što i oni znaju. Međutim, istina je na sasvim drugom i drukčijem mjestu. Čitatelji novina bi morali saznati u kojem se gradu nalazi spomenuti hotel, a ne podrazumijevati da je riječ o sarajevskom hotelu.

„Oko 60% bh. vodnih resursa još je neiskorišteno, a što je ogromno bogatstvo. Iz BiH u sekundi ističe oko 1.500 kubnih metara vode. Ako većinu toga pretvorimo u energiju, to je suho zlato. Mi to, nažalost, još ne radimo i tu smo spori“, tvrdi predsjedavajući Predsjedništva BiH Haris SILAJDŽIĆ.

Trebalo bi javno progovoriti i o tome tko je kriv i odgovoran za sve sporosti, neiskorištenosti i ogroman odliv deviza iz BiH na uvoz vode za piće. Sigurno to nisu Silajdžićevi i birači ostalih, preostalih i zaostalih političara.

Prosječna zarada dovoljna za minimalnu potrošačku korpu, tvrde zvanični statističari u BiH, a s time se slažu i političari.

Pitanje je, što ćemo s onima, a većina je takvih, koji ne ostvaruju ni minimalne zarade ili dobivaju najmanje mirovine.

Jedan od crno-humorističnih komentara i odgovora na ovo pitanje je da takve treba zaposliti na čišćenjima terena od mina. Pa, tko to preživi nekako će preživjeti i vrijeme bez mina i minimalni zarada.

Treba li smanjiti proračunska izdvajanja za rad političkih partija koje od građana godišnje uzimaju više od 20 milijuna KM, glasilo je anketno pitanje u jednom be- ha dnevnim novinama.

Ne, to ne treba smanjivati, nego potpuno ukinuti i zabraniti, a partijama ostaviti mogućnost da svoje živote, (ne)rad i djelovanja financiraju od članarina i eventualnih donacija bogatih simpatizera.

Beogradski glumac i "soumen" Jova RADOVANOVIĆ i danas, decenijama nakon što je počeo rad sa "Sedmoricom mladih", kaže da svoj posao ne radi da bi ga "odradio", nego u svemu ima jedno veliko zadovoljstvo i užitek. Još naglašava da najviše uživa u ulozi djeda.

Da je u godinama kada i živi ulogu djeda to je poznato. Bilo bi interesantno saznati i čuti njegovo priznanje u kojim ulogama je najviše uživao prije tri-

desetak godina. Sigurno mu tada babe i djedovi nisu ni na pamet padali.

Predsjedavajući Vijeća ministara BiH, Nikola ŠPILRIĆ, tvrdi kako je europska ideja u BiH i dalje nezastavljiva i dovoljno snažna da BiH, njene institucije i građane, izvede na pravi put.

Prevedeno na prosti narodni jezik i svenarodno poimanje, to znači da će europski moćnici promijeniti i Ustav BiH svidelo se to nama ili ne.

„Radovane, srpski sine, zašto siđe s planine? Radovane, što ode s Pala, Romanija ne bi te izdala?“ Ovako glasi tekst prve strofe nove pjesme poznatog pjevača narodne glazbe Miška CVIJETIĆA, posvećene prvom predsjedniku RS, Radovanu Karadžiću, a koja se već vrti u programima nekih od radio-postaja u RS i Srbiji.

Ne sporeći Cvijetiću da pjeva što želi na ovo bi se mogla dodati stara narodna „Kasno Marko na Kosovo stiže!“

Broj ljudi u Japanu koji imaju sto i više godina lani je uvećan za blizu četiri tisuće i iznosi 36.276, priopćili su vladini izvori u Tokiju, a prenijele svjetske novinske agencije.

S obzirom na to da Japanci spadaju među najradišnije ljude na zemaljskoj kugli ovaj podatak bi se mogao koristiti kao dokaz kako je rad stvorio čovjeka, a mangupi bi rekli nerad gospodina.

Prijevoznici iz RS zaprijetili su ponovno blokadom granice zbog odluke radne grupe Ministarstva za infrastrukturu Srbije kojom im je zabranjen prijem putnika u pograničnim općinama Srbije.

Uza svo razumijevanje prijevoznika, nije na odmet upozorenje da bi sve ovo moglo prerasti u međudržavni, ali i srpsko-srpski sukob.

Ministar zdravlja i socijalne zaštite RS Ranko ŠKRBIĆ i dopredsjednik kompanije „Frezenijus medikal ker“ iz Njemačke, Norbert VEBER, otvorili su u Bosanskom Šamcu Centar za kemedijalizaciju.

To je više nego dobra vijest, a donatori iz Njemačke zaslužuju sve čestitke i zahvalnosti. Međutim, puno bolje i produktivnije bi bilo činiti nešto na preventivi, a poznato je da su mnogi posavski gradovi i gradići podložni bubrežnim bolestima zbog nekvalitetne vode.

Dva nepoznata pljačkaša, uz prijetnju pištoljima, ukrala su 24.000 KM iz NLB „Razvojne banke“ u banja-lučkom naselju Budžak.

Koliko zarađuju i krađu naši političari spomenuti iznos i nije neka šteta. Jedina utjeha nekome bi moglo biti saznanje koje su nacionalnosti pljačkaši. Taj podatak mnogi bi kapitalizirali u predizbornoj kampanji.

Tek što su se u Novom Beču, pa i okolici, slegli dojmovi s nastupa Severine Vučković, kada je u okviru „Velikogospojinskih dana“ uspjela da okupi nekoliko tisuća ljudi, ova popularna hrvatska pjevačica ponovno zaokuplja pozornost Novobečejaca. Vijest da će seksipilna pjevačica dobiti vikendicu u ovom vojvođanskom gradiću uzburkala je duhove i u Srbiji i Hrvatskoj.

Pa vi sad recite da još uvijek traju srpsko-hrvatski sukobi. Ili je, možda, legendarna Seve samo izuzetak koji potvrđuje pravilo.

Britanska kraljica Elizabeta II je greškom na adresu dvorca Windsor dobila isporuku od 2.000 pinti piva (1.136 litara), koja je bila namijenjena pabu u susjedstvu.

Očito i u ovom slučaju važi deviza „Para na paru. Uš na fukaru“.

Na Drugom be- ha aero-reliju Bihać-Prijedor-Tuzla i zrakoplovno – jedrilicaškom natjecanju Blatnik-kup „Tuzla 2008.“ članovi Aero-kluba Tuzla osvojili su čak 13 pehara i dvostruko više pojedinačnih odličja.

Među onima koji se nisu zakitili odličjima bili su Ljubo ĐUKANOVIĆ, iz Tuzle i Boro TOMIĆ, iz tuzlanskog sela Husino, ali su „nepravedno“ medijski zanemareni i marginalizirani. U konkurenciji 12 dvočlanih posada njih dvojica nisu bili pobjednici ni u jednoj disciplini, ali su bili „prvaci“. Naime, poslije polijetanja ih Bihaća prvi su stigli u svoju matičnu Zračnu luku „Donji Rainci“, nadomak Kalesije.

P.S. Ispisujući i objavljujući, prošle godine na stranicama Tuzlanskog lista, seriju tekstova o letovima koji se pamte najmanje 20 puta sam spomenuo Kalesiju. Slijedom toga od „(grado) načelnika ove čaršije molio sam financijsko sponzorstvo feljtona, a nisam dobio ni negativ odgovor.

Glede dijela naslova „mina po glavi umirovljenika“, ako ga kao takvog urednik ostavi, ni slučajno se ne odnosi na umirovljenice.

Naprotiv! Pogotovo ako su još dobro stojeće i dobro držeće. Vjerujem kako se s time slaže i gospodin Zvonko BOSANKIĆ, generalni tajnik Društva „Hrvatski dom“ Tuzla, te medikus Srećko TUNJIĆ, lider Županijskog odbora HSS-a Soli.

Krivo (o)gledao: Nikola J. IVANOVIĆ

JOŠ OSJEĆAM MIRIS NAŠE ZAJEDNIČKE KAVE

Kada sam na ljeto 2006. godine doselila u Tuzlu, priznajem nije bilo nimalo lako. Bez obzira na svu ljubav koju sam ovdje primala, pažnju i dragost, falili su mi moji. Bilo mi se teško naviknuti se na nove ljude i krenuti ispočetka. Onda mi je sestra Mirjam rekla kako će me upoznati s profesorom Jurjem, urednikom Hrvatskog Glasnika. Ubrzo smo se upoznali i na našoj prvoj zajedničkoj kavi u Napretku smo se tako lijepo ispričali baš kao da se znamo dugo vremena. No, to je bila naša prva kava i naš prvi stisak ruku. Moram priznati da je on bio prvi koji mi je rekao: „Dobro došla u Tuzlu, Tuzla je lijepa i ti ćeš se ovdje lijepo uklopiti.“ Rekla sam mu tada da mi je teško, da se baš dobro ne snalazim, ali da vjerujem u neko bolje vrijeme. Tada mi je on pričao o svojim životnim putovima, o nedaćama koje su ga zadesile i kako mu se činilo tada dok je bio mlad da je cijeli svijet protiv njega, ali da nikada nije prestao vjerovati. Upravo ta vjera dovela ga je u Tuzlu u kojoj je napravio čuda. Pričao mi je kako se ovdje vrlo brzo snašao, zavolio ljude i ljudi su zavoljeli njega. Naša prva kava trajala dva sata, ali ta dva sata oboma su prošla veoma brzo. Tako je i krenulo, polako i sigurno i ja sam se već ubrzo naviknula na novo radno mjesto, na kolege, ali i na Tuzlu. No ipak moram priznati da svako neko novo iskustvo sam dijelila upravo s Jurekom. Često bih ga znala nazvati i reći mu da ću doći na prvu ju-

tarnju kavu u Napredak, ali on mi je tada vrlo blago znao reći: „Nemoj prije 10, tek tada dolazim u Napredak.“ Zanimljivo je kako niti jedan naš sljedeći susret nije prošao bez toplog zagrljaja i baš nikada nisam mogla vjerovati da svaki susret s njim u meni može izazvati neopisivu radost. Bio je umiljat, blag, pun ljubavi prema svima, uvijek veseo i nasmijan, nekad malo ljut, ali uvijek i baš uvijek prijatelj. On je uvijek za sve imao vremena, rado bi nazvao i pitao kako sam, zašto mu se ne javljam, zašto sam ga zaboravila i ta sjeta u njegovom glasu mi je uvijek tako bila draga jer sam mu onda objašnjavala da je on u mom srcu, da sam mislila na njega ali da jednostavno nisam stigla, jer mladost k'o mladost.

Sjećam se kako je bio uz mene onih dana pred moju udaju. Gotovo svaki dan me zvao da pita kako sam. Ako sam bila previše živčana, smirivao bi me. Ako sam opet bila vesela, govorio bi i da takva moram biti i pred oltarom. Napisao mi je čak i pjesmu. Ipak nije bio taj dan uz mene, jer je morao ići u Zagorje, ali me svejedno to jutro nazvao dok sam bila na frizuri i rekao mi da ću ja biti najljepša mlada. Svu tu moju euforiju nakon svadbe opet smo podijelili na jednoj našoj kavi i bio je sretan zbog mene. Onda me nakon nekog vremena zaposleo pred sebe i rekao mi kako život vrlo često zna biti i okrutan, da brak ne znače samo leptiri u stomaku, nego da ponekad brak može biti i gorak. „Čuj ljepotice, ja sam imao tako divan brak. Vidiš ja nisam imao tako veliko veselje kao ti. Ja sam svoju ženu pitao nakon tri dana hoće li se udati za mene. Ona je pristala. Mi smo tako lijepo živjeli, jer smo se razumjeli i voljeli. Najbitnije je da se volite“, pričao je Jurek i nastavio. „Znaš ljubomora ti je najgora, samo se toga čuvaj. Ljubomora uništava ljubav, uništava brak. Kada je dvoje u braku ljubomorno oni ubrzo nemaju o čemu pričati. Znaš i ja i moja Mira smo ti bili zgodni i lijepi, ali nikada jedno drugom nismo postavljali suvišna pitanja. Zato i ti uživaj u ljepoti ljubavi, a ljubomora da ti nikada nije pala na pamet.“, kaže mi tada profesor. Tako su te naše kave uvijek bile pune razgovora, uvijek tako tople i nakon te svake kave oboje smo se već dogovarali za sljedeću. Međutim, jedne od tih sljedećih kava ipak nije bilo. Kada sam ga jednog jutra nazvala ne vjerujući u priču da je bolestan, nije mi se javljao što se

meni do tada nikada nije dogodilo. Već popodne kada smo se čuli mi je rekao da ne može na kavu da je bolestan i da umire. Zagalamila sam. Međutim nije mi baš dao puno galamiti, već mi je rekao da je od liječnika došla dijagnoza i da se sprema na onaj svijet. I dalje ne vjerujući odmah sam nazvala sestru Anitu i tada mi je i ona rekla: „Čula sam.“

Sljedeće jutro sam došla na posao i Ankica mi sa suzama u očima kaže: „Istina je“. Gotovo svi koji smo za njega bili vezani smo se borili s tugom, a onda nam je dolazak profesorovog sina Damira vratio neku nadu. Profesor je otišao na operaciju i nakon operacije dobro se oporavljao. Nazvao me jednu noć i rekao mi da je s liječnikom išao u šetnju. Oboje smo bili radosni. Nedugo poslije toga nazovem ga i zamolim za jedan intervju. Odem kod njega. Ja pijem kavu, on čaj. Kaže mi: „Znaš nisam baš raspoložen za intervju, ajde neki drugi dan.“ Tako opet odlučimo malo posjediti, razgovarati i opet smo se prisjećali nekih lijepih dana, on bi mi pričao o damama koje su ga zvale, govorio mi je kako ga je zvao Kardinal, kako mu je bio Konzul, a o fra Zdravku, Ivici i čika Zvonki je stalno pričao, kada su bili, što su mu donijeli, kako ga paze. Tada se nas dvoje oprostimo i kažem mu kako ja idem na more pa čim dođem ćemo napraviti intervju. Nakon desetak dana, profesor je već bio u smještenu u Kliniku. Nazvala sam ga, pričali smo i bio je dosta veseo. Nakon nekoliko dana čujem da je jako loše. Taj posljednji put kada sam ga nazvala shvatila sam da me nije u početku prepoznao, međutim ubrzo mi je rekao: „Majice to si ti“. Malo smo pričali i pred kraj našeg razgovora on mi kaže kroz smijeh. „Majice nije svrha braka da vas samo bude dvoje....“. Nedugo poslije ovoga profesor je preminuo. Sada nam svima fali.

Ponekad zamišljam da je on pored mene, da razgovaramo i baš mi miriše na onu našu zajedničku kavu. Zamišljam kako bi on sada bio sretan da ga nazovem i kažem mu da ću doći u Napredak u 10 da mu imam nešto za ispričati. I zamišljam tako kako ulazim u Napredak, on me čeka i ja mu kažem da nas više nije dvoje, nego da nosim u sebi jedno biće. Što bih sada dala za jednu takvu kavu, njen miris i Jurekov osmijeh.

Maja Nikolić

GRAĐEVINARSTVO
PROIZVODNJA
TRGOVINA

LUCIANA

Adresa: Magistralni put bb, Lukavac, BiH
Tel/fax: ++387 35 553 454, 553 453

E-mail: luciana@bih.net.ba
www.luciana.ba

Jezični savjetnik

Tiraž ili naklada

Kada govorimo o novinama ili knjigama često čujemo da je nakladnik neka od nakladničkih kuća, jednako tako čujemo da je izdavač neka od izdavačkih kuća. Jesu li obje riječi hrvatskoga podrijetla, kojoj dati prednost i zašto uopće imamo dvije riječi u uporabi možete pročitati u ovom jezičnom savjetu.

Riječi *naklada* i *nakladnik* u hrvatski je leksik unio najveći tvorac riječi u devetnaestom stoljeću *Bogoslav Šulek*. Ovaj je vrijedni jezikoslovac, iako nije bio Hrvat, nego Slovak, poput mnogih istaknutih književnika svoga vremena (*Šenoe*, kojemu je otac bio Nijemac iz Češke, a majka Slovakinja iz Budimpešte, ili *Vraza* koji je Slovenac), zadužio Hrvate marljivim radom i bogaćenjem hrvatskoga jezika. Vodeći se hrvatskom tvorbenom tradicijom Šulek na dva načina bogati hrvatsko rječničko blago. Tudice koje tvorbeno, morfološki, fonološki ili grafijski nisu bile prilagođene hrvatskome jeziku zamjenjivao je tražeći rješenja u hrvatskim narječjima ili posuđujući riječi iz slavenskih jezika (najčešće iz slovačkoga i češkoga, ali i iz ruskoga i slavenskoga) te oblikovanjem novotvorenic. Neke od bohemizama kao što su npr. kisik i vodik danas držimo hrvatskima i ne znajući da ih je u hrvatski leksik uveo znameniti jezikoslovac. Šulek iz češkoga jezika posuđuje riječi *naklada* i *nakladnik* i one tako postaju izraz hrvatske leksičke posebnosti u odnosu na riječi izdavač, izdanje, izdavaštvo. Ove su riječi motivirane glagolom izdati (u starim knjigama možemo vidjeti natpis: Izdala naklada...). *Broz-Izvekovičev* „Rječnik“ objavljen 1901. svjesno potiskuje Šulekove izraze karakterizirajući ih kao „knjiške“ i nepotvrđene u narodnom govoru ili u „Zapisima“ *Vuka Stefanovića Karadžića* i *Šure Daničića* na kojima se temelji njihov rad.

Riječi izdanje, izdavaštvo i izdavački nisu nehrvatske ili manje hrvatske zato što su ih, na štetu riječi *naklada*, nakladništvo i nakladnik, nametnuli *Broz* i *Iveković*, ali su zbog tog zapostavljanja ove druge postale dijelom hrvatske jezične posebnosti.

Značenja riječi *naklada* možemo pronaći u *Anićevu* „Rječniku hrvatskoga jezika“. Pronalazimo dva značenja: 1. poduzeće koje izdaje knjige, izdavač, nakladnik; 2. broj primjerka tiskanih u jednom izdanju. U ovom drugom značenju vrlo često se upotrebljava francuska posuđenica tiraža. U srpskome je jeziku ona drugoga roda i glasi tiraž, stoga se često rabi u krivome obliku. U lokativu jednine u hrvatskome jeziku ova imenica glasi: u tiraži, dok je u srpskome: u tiražu. Primjera razlike u rodu u dvama jezicima ima više, na primjer: majonez- majoneza, grip- gripa, metod- metoda... Lik u ženskome rodu je u hrvatskome jeziku, a u muškome u srpskom. Tudicu tiraža valja zamijeniti našom riječju *naklada*. Pa stoga primjerice treba reći:

Tjednik „Hrvatska riječ“ izlazi u *nakladi* od (...) primjeraka.

Miranda Glavaš-Kul
Hrvatska riječ

114 godina tradicije

projektiranje i proizvodnja
remont i održavanje
usluge

www.tzv-gredelj.hr

GREDELJ

Nadnevci

U *Anićevu* „Velikomu rječniku hrvatskoga jezika“ za riječ *nadnevak* stoji: *nadnevak m.r., (Gjd. – evaka, N mn. – evci) oznaka dana u mjesecu, mjeseca u godini i godine, datum.*

Mnogi će na upit:

- Koji je danas nadnevak?

Odgovoriti:

- Danas je petnaesti kolovoz 2008. godine, a toga dana je u Hrvatskoj neradan dan jer je blagdan Velike Gospe.

Blagdan jest, a i neradan je dan, no pravilno je reći kako je petnaesti *kolovoza*. Naime, redni broj kojim označujemo dan treba stajati u nominativu muškoga roda (čak i kada je mjesec veljača koja je ženskoga roda), a naziv za mjesec u genitivu. Stoga za spomenutu veljaču valja reći:

- Ana će ići na skijanje desetoga veljače, a ne: desete veljače.

Zašto je tomu tako? Odgovor je jednostavan. Nadnevak je obavijesni iskaz, a kao takav mora biti sažet. Zato ćemo umjesto dužeg oblika: petnaesti dan mjeseca kolovoza reći samo: petnaesti kolovoza, odnosno: deseti dan mjeseca veljače – deseti veljače.

Ranije spomenuti oblik *desete veljače* ipak ne treba potpuno izbaciti iz uporabe jer i on, u takvome obliku, ima svoje mjesto u pravilnoj jezičnoj uporabi. Ukoliko kažemo da će ovo biti *deseta veljača* kako odlazimo na skijanje upravo u tome mjesecu, rekli smo da se nešto događa, zbiva ili ponavlja u nizu.

I još nešto za kraj. Ako brojeve pišemo brojkama, iza rednih brojeva, neovisno pišemo li ih rimskim ili arapskim brojkama, valja staviti točku. Tako spomenute nadnevke treba napisati ovako: 15. 8. 2008. ili 15. VIII. 2008., odnosno 10. 2. ili 10. II. Točkom iza rimskoga broja, kao i iza arapskoga, dodajemo do znanja da je riječ o rednome, a ne glavnome broju!

Piše: Miranda Glavaš-Kul
Hrvatska riječ

VAŽNOST BILJNIH VLAKANA ZA ZDRAVLJE

Dosadašnja istraživanja ukazuju na neophodnost biljnih vlakana u održavanju normalne funkcije probavnoga trakta.

Biljna vlakna složena su mješavine tvari koje se sastoje od raznih polisaharida - celuloze, biljnih smola, pektina, agara, gume, hemiceluloze. Imaju pozitivan utjecaj na ljudsko zdravlje, u prevenciji i liječenju kroničnih bolesti.

Prema rastvorljivosti u vodi dijele se na topiva i netopiva biljna vlakna. Većina hrane biljnoga podrijetla sadrži obje vrste vlakana u različitim količinama i omjerima. Npr. zobene pahuljice bogate su biljnim smolama i dobar su izvor viskozničkih vlakana, dok pšenične mekinje sadrže više nerastvorljivih komponenta. Zeleno povrće i žitarice dobri su izvori celuloze, a poslije žitarica i drugi prehrambeni proizvodi od cijelog zrna imaju najveći sadržaj hemiceluloze. Mahunarke i proizvodi od zobi najbolji su izvor biljnih smola, a jabuke i limunasto voće sadrže velike količine pektina.

Celuloza nema neku veću vrijednost u prehrani ali, tvoreći glavnu masu neprobavljive hrane, stimulira rad crijeva i pospješuje njihovo pražnjenje. Dosadašnja istraživanja ukazuju na neophodnost biljnih vlakana u održavanju normalne funkcije probavnoga trakta. Hrana s visokim sadržajem vlakana zahtijeva žvakanje, a žvakanje stimulira lučenje pljuvačke i sekreciju želučanih sokova. Rastvorljiva vlakna povećavaju viskoznost i ljepljivost sadržaja u želucu. Viskozna vlakna usporavaju pražnjenje želuca i daju osjećaj sitosti. Povećavaju volumen stolice i djeluju na brzinu, odnosno vrijeme prolaza hrane kroz debelo crijevo. Volumen stolice povećava se neprobavljivim i nefermentiranim materijalom, vezanjem vode i bakterijskih stanica. Kapacitet upijanja vode nekih vrsta biljnih vlakana mijenja se u zavisnosti od fizičkih karakteristika hrane. Smatra se da su vlakna iz žitarica najvažnija za normalnu funkciju crijeva; ona povećavaju količinu stolice i sprečavaju zatvor. Prehrana bogata biljnim vlaknima utječe na smanjenu potrebu inzulina i poboljšanje regulacije glukoze kod dijabetičara, a utječe i na sniženje lipida i kolesterola u krvi. Stoga je prehrana koja sadrži namirnice bogate biljnim vlaknima, s malim sadržajem masnoća, a uključenjem jednostruko zasićenih masnih kiselina (maslinovo ulje), djelotvorna u liječenju srčanih oboljenja i dijabetesa. Vlakna djeluju na skraćivanje vremena prolaza u crijevima i na taj način smanjuju vrijeme izloženosti debeloga crijeva potencijalnim kancerogenima.

U svakodnevnoj prehrani poželjno je uzimati 20-40 g vlakana dnevno, u namirnicama: žitaricama, mahunarkama (soja, leća), zelenom i korjenastom povrću, voću, a ne kao poseban dodatak hrani.

Topiva biljna vlakna imaju važan fiziološki učinak u smanjenju rizičnih čimbenika povezanih s prehranom. Prehrana siromašna biljnim vlaknima povezana je s bolestima srca, rakom debeloga crijeva i rektuma, proširenim venama i gojaznošću.

MEDITERANSKA PREHRANA

Pri jelu treba biti umjeren, jesti tri glavna i dva međuobroka (jogurt, voće) i nikako preskočiti doručak.

Mediteranski način prehrane istraživali su mnogi liječnici i nutricionisti, i sva su istraživanja pokazala da se mediteranskom prehranom postiže zdrav i dug život te da ona štiti od infarkta i drugih srčanožilnih bolesti i od raka, dakle od bolesti zbog kojih se u razvijenim zemljama najviše umire (75% uzroka smrti).

Namirnice s najvećim udjelom u takozvanoj mediteranskoj piramidi jesu nerafinirane žitarice punoga zrna, krumpir, integralna riža i tjestenina. Iza njih slijedi svježe voće, lisnato povrće i mahunarke, pa obrano mlijeko i mliječni proizvodi (fermentirani jogurt, svježi sir), meso (preporuča se bijelo meso - perad, kunji i plava riba, a crveno treba reducirati). U najmanjim količinama treba uzimati rafiniranu hranu, kolače, slatko, masno, a želju za slatkim možemo zadovoljiti sušenim voćem koje ima i veliku nutritivnu vrijednost. Hranu nije poželjno dosoljavati.

Od masnoća preporuča se ekstradjevičansko, hladno prešano maslinovo ulje, a u kontinentalnim krajevima i bučino ulje. Maslinovo ulje idealna je masnoća za prehranu, lako je probavljivo i smanjuje prekomjerni kolesterol, ne utječe na razinu inzulina, djeluje zaštitno na srce i krvne žile, utječe na pojavu osteoporoze, povišenog krvnog tlaka i šećerne bolesti.

Kod odabira između istovrsnih namirnica, treba izabrati one "obrane"; s manje masnoća i drugih dodataka (soli ili šećera) i niže kalorične. Visok unos soli može utjecati na povećanje krvnog tlaka i povećanje rizika od srčanih bolesti, bolesti bubrega, moždanog udara, osteoporoze, a vjerojatno i od raka želuca. Smanjenje unosa soli s prosječnih 9 g/dan na 6 g/dan smanjuje rizik od srčanih bolesti za 40%.

Pri jelu treba biti umjeren, jesti tri glavna i dva međuobroka (jogurt, voće) i nikako preskočiti doručak koji se treba sastojati od žitarica, mliječnih proizvoda, nemasne šunke, sira i sirnih ili voćnih namaza. Tijekom dana treba piti vodu u količini od najmanje jedne i pol litre vode. Pijenje vode treba postati navika, a voda treba uvijek biti dostupna.

Nepravilna prehrana pridonosi debljanju koje je jedan od vodećih rizičnih čimbenika za smanjenje otpornosti prema akutnim bolestima, razvoj kroničnih degenerativnih bolesti, naročito srca i krvnih žila (ateroskleroza) i raka. Često je loša hrana i skuplja, a zdrava jeftinija.

Iskoristimo to za svoje zdravlje.

SJEĆANJE

Dana, 12. rujna 2008. godine navršile su se četiri godine od smrti našeg dragog oca

BRANISLAVA ŠTUMFPA

Zauvijek u našim srcima.
Kćerka Danijela i unuk Luka

SJEĆANJE

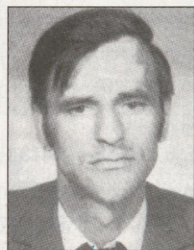

Dana, 22. rujna 2008. godine navršava se šest mjeseci od smrti naše drage

Mire (Stjepana) Tatić
22. 3. 2008. – 22. 9. 2008.

S ljubavlju i tugom,
obitelj

SJEĆANJE

Dana, 13. rujna 2008. godine navršilo se jedanaest godina od smrti

FABIJANA PERANOVIĆA

OBITELJ

SJEĆANJE

Dana, 26. rujna 2008. godine navršava se osam godina od smrti

JANJE PERANOVIĆ

OBITELJ

SJEĆANJE

RAJMUND MEŽA
7. 10. 1993. – 7. 10. 2008.

S ljubavlju i poštovanjem uvijek mislim na tebe.

Supruga Jadranka

SJEĆANJE

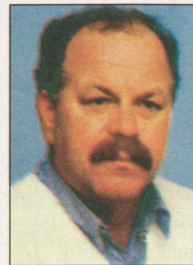
JELISAVETA LELA PAVLIĆ
2007. – 2008.

S ljubavlju i tugom uvijek mislim na tebe.

Suprug Drago – Šabo

IN MEMORIAM

SJEĆANJE

JAKOV (PETAR) ĐULABIĆ
1.10.2001. – 1.10.2008.

Dragi tata, sine, striče, ujko i brate riječima se ne može opisati koliko nam nedostaješ.

Sjaj svijeta i molitve naše nek te prate kad ne mogu da te vrate.

Tvoji najmiliji

Moj nadraži prijatelj

Već dugo vremena me pratio osjećaj da se bliži trenutak rastanka s najdražim prijateljem. Kad smo se zadnji put vidjeli ostavio sam ga iscrpljenog od 17 godišnje bolesti koja ga je skoro prikovala za postelju.

Bio je mjesec listopad, topao za to doba godine u Australiji. Trakovi ljeta vidjeli su se još uvijek na prorijeđenim granama voćnjaka u vrtu i na još uvijek sprženoj travi od ljeta koje zna biti nemilosrdno u Canberri. Moja, još preostala dva brata od nas osam koliko nas je rodila majka, živjeli su u drugim gradovima Australije. Svi smo se međusobno pazili i voljeli onako kako su nas tome naučili roditelji koji su pohađali životnu školu pod okriljem Gospe Olovске.

Nas osmoricu i još dvije sestre ostavili su roditelji 1943. godine. Otac je umro u proljeće, a majka u ljeto. Najstariji brat u noviciatu za tri godine će reći svoju prvu Mladu misu, a slijedeća dva brata u Hrvatskoj vojsci, golobradi i neiskusni, ali odlučni da brane domovinu, jer tada su nas učili od malih nogu kako treba braniti domovinu, dadoše svoje živote na oltar domovine, u Bleiburgu.

Najstariji brat je rekao Mladu misu 1946. godine u svetištu Gospe Olovске. Mi, ostali, ti-nejdzeri ili najmlađi brat, tek iskočio iz naručja Zagovornice – Gospe Olovске.

Moj najdraži prijatelj i ja bili smo uvijek pod paskom naših franjevac. Pazili su na naš razvoj, davali nam podršku koja nam je bila toliko potrebna. Sve dječake i pubertetske izazove prebrodismo uspješno – rekao bih da je to bio prvi ozbiljniji životni ispit. A onda je došao Fakultet kao kruna razmahane mašte mladog čovjeka. Moj najdraži prijatelj je već završavao Muzičku akademiju, tih i povučen u sebe i svoj svijet. Prijatelji su znali reći – neprimjetan. Ja sam završavao peti semestar na pravu.

Naši prijatelji su bili uglavnom, također, studenti – Hrvati, a najveća ljubav svih nas bila je ideja koja nas je nosila na krilima, ideja s kojom se nije mogla mjeriti ni ljubav prema djevojci, sestri... Ta ideja je bila – slobodna Hrvatska.

Moj brat Mile, moj najdraži prijatelj, na svoj tih način, bio je odan istom cilju kao i mi ostali, ali njegovo opredjeljenje za glazbu pokazalo se kao subverzivno – antidržavno „dejavstvo-vanje“.

Te daleke 1958. godine počinje gostovati zagrebačka opera u Sarajevu s operom Nikola Šubić Zrinski. Blagdan za duše i srca Hrvata Sarajeva koji su bili željni čuti glasno pjevanje arija, koje smo i mi znali često potihno pjevati.

„Na krilima slave letimo
pred vječnog tvorca sud
Božanskim žarom plamtli nam
Hrvatska vrela čud...“

Delirij oduševljenja i natekli dlanovi od aplaudiranja nisu promaknuli dežurnim „drugovima“, zaduženim za presjecanje u korijenu svakog spomena svega što miriše na nešto Hrvatsko.

Ali ovo je već tema koja me odvuče u vode u kojima smo se skoro svi potopili.

Dan poslije rođendana Tita, 26. svibnja 1959., agenti UDBE češljali su Sarajevom u rano jutro, tako da smo svi već bili iza rešetaka Centralnog zatvora u Sarajevu.

Snovi o fakultetu su pali u vodu jer je u presudi pored visokih vremenskih kazni bilo zabranjeno nastavljanje studija nakon izdržane kazne. Biti osuđen po članu 117. stav 1. ili 2. tada je značilo gori zločin nego bilo koje razbojstvo ili ubojstvo.

Moj najdraži prijatelj i ja nastavismo druženje u Kazneno popravnim domu Zenica sve do travnja 1962. godine kada su na „drugovi“ općom amnestijom pustili na slobodu, ali samo nas suđene postavu 2.

Uskoro je i Ranković detroniziran a je i izlazak iz zemlje bio puno lakši. Ubrzo smo se svi iselili u Australiju. Nakon šest godina vraćam se u domovinu, a moj brat Mile ostade sve do 5. kolovoza 2008. godine kada nas je zauvijek napustio.

U Hrvatskoj crkvi u Canberri ispratio ga je na vječni počinak par stotina Hrvata na čelu s pet franjevac. Franjevci su naša sudbina: oni nas dočekuju na ovom svijetu, a oni nas i ispraćaju i predaju pod zaštitu naše Gospe – Kraljice Hrvata.

Toliko razorenih života, toliko uništenih snova mladih ljudi, toliko počinjene nepravde i zla.

UPITAM SE: Da li ja kao katolik – Hrvat mogu to oprostiti?

Mislim da bi moj najdraži prijatelj Mile, na svoj tih i blag način rekao:

„Pa, oprosti im, Bože!“

P. S. Želja preostalih braće i jedine sestre je bila da se novac namijenjen cvijeću na odar prikupi i preda svetištu Gospe Olovске.

BRAT SI MI MORAO BITI, ALI NE I PRIJATELJ. Zato ti Hvala!

B. BONIĆ, Živagoše – RH

skandinavka

AUTOR: ROBERT STRAUS	NAJVIŠI NIVO, GORNJA GRANICA	IZVRŠITI NAPADAJ	POKAZNA ZAMJENICA	RIBARSKA VIŠEZUBA VILJUŠKA	KRASNO, LJEPO	OSTALO, DRUGO	GOSPODIN (GRČKI)	ŠESTI TON GLAZBENE LJESTVICE	PTICA PJEVICA GRADIĆ U DALMACIJI	ŠTAKOR	ZADAH, MIRIS	KRAT. ZA SVIJERUČNO	ŽETELJKA TATARSKE	VRSTA RIBE	GRAD U POLJSKOJ NEDELEKO OD VARSAVE	SASTAVNI VEZNIK	OZNAKA ZA ELEMENT BAKAR	ŽELJA ZA JELOM (MNOŽ.)
DIO PEDAGOGIKE																		
UBOJICA IZ ZASJEDE (MNOŽ.)							APARAT NEMAR									"UNITET PRESS" GRUBO PLATNO		
"KAJAKAŠKI KLUB"			FABRIKA GEOMETRIJSKI LIK									PRILOG ZA VRJEME JEDAN RODITELJ					"ELEKTRON" BITNA OZNAKA	
NERVNI BOJINI OTROV						RUKOMETNI KLUB	GLE, ETO ZNANOST				ČETVRTI I PRVI VOKAL KONJI			OMOTAČ OTO LOGO (INIC.)				
LUKA NA JUGU PERUA				KOŠTUNJAVNA VOTKA SKANDIN. NOVCANICE				PIROTEHNIČKE PREDSTAVE JESTE										
PORED, POKRAJ					ZAVRŠETAK PTICA PJEVICA					RITAM ELEMENT DUŠIK					MOČVARA DRŽAVA SIEVERNE AFRIKE			
ČEŠKI KNJIZEVNIK JAKUB						PTICA PJEVICA								ST. SLIKAR BENVENUTO PTICA PJEVICA				
KRAT. SAD LOUSIANE			GRČKO SLOVO STILSKA FIGURA															TMINA, MRAK
ALBANSKA TELEGRAFSKA AGENCIJA				LITAR MODERNA VITKA DJEVOJKA														
BOG SUNCA KOD ST. INKA																		
JAKA IGRAČA KARTA																		
GLAZBENA OZNAKA ZA ALAT		"AVIATION BESESHIP" ŽEN. IME																
VRSTA DRAGOG KAMENA																		
MJESTO KOD DELNICA U HRVATSKOJ																		
TETOŠITI KOGA NA ULJUDAN NAČIN																		
STARJI DIRIGENT TIHOMIR							USOLJENA RIBLJA IKRA	PSEČA ABECEDA	BOJNI POKLIK POBUNJENIH GRKA	GODIŠNJA PRIREDBA	EGIPATSKI BOG SUNCA	TRINAESTO SLOVO ABACEDE	"NIŽA STRUČNA SPREMA"	ZAMISAO OTOK U INDONEZIJU				
SVEČENICA BOŽICE HERE			BASAMAK STEPENIK		PTICA PJEVICA NOTA SOLMIZACIJE										PRITOKA GANGA U INDIJU DEPOZITI			
FRANC. GRAMATIČKI ČLAN		DIO VODOVODA ŽEN. IME										VODOPAD PROTIV				ELEMENT CERIJ POKLON		
KOJI JE KAO ONAJ						"KILO- AMPER" VRSTA PAMUKA				RIJEKA U ITALIJU JEDNAKI				MRTVAČKI LEŽAJ OČIGLEDAN				
SPRAVA ZA MJERENJE					PASTA ZA CIPELE "ELEKTROKAR- DIOGRAM"							SMOTAK JEZERO U S. AMERICI					ITALIJA GLUMICA GARDNER	
KRATICA ZA AMPER		DRVORED GLUMAC MONTAN					ESTONCI ANICA ZUBOVIC						PTICA PJEVICA KIM NOVAK					
VELIKO JEZERO U ANDIMA							DRAGI KAMEN ELEMENT DUŠIK									"VOLT- AMPER" KRATICA ZA METAR		
SUROVI RUSKI CAR												PRISAN, SRĐAČAN						

Glasilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i
društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak, Tuzla • Za izdavača: Dr. sc. Miroslav Petrović, predsjednik HKD Napredak • Urednik:

Ivica Kovačević • Lektor: Renata Jukanović • Uredništvo: Zdravko Anđić, Nikola Čiča, Vlado Kerošević, Ivica Kovačević, Juraj Novosel, Ankica Stjepić • Čosić • Urednik fotografije: Martin Antunović • Unos teksta: Kata Čajić • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2/II • Tel/fax: 035/257-038 • E-mail: napredak@inet.ba • Tehnička priprema, repro i štampa: "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • Račun: 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik

• List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993.

• List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju.

Apsolutno neodoljiv.

Vi zaslužujete vrhunsku uslugu!

Vaš Volkswagen partner

NIPEX d.o.o.

Ljepunice bb, Tuzla

Tel: 035 384 384, www.nipex.ba

TRADICIJA I KVALITET U GRADITELJSTVU

GRAĐEVINARSTVO I GRAĐEVINSKA INDUSTRIJA D.D.

48260 KRIŽEVCI, ULICA KRALJA TOMISLAVA 45

TEL : (048) 279-300 FAX : (048) 279-333

www.radnik.hr e-mail: radnik@kc.htnet.hr

AUTO SERVIS SENKOVIĆ - ODŽAK
Prodaja i servis ŠKODA vozila
ul. Titova 108
tel. 031/761-552, 762-718; fax. 031/762-552
e-mail: autoservis-senkovic@tel.net.ba

Passat. Bogato opremljen po nevjerovatno povoljnoj cijeni!

Svi raspoloživi modeli sadrže sljedeću opremu: zračni jastuk za vozača i suvozača, bočni zračni jastuci, zračni jastuci za glavu, ESP (ABS, EDS, ASR), elektronska blokada protiv otuđenja, svjetla za maglu, servo upravljač - servotronic, elektronska parkirna kočnica sa Auto-Hold funkcijom, el. podizači stakala, centralno daljinsko zaključavanje, vanjski retrovizori el. podesivi i grijani, automatski klima uređaj "Climatronic", multifunkcionalni pokazatelj, radio s CD playerom "RCD 300 Mp3", zelena termoizolacijska stakla, naslon stražnje klupe djeljiv i preklopiv, srednji naslon za ruku naprijed, aluminijski točkovi "Milwaukee" 7Jx16...

A uz prvorazredan komfor, bogatu sigurnosnu i funkcionalnu opremu poklanjamo vam i profesionalni laptop uređaj.

Isporuka odmah!

CVJEČARA FLORAMI

Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera, zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES, rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja.

Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu i dobiti stručne savjete.

Vaše je samo da dođete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.
FRANJO BOSANKIĆ

Ul. Bukinjska br. 60 • Tel. ++387-35-283-330 ; 061-13-10-13 • E-mail: stuhli@bih.net.ba

Marketing: 250-261, 250-262, 250263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

75000 Tuzla, Mije Keroševića 20
Tel: +387 35 262 660, 261 791
Fax: +387 35 311 210
e-mail: printcom@bih.net.ba

MOTEL ORION ORMANICA SREBRENİK

TEL. 035 650-035 061 143-337 VI. Mato Jurić

**JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG
KANTONA**

Digital foto laboratorij

FOTO ŽUNIĆ

Tuzla tel/fax 0038735264694
Tuzla 035267206
Tuzla 035261448
Gračanica 061772262
Tešanj 061261897
Doboj 063231664

Mobil 0038761135960
061142399

www.fotozunic.co.ba

e-mail: zunic@inet.ba

+387 35 205 205
www.rtvslon.ba

Za sva vremena

**ŽIVOTNO OSIGURANJE
MOĆNO A OBROČNO**

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@int.tel.hr

PLIVA

Članica Barr grupe

PLIVA Hrvatska d.o.o. Predstavništvo u Bosni i Hercegovini

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel.: + 387 33 72 35 35, Fax.: + 387 33 65 39 86

HOLDINA

TRGOVINA NAFTNIM DERIVATIMA

ŠIROKA MREŽA MALOPRODAJNIH OBJEKATA

- Kvalitetno gorivo svih vrsta
- Bogat izbor robe široke potrošnje

VELEPRODAJA SKLADIŠTE PODLUGOVI

- Dnevna isporuka naftnih derivata bez ograničenja u količinama
- Dostava loživog ulja na Vašu adresu

ZNAM ZAŠTO.

Koktel
štednja

Probaj,
pravo dobro

NLB Tuzlanska banka

ISSN 1840-1260

9 771840 126007